BS
2330
.A65

LIBRARY OF CONGRESS.
Chap. BS 2330
Shelf .A65
UNITED STATES OF AMERICA.

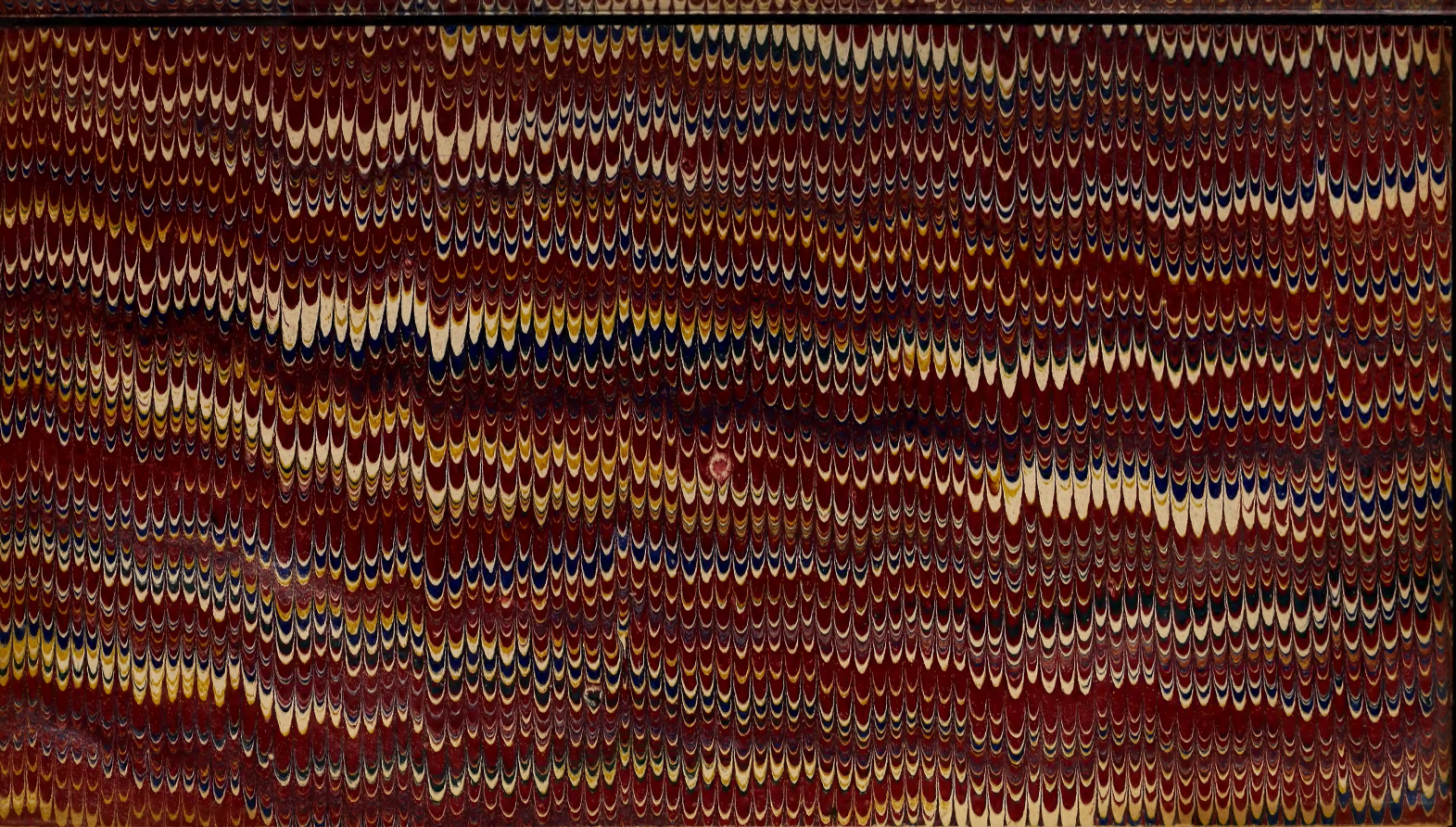

M e m i a t i

МѪNѲАРІѲ

пе'птрѫ

relegiunatie

ДПВѢЦѢТѪРА РЕЛЕЦІѪПАРІѢ А БЕСЕРІЧЕЇ ФРЕНТ-КРЕДІПЧІѲАСЕ А РЕСЪРІТѪЛѲЇ

компѫс

спре фолосѫл ДПВѢЦѢЧЕІЛОР КЛАСЕЇ ДПТѪІЄ ЦІПТАСІАЛЕ

de

Константіп Андріевічѫ,
кѢтіхет сѫпл. ла ЦІПТАСІѢЛ РОМѪПО-ОРТОДОКС де'п Сѫчеава.

LIBRARY OF CONGRESS
1871
CITY OF WASHINGTON

BIENA.
Ла ч. р. едічіѫне де кърцї сколастіче.
1866.

BS2330
.A65

LC Control Number
tmp96 029186

Лнтродъчере лн релеціъне.

§. 1.

Конченътъл літерал ал релеціънеі.

Къвънтъл „релеціъне“ есте компъс de'n „ре“ ші „леце“. „Ре“ лнсеатнъ атъта, кът „еаръ“; даръ „леце“ девіне dela zікътънтъл „а лега“. Ашіа даръ лнсеатнъ къвънтъл „релеціъне“ „еаръ-'ші легаре“ с'аў таі потрівіт zic „лноіта легътъръ“; ші de оаръ че къвънтъл „релеціъне“ се лнтребъінціазъ despre легътъра отълуі къ Dътnezeў, апоі есте „релеціънеа“ лноіта легътъръ а луі Dътnezeў къ отъл.

§. 2.

Векіетатеа релеціънеі.

Отъл чел de'нтâіъ de'тпребнъ къ консо́ціа са Ева аў пікат de'n стареа чеа ферічіть а раіълуі, кълкând поропка чеа лналть а преа дрептълуі Dътnezeў. Лн ъртареа ачелеі кълкърі греле с'аў фрънт легътъра чеа біневоіторе а луі Dътnezeў къ дънші ші еі требъіръ съ фіе прівіці ка пеште кълкъторі аі лецеі dътnezeешті. Тот одать аў ръть чіт еі пе калеа піерзіъреі чеі свфлетешті ші трънешті. Трістъ аў фост стареа ачеаста а стрътошілор пострі. Лнсъ лндърареа dътnezeаскъ нъ і-аў лъсат, ка съ фіе еі фііі перічіънеі. Мъкар къ еі аў кълкат поропка луі Dътnezeў, ачеста тотъ-ші с'аў лндърат de дънші ші аў лноіт легътъра са къ дънші. Ачеаста

ânoire aŭ ărmat kĭar ândatъ dumnezeŭ kъdereа strъmoшilor, kând Dumnezeŭ aŭ vъzĭut, kъ omъl de cine âncъ-'shĭ nu poate sъ se mântuească de'n kъrcele ispititorĭlъĭ celъĭ viklean. Ânoireа legътъreĭ ântre Dumnezeu shi om este kizĭъshĭlъitъ (asigurata) ân kuvîntele ărtъtoare dumnezeeshtĭ: „Vrъshĭtъshiь voĭь nъne ântre tine (shĭarpe) shi ântre tъere, ântre semânţĭa ta, shi ântre semânţĭa eĭ. Acela va pъzi kapъl tъŭ shi tu veĭ mândi kъlkъĭъl lъĭ.“ I. Moĭsi 3, 15; ân aceste kuvînte fъgъdueshte preá bunъl Dumnezeŭ oamenilor celor kъzĭuţĭ un Mântuitorĭu ânalt — ne Iisus Hristos, fiĭul sъŭ. Deci daръ prin fъgъduinţĭa unъĭ mântuitorĭŭ cheresk aŭ ânoit Dumnezeŭ legътura ca ku oamenii shi de oaръ ce fъgъduinţĭa ast' mângâioasъ fireshte aŭ trebuit sъ ărmezie dupъ kъdereа strъmoшilor nostri, anoĭ este aceasta fъgъduinţĭь ânchepъtъl ânoitei legътure s'aŭ al „relegĭunei“, s'aŭ „relegĭuneа“ lъĭ Dumnezeŭ ku omъl este atât de vekĭь, kât de vekĭь este kъdereа omъlъĭ ân raĭu.

§. 3.

Ântâmpinĭireа relegĭunei.

Relegĭuneа se ântâmpinĭeshte maĭ ântâĭu ân suflinţĭivь shi ân oblenţĭivь. Relegĭuneа suflinţĭivь este aceeа âncuflegĭire a omъlъĭ pътâmânteanu, kâshtigatъ de'n darul dzieesk shi de'n pъzĭuinţĭa ca propriе, ân ărtareа kreĭa el ne Dumnezeŭ al mărturisesce atъsărat deskoperinţĭelor celor dzieesчi shi-'l chinsteshte de'n toatъ inima, de'n tot sufletul shi de'n tot kugetul sъŭ. Omъl proprietarĭu al acestei âncuflegĭirĭ lъuntriче va krede ân Dumnezeŭ shi ân toate lukrъrile lui cele spre mântuinţĭa neamului omenesk, va aveа nădejde ântr'âncul s'aŭ va fi segur, kъ âmplinindu-shĭ el aiчi toate dătoriile sale cele kreshtinesht, Dumnezeŭ al va face părtashĭu

de promica ферічіре етерпъ ші лн вртареа ачеаста ва арътá ел кътръ Dомnezeŭ ачеea dрагосте, кареа нї-о рекомaндъ фiiвл съ Iсвс Христос пре'н квінтелешї: „Съ iвбештi пе Domnвл Dомnezeŭл тъ dе'n тоатъ iнima та ш. m. d.“ Мт. 22. Ашїа даръ рамїї релеџївпеї чеї сввіепџіве сант: Kredinдїa, пъdeждea ші dрагостеа кътръ Dомnezeŭ.

Еаръ релеџївпеа обіепџівъ есте квпріпсвл тътвror лнвъцътврілор мантвіџіве, каріле пі ле-аŭ deскоперіт Dомnezeŭ dела лнчепът аŭ лпсъ-шї петежілочіт, аŭ тежілочіт пре'n бърбацїї съї чеї алешї.

Релеџївпеа лп прівинџїа обіептівітъџіеї се лмпарте лп чea лпъінте de Христос ші лп чea a лвї Христос. Релеџївпеа лпъінте de Христос с'аŭ чea векїъ їvdaікъ есте чea dела къdереа стрътошілор пострі пвпъ ла venіреа Мантвіторівлвї Христос ші квпрinde лп cine фъгъdвінџїа чea трептат лътврітъ а релеџївпеї чеї dепline-крештine; еаръ релеџївпеа лвї Христос квпрinde лп cine лмплепіреа фъгъdвінџїеї релеџївпеї чеї векї.

§. 4.

Легътвра лптре релеџївпеа чea векїъ ші лптре чea крештінъ.

Легътвра лптре релеџївпеа чea векїъ, кареа аŭ фост лпаінте de Христос ші лптре релеџївпеа аст' крештінъ, кареа провіне dела Христос, есте фоарте стрвпсъ de'n ачеea каŭсъ, пе'нтрв къ релеџївпеа чea векїъ аŭ фост прегътітоареа пеатвлвї отепеск кътръ прітіреа релеџївпеї ештї поŭе, прін вртаре ші de ачеea, къ релеџївпеа крештінъ есте лптемеіатъ пе релеџївпеа чea векїъ. Къ релеџївпеа аст' крештінъ есте лптемеіатъ пе чea векїъ, dерazїъ din ачеea лмпрежвраре певоінчїоасъ, къ пої крештінїї пвтет пвтаї din тестаментвл чел векїв съ адеверіт adeвъръл ші свінџеніеа релеџївпеї ештї поŭе. Ашїа пвтет

noĭ nъmaĭ prin aжъtorĭъl testamentъlъĭ celъĭ vekĭъ cъ adeverim ši cъ devenim la лnkredinцiare вжrtoacъ, kъ Icъc Hristos aĭ фost adevъratъl Mesiea, pentrъ kъ лn kъrцile testamentъlъĭ celъĭ vekĭъ se prezikъ toate лъkrъrile ši лntreg kipъl vieцiĭireĭ ši al cъferinцieĭ ceĭ mжntъitoare a lъĭ Mesiea ši de oarъ ce toate aceste prezičeri лn deatъnъnt c'aĭ лnplenit лn Icъc Hristos, anoĭ zičem, kъ el este Mesiea cel prezis prin prorocĭ testamentъlъĭ celъĭ vekĭъ. Aši'a darъ legъtъra лntre relecиĭъnea vea vekĭъ ši лntre act' noĭъ este foarte strжnsъ.

§. 5.

Лntжietatea relecиĭъneĭ eshtĭ creshtine.

Mъkar kъ relecиĭъnea vea vekĭъ este aši'a zic fъndъtжntъl esteĭ creshtine, totъ-'ši este aveasta лntжiъ, maĭ cвжntъ, maĭ тъreaцiъ dekжt aveea, ba nevĭ asetъnare nъ cъfere kъ aveea, ne'ntrъ kъ relecиĭъnea vea vekĭъ kъnprinde nъmaĭ fъgъdъinцiele vele dъmnezeeshtĭ, darъ act' creshtinъ koncine лnplenirea avelor fъgъdъinцie ši este лntъritъ prin cжnцele lъĭ Icъc Hristos vel вrsat ne krъve, ši svinцitъ prin darъl vel bogat al dъxъlъĭ cвжnt.

§. 6.

Ezĭvoarele relecиĭъneĭ.

Ezĭvoarele relecиĭъneĭ cжnt: cвжnta skriptъrъ ši tradiцiea.

a) Cвжnta Skriptъrъ.

Cвжnta Skriptъrъ este kъnprindereа tъtъror avelor kъrцĭ, лn karile este skris kъvжntъl lъĭ Dъmnezeŭ de вrbaцĭ ceĭ лnsufлaцĭ de dъxъl cвжnt. O parte de'n avele kъrцĭ cжnt skrise лnainte de Hristos, darъ o parte dъnъ venirea lъĭ Hristos. Kъrцile skrise лnainte de Hristos se nъmesk testa-

тєнтъл чел векїъ, єаръ чєле скрісе дъпъ Христос се зік тестамєнтъл єст поъ. Тестамєнтъл чел векїъ кънрінде дъпъ каталоацеле свінцілор пърінцї: Кірил дела Іерусалім, Атанасіе ші с. Іоан Дамаскін доѣезїечї ші доѣе де кърцї, ші анъме: 1. Фачереа, 2. Ешіреа, 3. Левіцій, 4. Нъмеріле, 5. А доѣа леце, 6. Іъс ал лъї Наві, 7. Жъдекъторій лмпрежнъ къ Рът, 8. Лмтяїа ші а доѣа карте а Лмпърацілор, 9. А треїа ші а патра карте а Лмпърацілор, 10. Чєле доѣе кърцї але Параліпотенілор, 11. Ездра ші Неемієа, 12. Естір, 13. Іов, 14. Псалтіреа, 15. Пілделе лъї Соломон, 16. Еклесіастъл, 17. Кънтареа кънтърілор, 18. Картеа пророкълъї Ісаїа, 19. А лъї Іереміе, 20. Езїекіїл, 21. Данііл, ші 22. Картеа челор доіспрезїече пророчї мічї.

Афаръ де ачесте кърцї се маї афлъ жнеле, каріле п'аѣ аѣторетате дзїееаскъ ші се зік апокріфе; ачелеа сънт: Лнцїълепчїжнеа лъї Соломон, картеа лъї Сірах, Іздіт, Товіе, доѣе кърцї але Макавеілор, Варух, 7. капете де'н Естір, кънтареа челор треї тіперї лн кънторїъ, історіеа Сѣсапеї ші а ідололъї Вал. Ачесте кърцї, де шї сънт ліпсіте де аѣторетате дзїееаскъ, тотъ-шї, пе'нтръ ціноареа лор чеа моралъ, се лнтребъінцїеазїъ де бесерікъ спре четіре лн скопъл зідічїжнеї морале а попорълъї.

Кърціле тестамєнтълъї челъї поъ сънт доѣезїечї ші шїапте, ші адекъ: патръ еванцелії: чеа а лъї Матеїъ, Марко, Лъка ші Іоан; фаптеле Апостолілор; патръспрезїече епістоле але Апостолълъї Павел: жна кътръ Романї, доѣе кътръ Коріптенї, жна кътръ Галатенї, жна кътръ Ефесенї, жна кътръ Філіпсенї, жна кътръ Колосенї, доѣе кътръ Тесалонікенї, доѣе кътръ Тітотеїъ, жна кътръ Тіт, жна кътръ Філітон ші жна кътръ Евреї; шїапте епістоле соборнічештї: жна а св. ап. Іаков, доѣе але лъї Петръ, треї але лъї Іоан ші жна а лъї Іѣда; а 27. карте есте Апокаліпса с'аѣ дескоперіреа св. ап. ші еванцеліст Іоан.

a Aĭторетатеа свінтеї скріптъре.

Свънта скріптъръ есте ън еżівор сегър ші фъръ де ындоеалъ ла ынвъцїътъра релеџїънеї, пе'нтрь къ тоате ачеле, че сънт кънпінсе ын трънса, сънт де Дътнезеў ынсъ-шї дескоперіте проповедъіторілор къвънтълуї луї. Проповедъіторії къвънтълуї челуї дътнезееск аў фост ын леџеа чеа векїъ: Патріархії ші апої пророчії, — еарь ын тестаментъл ест' поў аў фост ынсъ-шї Ісъс Христос, ънъл пъскътъл фіў ал луї Дътнезеў, кареле с'аў погорът де'н черїь ші аў прїїмїт трън отепеск din свънта Фечїоара Марїеа ші аў ынвеџїат пе оатенї. Апої ав фост Апостолії ші вчепічії луї Ісъс Христос, карії аў прїїмїт ынвъцътъра дела дънсъл.

Аĭторетатеа свінтеї скріптъре а тестаментълуї естуї поў есте ашїа дарь ынтърїтъ прін ынсъ-шї Ісъс Христос, кареле аў ынвъцїат сінгър челе, че се кънпіnd ын тестаментъл ачеста; дарь аĭторетатеа чеа дътнезееаскъ а тестаментълуї челуї векїь есте ынкь ынкъвііnцїатъ де Ісъс Христос, пе'нтрь къ Ісъс Христос ынсъ-шї ын тълте локърї але евапџеліілор се провоакъ ла пророчї, карії аў скріс деспре дънсъл ші пе'нтрь къ Ісъс Христос ынсъ-шї аў zic, къ ел п'аў вепіт съ стріче леџеа, чі съ о ындепліпеаскъ.

Аĭторетатеа чеа дътнезееаскъ а свінтеї скріптъре ъв се поате тъгъдзі ынкь ші din ачееа прівіре дреаптъ, къ бърбаџії чеї, че о аў скріс, с'аў адеверіт ын віеацїь, ка бърбаџї трімішї де ынсъ-шї Дътнезеў, фііnd еї ынзїъстраџї къ дарърї дътнезеештї ші апъте: къ пътереа, де а фаче міпънї ші пророчії.

1. Міпъne пътіт пої ачееа фаптъ, кареа пре'н лъкрареа чеа овічїпвітъ а фіреї ъв поате съ се еспръвеаскъ, чі се поате еспръві пътаї де Дътнезеў ынсъ-шї с'аў де ачела, къръїа лї ва да Дътнезеў

пътере спре ачеаста. Проповедъіторій къвънтълъї dъmnezeeск лпсъ аў еспръвіт тълте ші марї тіпъпї. Ашїа d. е. Моїсі аў despърдіт тареа ротїъ, еаръ пророкъл Іліе аў лпвіеат пе фіїъл чел морт ал въдъвеї din Сарета Cidonълъї; еаръ Domnъл Ісъс Христос аў віndекат пе тълдї болнавї, аў скълат din мордї пътаї къ къвънтъл ші а треїа zi аў лпвіеат ел лпсъ-шї de'n мордї.

2. Пророчіеа есте о превестіре сегъръ ші хотърътъ а впеї лптъмплърї віітоаре, кареа къ тіптеа отепеаскъ пъ се поате превedеа. О превестіре ка ачеаста поате съ о факъ аў Dъmnezeў лпсъ-шї, кареле штіе тоате, аў ачела от, кървїа лї ва лтпъртъші Dъmnezeў dаръл ачеста. Проповедъіторій къвънтълъї dъmnezeeск лпсъ аў авът dаръл ачеста. Ашїа d. е. с. Патріархї ші пророчії аў превестіт despre Ісъс Христос, къ се ва паште лп Вітлеет de'n фечїоара Маріеа; Daniil пророкъл аў превестіт лп прінсоареа вавілонікъ, къ Христос се ва паште ла 490 de ani dela ешіреа порънчеї спре zidіреа Іерусалітълъї; таї departe аў prezіc Ісаїа ші алцї пророчї, къ Ісъс Христос пе'нтръ лпвъцътъра са ва фі прегопіт, врцісіт, крънчеат ші къ ва лпвіеа а треїа zi ш. т. d. Еаръ Христос аў пророчіт, къ Іерусалітъл се ва ресіпі ші Ізdeїї пе'нтръ лndърътпічіеа лор се вор лтпръштіеа лп тоатъ лътеа.

Тоате ачесте ші тълте алте пророчії, каріле пе'нтръ търдіпіреа локълъї пъ се пот лпшіра аічї, с'аў лтплепіт, de вnde ресълтъ, къ ачеї, че ле-аў фъкът, аў фост тріміші de лпсъ-шї Dъmnezeў.

Dечї дакъ вървацій, карії аў проповедъіт къвънтъл лъї Dъmnezeў ші л'аў ші скріс, аў фъкът тіпъпї ші пророчії, апої пъ таї сънтет ла лndoealъ, къ скрісоріле лор, adекъ: лптреага свънта скріптъръ аре аўторітате adекъ: чінсте dъmnezeeаскъ.

b. Despre tradiție.

Tradiția este o predare pre'n rost a tot ceea ce dela Apostoli până la noi s'a predat în Biserica lui Hristos, prin viu grai, prin predici, prin datine, prin tot ceea ce singuri am văzut și am primit noi de la alții. Așa în Testamentul vechiu ca și în Testamentul nou, tot ceea ce s'a predat în Biserică de la Adam până la noi, adică de la anul 5508 înainte de Hristos până la anul 1908 după Hristos, în timp de 7416 ani, este tradiție. Tradiția este deci tot ceea ce Dumnezeu a descoperit oamenilor prin Profeți și Apostoli, și ceea ce Sfinții Părinți, Arhierei, Mitropoliți și Patriarhi ai creștinătății, cari pre'n o viețuire sfântă și pre'n credința neclătită s'au arătat ca adevărați stâlpi ai creștinătății și ai Bisericei este drept-credincioasă a Răsăritului, precum: Sf. Nicolae, Arhiepiscopul Mirei Licieĭ; Vasilie cel Mare, Arhiepiscopul Cesareĭ Capadochieĭ; Sf. Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolei, ș. a. Sfinții Părinți s'au îngrijit dela început, ca adevărurile cele pre'n Gură predate în descoperirea veacurilor să se statornicească să se dee scrisă, și așa dar le-au scris ne în cărți, unde sunt ele ferite de vre-o schimbare; ci le-au aflat ele scrise în cărțile Sf. Părinți și în hotărîrile Sfinților Apostoli. Deci dacă vrem să dovedim, ca și ne învățătura despre închinarea Sfintei Cruci adevăr tradițional, apoi trebuie să vedem în cărțile Sf. Părinți, dacă ele au scris despre ființa, ne'ntru ca să ne convingem, cât credeau ne arătau Sfinții despre adevărul acela.

De oare ce am amintit mai sus despre cinstire, voim să știm, ce este un cinstitor, de câte feliuri este el și câte sunt cinstitorii cele de închinare.

§. 7.

Despre cinoade ândeobște.

Cinod se zîce adunarea arhiereilor besericești spre lămurirea și întărirea credinței, spre surpareа ereziilor și spre a hotărî în privința unei arhidieceze, întîmplate la vreo certe a preoților și la vreo certe a mirenilor creștini între besericî și între persoanele besericești.

Cinodul poate să fie de două feliuri: ecumenic s'au de a toată lumea besericească, și partikular adecă: numai într'o parte a lumei creștine.

Cinod ecumenic este acela, dacă se adun Arhiereii cu vre unul s'au mai mulți preoți de'n toată lumea cea creștină; earu cinod partikular este acela, dacă se adună spre un sfat comunitoriu numai arhiereii besericești ai unei părți a besericei creștine, d. e. cinodul, careле-'l zice Mitropolitul de'n Carlovițî de'n cand în cand cu toți Arhiereii de'n întăriția Austriei de'mpreună cu preoții lor este un cinod partikular, ne'ntru cât besericа dreptcredincioasă de'n Austriea este numai o parte a besericei dreptcredincioase a răsăritului.

Cinoade ecumenice s'au zis în besericа noastră dreptcredincioasă a răsăritului sînte: 1. Cinodul dela Nikeea serbat în anul dupu Hristos 325. în zilele întîiului Konstantin celui mare; la acest cinod fură adunați 318 episkopi și aici s'au condemnat Arie ereticul de Dumnezeu. 2. Cinodul întîiu dela Konstantinopole, careле s'au serbat la anul 381 sub întîiul Teodosie cel mare. La aceasta adunare fură de față 150 de părinți, carii l'au afurisit pe Makedonie eretikul, ce zicea cu duhul svînt nu este Dumnezeu adevărat. 3. Cino-

дъл дела Ефес, адънат ла анъл 431. ѧн зілеле ѧмпъратълуї Teodosie челуї тѧнър. Аічї аў фост 200 de Епіскопї ші л'аў апатемісат пе Несторіе, карele зічea, къ преа кърата Фечїоара Маріеа п'ар фі Нъскътоare de Dумnezeў. 4. Соборъл дела Халкidon, сербат ѧн анъл 451. ѧн зілеле ѧмпъратълуї Маркіан, унde аў фост адънацї 630 de пъріндї ші л'аў скос афаръ de'n чеата крештінілор пе Еўтіхіе, карele зічea къ Ісъс Хрістос п'аре доўе фірї чі нумаї уна. 5. Cinodъл ал доіле дела Константіneana адънат ѧн анъл 553 сънт ѧмпъръцїea луї Іустініан челуї маре; de фацїъ аў фост аічї 165. de пъріндї. Teodop Сіріeанъл ші алцї еретічї фъръ аічї ескіші de'n весерікъ пе'нтръ ѧнвъцътъріле лор челе протівніче дъхълуї свінтеї скріптърї. 6. Cinodъл ал треіле de'n Константіneana. Ачест cinod с'аў сербат ла анъл 680. ѧн зілеле луї Константін вървосъл. Нумъръл пърінділор аў фост 170. Ла ачест cinod фъръ ескомунікацї Опоріе папа Ромеї, Кіріл ал Алексandріеї, Сергіе ал Константіnіанеї ші алцї пъртіцїанї аї лор, карії ѧн Ісъс Хрістос мъртърісірă нумаї о вое ші нă доўе. Ѧн ърмъ 7. Cinodъл ал доўіле de'n Nікеea, адънат ла анъл 787. сънт ѧмпъръцїреа луї Константін ші а маїчеї сале Ірina; 360 de пъріндї аў фост адънацї ші аў сънъс анатемеї пе чеї, че ераў контра свінтелор ікоане.

Аша даръ езївоареле ѧнвъцътъреї чеї реліцїзнаре адекъ: а ѧнвъцътъреї, ѧн че реферіндїъ, стът пої кă Dумnezeў, зідіторїъл постръ, сѧнт: свѧнта скріптъръ, карea аре аўторітате думnezeeаскъ ші традіцїea, карea се кънpinde ѧн кърцїле свінцілор пъріндї ші ѧн хотърѧнцїеле cinoadелор. Ачесте сѧнт фоарте de респектат, пе'нтръ къ свінцїї пъріндї с'аў цінът морцїшїă de дъхъл свінтеї скріптърї ші нетікъ п'аў скріс, че ар фі контра свінтеї скріптърї.

§. 8.

Despre simbolul credinței.

Eziboarele sfinței apostolești a religiunei sânt prekum am zis sfânta skriptură ši tradiția. Dar sfânta skriptură este mare ; unele adevăruri kunoskute ale sânsa nu sânt ușor de priceput : unii earu-ši de'ntre creștini pot ști not ști sfânta skriptură ; tot aceasta este de lesne ale privire ši despre tradiție, kareа este skrisă ale skrisorile sfinților părinți ši ale ašezămintele sfintelor sinoade ; deci dar creștinii ști, ce nu not ști, pot ști n'ar putè, să știe kum aș ei să kreadă, dakă n'ar fi o prescurtare — un kompendiu — a dogmelor celor kredincioase. — Dogma se zice un adevăr hotărât al kredinței s'aș ši al unui adevăr moral. D. e. „Dumnezeu este unul ale ființei, dar întreit ale fețe.“ Aceasta este o dogmă kredincioasă ; dar „Să nu iai numele Dumnezeului tău aludešiert,“ aceasta este o dogmă morală.

Sfinții părinți aș fost dela început ațigrižiați a kompune un kompendiu ši aceasta o aș ši fkut ei, ka cel ne'nveățat ție-rau, mesurašiu ši ori de kareа pasă omu, nefiindu-i ku putința a ști sfânta skriptură, să aibă alăturea okilor ka altr'o oglindă alăturările cele mai trebuincioase ši să bează fără de osteneală, ce-i este numai dekât să kreadă, ka să fie fericit. Aceasta kunoscere scurtă a alăturilor celor mai nevoincioase ale prinsipiu kredinței se zice Simbolul Kredinței ši sună: „Kred altr'unul Dumnezeu, tatăl atotțiitoriul, fkutoriul cerului ši al pământului, văzutelor tuturor ši nevăzutelor ș. m. d. prekum se rostește ale toate duminicele ši sărbătorile ale beserică la liturgie.

Ачест cimвол ал кредínцïеї c'aў алкътвït ла челе doўe cinoade de'нтáïе шi anвme: лнкiетвріле челе шïанте de'нтáе, adекъ: dела „Kred лнтр'вnвл Dвmnezeў“ шi пáнъ ла „шi лнтрв dвхвл свáнт“ c'aў компвс ла лнтáiле cinod лн Nikeea лн anвл 325. вnde aў фост adвнацï контра бáрфiторïлвї Apie 318 епiскопï; еаръ челелалте чiпчï лнкiетврї c'aў алкътвït ла cinodвл ал doўile iквменiк шi лнтáiле de'n Константinопол, вnde aў фост adвнацï 150 de епiскопï протiва лвї Makedonie, кареле бáрфea контра dвхвлвї свáнт.

Ачест cimвол ал кредínцïеї, алкътвït лн anвmiтеле doўe cinoade de кътръ пърínцiй лвмеї крештiпештї, c'aў прiмiт апої шi c'aў лнтърiт de кътръ тоатъ бесерiка крештiнъ шi c'aў пъстрат ка вn odop de твлт прецïв ал кредínцïеї.

Ачест cimвол пе ва шïербí шi поаъ ка лндрептарïв ла десвълiреа шi лнвъцареа кредínцïеї поастре чеї крештíне, парте пе'нтрв къ ел кънprinde тоате dогмеле кредínцïеї крештíне фъръ de лндоеалъ, парте пе'нтрв къ чел че пвмаї лнтр'вn пвнт лл ва търтврiсi фалс c'aў лл ва стáлчí, се прiмеждеште лн прiвínцïа феречíреї сале чеї вечïпiче.

§. 9.

Лнпърцíреа релцïзпеї.

Спре а авea o прiвiре кïаръ асвпра лнтрегвлвї овïепт, че се зiче „релецïзпе“ есте de певое, ка съ-'л лнпърцiт. Dвпъ копчептвл релецïзпеї вnde ам zic къ „релецïзпea“ есте лнвъцътвра кът съ кredem лн Dвmnezeў шi кът съ-л чiпстiм, се лнпърцеште ea лн doўe пърцï марï c'aў de къпетенiе. Лн лнтáea парте пе вот лнквпощiiнца, кът авет поï съ кredem despre Dвmnezeў шi лн Dвmnezeў, c'aў партea ачeaста ва кънprinde трътатвл despre кredinцïъ; еаръ лн партea a doўa пе вот фаче кънос-

кѫцї, кѫт авет съ не пѫртѫт кътръ Dѫmnezeѫ кѫт авет съ-'л чінстім, ка ел съ не їѫвеаскъ ші съ не факъ пърташї лмпърѫцїеї сале чеї черештї, — с'аѫ алтмінтреле zікѫnd: лн партеа ачеаста съ ва пертрата Морала чеа невоінчїоасъ отѫлѫї естѫ пътѫлнтеап.

Ачеаста лмпърдіре нї-о лndецетъ ші лнсе-шї кѫвінтеле Domnѫлѫї постръ Ісѫс Хрістос, кареле зіче: „Nѫ тот чел че зіче Doamne! Doamne! ва лntra лntrѫ лmпърѫціеа черїѫлѫї, чі чел че ва фаче ші воеа татълѫї теѫ, кареле есте лн черїѫрї;“ адекъ: Ачела пѫ есте дрепт лнаінтеа лѫї Dѫmnezeѫ, кареле кредe, къ есте Dѫmnezeѫ, даръ фаче фѫпте реле.

Партеа ынтыя.

Despre kredinцъ.

§. 10.

Кэпчепэтэл kredinцiеi ші ынсэтiрiле еi.

Kredinцa есте прiмiреа чеа iнiталъ а евангелiеi.

Cimволэл kredinцiеi ынчепе кэ дрептэл кэ kredinцa ын Dэmnezeэ, пе'нтрэ кэ kredинцa ай аратъ отэлэi дрэтэл, пе кареле поате съ вiе ел ла ымпъкареа кэ Dэmnezeэ ші „фъръ де kredинцъ ай есте отэлэi кэ пепэтинцiъ, а плъчеа лэi Dэmnezeэ.“ Евреi 11, 16.

Кэвынтэл „евангелiе“ ынсетнеазъ ынвецътэра чеа ынбэкърътоаре despre мынтуинцa неатэлэi отеnеск пре'н фiiэл лэi Dэmnezeэ чел внйл пъскэт Iсус Христос. Чine прiметте ынвъцътэра ачеаста кэ iнiтъ плiнъ ші кэратъ, ачела креде; еаръ чine п'о прiметте, ачела есте некredinчiос. Прiмiреа ачестеi ынвъцътэрi ыналте се зiче de ачеea „kredинцъ“ пе'нтрэ къ поi оамепii п'ат пэтэт'о афла прiн тiнтеа поастръ аста славъ, чi пе'нтрэ къ Dэmnezeэ ынсэ-ші пе-аэ deскоперiт'о. Кand Христос зiче кътръ ывъцъчеii съi ла Марко 16, 15. „Мерцецi ын тоатъ лътеа ші проповедэiцi евангелiеа ла тоатъ фъптэра: Чine ва авеа kredинцъ ші се ва ботеза, ферiчiт ва фi, еаръ чine пэ ва авеа kredинцъ, жэдекат ва фi,“ апоi Христос пре'н кэвiптеле ачесте зiче къ kredинцa констъ ын прi-

тіреа евангеліей, еарѣ некредінцїа ын непріміреа с'аѳ лепъдареа евангеліей.

Спре пріміреа евангеліей с'аѳ спре о кредінцїѣ адевъратъ се чере:

1. Ка отъл съ кѣпоаскъ, кѣткъ ел ынаінтеа лъї Dѣmnezeѳ есте непѣтінчїос, кѣткъ ел кѣ дрептъл — пріп кълкареа порѣнчїї ын раїѣ — шї-аѳ трас асѣпръ-шї осында лъї Dѣmnezeѳ ші кѣткъ ел de сіне ынсѣ-шї пѣ поате съ се мынтъеаскъ. Кѣ прівїре ла пъкътошітатеа отълъї ынчеп атът пророчїї, кът ші Ісѣс ші апостолїї съї тотдеаѣна кѣвынтъріле сале кътръ попор кѣ кѣвінтеле: „Покъіцівъ!“

2. Маї департе се чере de'n партеа отълъї, ка съ пріmеаскъ кѣ тоатъ іnіma ынвъцътъріле пророчілор ші але апостолілор ші съ креадъ вѣртос, къ Ісѣс Хрістос есте адевъратъл мынтъіторїѣ ал неатълъї отепеск, прекът с'аѳ пророчіт ел пре'n пророчї, с'аѳ адеверіт ел ынсѣ-шї ші с'аѳ преатъріт ын скріптеле евангеліштілор ші але ынвъцъчеілор съї.

3. Кредінцїа отълъї крещтін требѣе съ фіе с'аѳ прекът зіче апостолъл Павел ла Галатенї требѣіе съ лѣкрезїе пріп драгосте; Гал. 5, 6. адечъ: кредінцїа съ о арате ын фанте пріп пъзіреа ші ынплініреа порончілор dѣmnezeешті, пріп драгостеа кътръ апроапеле. Чіне ынсъ пѣ-'шї аратъ кредінцїа пріп фанте бѣне, ачелъїа кредінцїѣ пѣ есте віе, чі есте моартъ, прекът зіче Апостолъл.

Кредінцїа афлъ лок пѣтаї ынтр' ачеаста віеацїѣ, еарѣ ын віеацїа чеа'лалтъ ынчеатъ; ачеаста о зіче апостолъл Павел ла Коріптенї I. 13, 12. кѣвынтынd: „Атѣпчїа,“ адекъ ын віеацїа чеа'лалтъ, „вот вedea пе Dѣmnezeѳ ын фацїѣ ші стрълъчіреа търіреї сале пе ва лѣmina поаъ.“

Ачесте, че с'аѳ зіс аічї ын прівінцїа кредінцїеї, сынт кѣ атыта маї тълт de бъгат ын сеатъ, de оарѣ че ынтреага крещтінътате се ынтемеіазїѣ пе кредінцїѣ.

ТѢЕТѪРА I.

Despre Dumnezeŭ unul adevărat.

§. 11.

Despre estimea lui Dumnezeŭ.

Omul, dupъ че аŭ пъръсіт леагъпul ші аŭ devenіt la oare-kareа kъpoштínціъ de cíne лncш-шї, kъцетъ, de unde este el, de чіne este el zidit, лп чіne ші пре'п чіne вieціъeште el. Kъцетand el act' феліŭ ші прівind el тотодатъ ла пътеріле сале челе славе, devine лп ъртъ ла лпкіереа, kъ el сіпгър пъ с'аŭ пътът zidí, aшіжідere печї алт от пъ л'аŭ пътът zidí, пе'нтръ kъ фіе-kареле от аŭ маї мълт аŭ маї пцín este слав ші сънъс стрікъчіънеї ші рътъчíреї, — прin ъртаре требъіе съ лпkеіе отъл, kъ требъе съ фіе о фііпціъ атотпътерпікъ ші nezidітъ, kареа л'аŭ zidit ne dшncъл. Aчеаста фііпціъ се kіamъ Dumnezeŭ ші отъл devine ла kъpoштínціа лuї Dumnezeŭ маї лптшіъ:

a) Пре'п прівíреа ла cine лncш-шї,

b) пре'п прівíре ла лъme, kъ dakъ vede отъл лп лътеа aчеаста лъkрърї атшт de фрътоасе ші de mapeціe, kаріле се афлъ лпkъ ші лп чеа маї фрътоасъ маї вънъ, ші маї minънатъ ordine, апоі este селіт съ zікъ, kъ пътаї о фііпціъ атотпътінте ші атотшп-ціелеаптъ аŭ пътът съ ле факъ ші съ ле пъіе лп ordinea aчеаста. Aчеаста фііпціъ се zіче Dumnezeŭ ші отъл devine ла kъpoштínціа лuї Dumnezeŭ пре'п прівíреа ла лъkръріле лътеї aчестеіа.

c) Отъл devine ла kъpoштínціа лuї Dumnezeŭ ші пріп пътереа kъцетълuї съŭ ші adekъ: Noї oameniї de мълте орї ne лпkredinціът, kъ dakъ фачет вine, cimціт o плъчере лп iniма noастръ, eaръ dakъ алъ-пekшndъ-ne фачет че-ва ръŭ, атънчіа cimціт o

пеплъчере, о мъстраре ын inima ноастрэ. Ачеа пътере а inimeї ноастре, карea не лаздэ, кънd фачет бine, шї не доженеште, кънd фачет рэў, се пътеште кърет. Deчї къретъл лъздънdъ-не с'аў мъстрънdъ-не, дъпре кът фачет орї бine орї рэў, не дэ de къноскът, къткъ чел, че'л-аў пъс ын ної есте ън жъдекъторіў атотштіторіў, атотсфънт шї атотдрепт, карele не ва респлъті дъпъ фаптеле ноастре, — шї ачел жъдекъторіў се кіатъ Dъmnezeў; ашїа даръ ної девенім ла къноштінцїа лъї Dъmnezeў шї пре'н пътереа къретълъї нострэ.

d) Маї департе не ынкредінцїът ної, къткъ есте Dъmnezeў, de'n dopінцїа ноастрэ дъпъ ън бън маї ынаlт, декът есте лътea ачеаста; кэчї чine de'n ної ынкъ n'аў възїът оаменї ын лътea ачеаста, карії de тоате аў ын прісос, шї тотъ-шї дела ън тімп лї кънpінde оаре-карea греацїъ de лътea ачеаста шї дореск ън бън маї ынаlт петрекъторіў. Ашїа Соломон, реџеле Ісраілтепілор авънd de тоате бънътъцїле лътеї ачестеїа, тотъ-шї аў стрігат: „Dешїертъчїънea дешїъртъчїънілор, тоате сънт дешїъртъчїъне.“ Ачеаста дорінцїъ а inimeї ноастре есте ашїа даръ de бънъ сеатъ ын ної; ынсъ чine поате съ о ынплепеаскъ, дакъ нъ о фііцїъ, карea есте маї не сък de лътea аст' пътънтеаскъ. О фііцїъ ка ачеа есте, о фііцїъ атот ынаlтъ шї деапъръреа траїнікъ шї не ачееа фііцїъ о нътіт ної Dъmnezeў.

Къткъ Dъmnezeў есте не конвінцет ної ашїа даръ din ъртътоареле: 1. De'n прівіре ла ної ынтіне; 2. de'n прівіре ла лъте, ла фрътсеацїа шї ordinea лъкърърілор ын лътea ачеаста; 3. de'n пътереа къретълъї нострэ, карele не дъ de къноскът, къткъ требъіе съ фіе ън жъдекъторіў преа дрепт шї 4. de'n пъзїънцїа ноастрэ дъпъ ън бън маї ынаlт, декът есте віеацїа аст' пътънтеаскъ.

Къткъ Dъmnezeў есте, ачеаста аў штіът оаменїї

dела лпчепътъл лътеї ші пътаї чеї афъпdаџї лп фъръdелеџї ші свъраџї de'n тіпте zік: къ пъ есте Dътnezeў.

Бесеріка поастръ търтърісеште кредіпџіа лп Dътnezeў лп ъртъторіъл кіп: „Кred лп ънъл Dътnezeў татъл атотџііторіъл, фъкъторіъл черіълъї ші ал пътжптълъї, въzіътелор тътърор ші певъzіътелор.“

§. 12.

Despre свжпта treime.

Noї ne-am лпкredіпџіат de'n пътереа тіпџіі поастре, къ есте Dътnezeў, dаръ тіпџеї поастре лї віпе лптръ ажъторіъ евапџеліеа ші ачеаста пе спъпе: къ Dътnezeў есте ънъл лп фііпџіъ, dаръ лптреіт лп феџіе. Феџіеле челе треї але Dътnezeіреї свжпт: татъл, фііъл ші dъхъл свжпт. Аміа dаръ свжпта скріптъръ пе dескопере, къ Dътnezeў dъпъ фііпџіъ есте ънъл, еаръ лптреіт лп феџіе, ші апъте: Dътnezeў татъл, Dътnezeў фііъл ші Dътnezeў dъхъл свжпт; dаръ пъ свжпт треї Dътnezeї, чі пътаї ън Dътnezeў, пе'нтръ къ пътаї о фііпџіъ есте. — Татъл есте domn, фііъл есте domn, dъхъл свжпт есте domn, dаръ пъ свжпт треї domnї, чі пътаї ън domn. Татъл есте атотпътерпік, фііъл есте атотпътерпік, dъхъл свжпт есте атотпътерпік, — dаръ пъ свжпт треї атотпътерпічї, чі пътаї ън атотпътерпік. Еў kred лп Dътnezeў татъл, еў kred лп Dътnezeў фііъл, еў kred лп Dътnezeў dъхъл свжпт; dаръ пъ свжпт треї кredіпџіе, чі пътаї о кredіпџіъ, прекът ші апостолъл zіче: „О кredіпџіъ ші ън вотезіъ.“ Еў слъжеск лъї Dътnezeў татъл, еў слъжеск лъї Dътnezeў фііъл, еў слъжеск лъї Dътnezeў dъхъл свжпт; лпсъ пъ свжпт треї слъжірі, чі пътаї о слъжіре, пе'нтръ къ къ апевое есте а слъжі ла треї domnї, de оаръ че лпсъ-шї Христос zіче: „Nimene пъ поате

слъжí ла doї Domnї.“ Татъл пъ есте печї zidit печї пъскът; фіїъл пъ есте zidit, даръ есте de'п татъл пъскът; дъхъл свънт пъ есте печї zidit, печї пъскът, чі пърчede дела татъл. Naштереа фіїълъї лъї Dъmnezeъ есте de'п вечіе, ашіжїdереа ші пърчedереа дъхълъї свънт есте de'п вечіе. Mіптеа поастръ чеа търдіпітъ пъ поате лпдїълеце паштереа фіїълъї ші пърчedереа дъхълъї свънт de'п вечіе, дечї даръ требъїе съ се свпъїе кредіпдїеї ші съ ъртезїе къ чіпстíреа чеа таї adънкъ dъmnezeештїї deскоперірї. Лпвъдїътъра деспре Dъmnezeъ ъпъл лп фііпдїъ, даръ лптреіт лп феце есте таїпа чеа таї таре, лпсъ свънта deскоперіре пе доведеште, къткъ лптр' адевър ашїа есте, ші апъме: 1. Пе поропка лъї Хрістос пе ботезїът поі: „Лп пътеле татълъї ші ал фііълъї ші ал свънтълъї дъх.“ Мт. 28, 19. 2. Іъс Хрістос лпсъ-шї търтърісеште de сіпе, къ есте тот ъпа къ татъл, дечї о фадїъ а Dъmnezeіреї зікънd: „Чіпе тъ вede пе тіпе, вede пе татъл,“ „адевър зік воаъ: че фаче татъл, ачеаста фаче асемене ші фііъл,“ „еъ ші татъл ъпа сънтем,“ еаръ ла ботезїъл съъ лп Iордан лпсъ-шї татъл търтърісеште de Iъс Хрістос, зікънd: „Ачеста есте фііъл теъ чел їъвіт, лптръ карелe віпе ам воіт.“ 3. Дъхъл свънт с'аъ арътат ла ботезїъл Domпълъї лп кіп de порътв Мт. 3, 16—17. даръ ла Іоан 15, 26. зіче Іъс: „Дакъ ва вені тънгъіторіъл, пе карелe лл воіъ тріміте воаъ дела татъл, дъхъл адевърълъї, карелe дела татъл пърчede, ачела ва търтърісí de тіпе.“

Афаръ de ачесте ші лп челе'лалте кърдї але тестаментълъї челъї векіъ ші але естъї поъ лі се дъ фііълъї лъї Dъmnezeъ ші дъхълъї свънт пътíреа, чіпстеа, лпдїълепчіъпеа, пътереа ші алте лпсъ шірї, карiле пътаї лъї Dъmnezeъ і се кювіп.

Прекъм am zic маї със, пої къ мінтеа поастръ чеа мърґінітъ пъ пътет съ пътръпdет лпвъцїътъра чеа deскоперітъ пре'п Dъmnezeъ ші пре'п оаменіі съї чеї алешї, dъпъ карea лпвъцїътъръ: Dъmnezeъ есте ъпъл лп фііпцїъ, даръ лптреіт лп фецїе; despre ачеаста печї авет съ пе мірът, къчї штііпцїа ші къпоштінцїа мінцїеї поастре есте атът de мърґінітъ, лпкът требъіе съ zічет къ лпцїълептъл Соломон: „Пої авїа лпцїълеґет челе, че съпт пе пътъпт ші къ остепеалъ афлът пої челе, че съпт съпт тъпіле поастре; еаръ челе din черїъ, чіпе ле-аъ черкат ші сватъл тъъ, чіпе'л ва къпоаште, de пъ веї da тъ лпцїълепчїъпе ші de пъ веї тріміте тъ пе dъхъл тъъ чел свънт de'нтръ челе лпалте.“ Лпцїъл. л. Соломон 9, 16. — Лпсъ dъхъл свънт пе тънгъіе ші пе фъгъдъеште, къ лп чееа'лалтъ віеацїъ ва лъміna мінтеа поастръ ші пої вот къпоаште тоате deсевършіт. Чеea че пе есте поаъ акъта лптъпекат ші аскъпс, ачеea вот вede лп віеацїа віітоаре кіар ші лътъріт, прекът zіче апостолъл Павел ла I. Корінтенї 13, 12: „Акъта вedет ка лп оглindъ, даръ атъпчїа вот вede фацїъ къръ фацїъ;“ адекъ фацїъ вот фі къ Dъmnezeъ ші атъпчїа вот пречепе таїпа свінтеї треіте.

§. 13.

Despre лпсъшіріле лъї Dъmnezeъ.

Dъmnezeъ, despre карeле с'аъ zіс пънъ акъта, къ есте ъпъл лп фііпцїъ ші лптреіт лп фецїе пошїede deосевіте лпсъшірї, каріле печї ъпа din фъптъріле сале пъ ле аре. Ашїа есте Dъmnezeъ:

1. Фііпцїа чеа таї лпалтъ, адекъ: ел есте de сіпе лпсъ-шї стъпънїторїъ пестe тоате ші пъ атънрпъ дела пітепе. Ші оаре дела карea фъптъръ ар пътea съ атънрпе ел, фііпd тоате фъптъріле, челе със лп

черїѣ, прекѣт ші чеде жос пе пѣтѧнт zidíte de dѧпсѣл?

2. Дакъ Dѣmnezeѣ есте фііпцїа чеа таї длалтъ ші пѣ атѧрпъ dела пітепе, апоі ѣртеазъ, къ ел есте ѣпѣл, пе'нтрѣ къ dакъ ар фі доі, атѣпчїа ар атѧрпа ѣпѣл dела алтѣл ші ашїа п'ар фі фііпцїъ таї длалтъ ші печї ordine бѣпъ п'ар фі дп лѣте.

3. Дакъ Dѣmnezeѣ есте фііпцїа чеа таї длалтъ, ѣртеазїъ таї dепарте, къ ел есте фъръ de дпчепѣт ші фъръ de свѧршіт, dечї dаръ вечїпік, прекѣт пророкѣл Іереміе зіче: „Domnѣл Dѣmnezeѣ adевърат есте. Ачеста есте Dѣmnezeѣ вііѣ ші дтпърат вечїпік;“ еаръ псалмістѣл 89, ростеште: „Маї 'наінте de че аѣ фост тѣпцїі ші с'аѣ zidit пѣтѧнтѣл ші лѣтеа ші de'n веак пѧпъ дп веак Тѣ ештї.“

4. Дакъ есте Dѣmnezeѣ вечїпік, апоі есте ел ші dѣхѣл чел маї кърат, adекъ: Ел п'аре петíкъ трѣпеск дп сіпе, пе'нтрѣ къ трѣпѣл тоаре, ші се ресіпеште ші ашїа dаръ пѣ есте вечїпік. Ісѣс ла Іоан евапцеліствл зіче: „Dѣх есте Dѣmnezeѣ ші чел че се дпкіпъ лѣї се кѣвіпе съ і се дпкіпе кѣ dѣхѣл ші кѣ adевърѣл.“ 4, 24.

5. Ка dѣхѣл чел маї кърат аре Dѣmnezeѣ пречепереа чеа маї длалтъ, adекъ: ел аре дпкіпѣїпцїе чеа маї кїаръ despre тоате лѣкрѣріле, атѧт despre ачесте de фацїъ, кѧт ші despre чеде віітоаре ші трекѣте. Ла ачеаста дпсѣшíре а лѣї Dѣmnezeѣ цѧптескѣ кѣвíнтеле апостолѣлѣї Павел: „Нечї о фъптѣръ пѣ есте пеарътатъ дпаíптеа лѣї Dѣmnezeѣ, ші тоате сѧнт гоале ші deскоперіте дп окіі лѣї.“ Евреї 4. 13.

6. Ка dѣхѣл чел маї кърат ші пекѣпрінсівер de мінтеа отепеаскъ есте Dѣmnezeѣ претѣtindene de фацїъ, adекъ: ел се афлъ дп тот локѣл, орї ші ѣnde ам кѣцета. Атотпрезїѧпцїа лѣї Dѣmnezeѣ о

deскріе фоарте фрътос псалмістъл, zікънd: „Ънde тъ воїѕ dѕче dела dѕхъл Тъѣ ші dела фаџїа Та ънde воїѕ фъџи?“

7. Dътnezeѣ есте таї dепарте ка dѕхъл чел таї кърат атотштіѕторїѕ, adекъ: Ел аре штііпџїъ deспре тоате челе трекъте, deспре ачесте de фаџїъ ші deспре челе віітоаре. Deспре атотштііпџїа лъї Dътnezeѣ се zіче ѫn свънта скріптъръ, къ Dътnezeѣ пътрънde іпіміле ші ръръпкїї оатепілор. „Doamne! тѕ штіі тоате, карї аѣ фост ші карї вор фі.“ Псалт 138, 5. — Ачеаста атотштііпџїъ а лъї Dътnezeѣ пѕ есте de лъат ѫнтр' ачел ѫнџїелес, ка кънd Dътnezeѣ ар фаче сілъ воеї чеї лівере а отълъї къчї Dътnezeѣ ка атотштіѕторїѕ штіе атът челе трекъте, кът ші челе віітоаре, фъръ de а фаче сілъ воеї отепештї.

8. Dътnezeѣ есте преа ѫнџїълепт, пе'нтрѕ къ ел штіе dіреџе тоате фънтъріле челе пътероасе але лътеї ачестеїа ла скопъл лор чел кѕвепіт. Ѫn псалтъл 103 сънъ: „Doamne! кът de марї ші тълте сънт лъкръріле тале, пре'п ѫнџїълепчїѕне ле-аї фъкът.“

9. Dътnezeѣ есте лівер, adекъ: ел аре вое ліверъ ші поате фаче тоате фъръ de a фі селіт de чіпе-ва, прекът zіче ѫn псалтъл 113: „Dътnezeѣл пострѕ есте ѫn черїѕ ші пе пътънт, ел поате фаче, че воеште.“

10. Dътnezeѣ есте преа бън, пе'нтрѕ къ ел пе тоате фънтъріле сале ле-аѣ ѫнзїъстрат кѕ ачеле пътерї, карї ле сънт de требъіпџїъ спре а ажънџе ла џіптъ-ле. „Nimene пѕ есте бън фъръ пътаї ънъл Dътnezeѣ,“ zіче Іс. ла Лъка 18, 19.

11. Ел есте преа свънт, ел п'аре печї о грешїалъ ѫн сіпе, воеа лъї аџіптеште пътаї ла челе бъне ші ѕреште челе реле, de ачеea отъл чел пъкътос пѕ поате съ плакъ лъї Dътnezeѣ. Свінџіea лъї се пѕ-

меште ѧн свѧнта скріптъръ лъмінъ: „Dъmnezeŭ есте лъмінъ ші ѧнтр'ѧнсъл нъ-'і ѧнтъперек.“ Іоан 1, 5.

12. Dъmnezeŭ есте преа дрепт пе'нтрѣ къ ел респлътеште кѣ дреантъ тъсърѣ челе вѣне ші недепсеште челе реле. „Domnъл есте дрепт, їѣвеште дрептатеа, фаџїа лъї прівеште спре чеea, че есте дрепт.“ Псалм 10, 7.

13. Dъmnezeŭ есте атот пътернік, ѧпкѧт ел тоате ле поате фаче, че нъмаї воеште, нъмаї кѣ ѧпса-ші воінџїа са поате ел тоате съ ле продъкъ, прекът аŭ продъс лъмеа de'n нетікъ. „Eŭ штіŭ, къ тѣ тоате ле поџї, џіе о Doamne! нетікъ нъ-џї есте кѣ непътінџїъ.“

Тоате ачестеа ѧпсъшірї, аічї енъмерате, се афлъ ѧн Dъmnezeŭ ѧн чеа маї маре депліпетате, ашїа къ ел п'аре ліпсъ de вер чева, дечї даръ есте Dъmnezeŭ фііпџїа чеа маї десевѧршітъ. Dавід ѧмпъратъл стрігъ: „Ла тіне есте езїворъл чел віŭ ші ѧнтрѣ лъміна та вом вede лъмінa.“ Псалм 35, 10.

ТѢЕТѲРА II.

Despre фъптѳріле лъї Dъmnezeŭ ші despre хотърѧнџїа лор.

§. 14.

Despre фачереа лъмеї.

Ачест Dъmnezeŭ маре ші мінънат, despre карele am авзіт, къ есте вънъл ѧн фііпџїъ, даръ ѧнтреіт ѧн феџіе ші есте ѧнзїъстрат кѣ ѧнсъшіріле челе маї стрълъчіте, аŭ фъкът лъмеа ші тоате кѧте се афлъ ѧн трѧпса.

Съвт „лъте“ се ѧпдїълег тоате фъптъріле ші легътъра лор ѧптре олалтъ, ла кареа легътъръ атърпът ші ної оатенїї.

Фъптъріле се ѧмпърт ѧп чеде везївте ші ѧп чеде певезївте. Везївере сънт ачеле, карї ле пътет вede, піпъї с'аў тіросї, прекът: соареле, лъпа, отъл, аеръл ш. а.; еаръ певезївере сънт ачеле, карї пътаї ле пътет ѧпкіпъї къ тіптеа поастръ, даръ пъ ле вedem, прекът: ѧпдерїї ші съфлетъл постръ.

Сфънта скріптъръ не дескопере, къткъ Dътnezeў аў zidit лътea ші тоате чеде че се афлъ ѧп трънса din нітікъ, пътаї къ къвънтъл аў порънчіт ші тоате с'аў фъкът. Dътnezeў аў фъкът лътea ѧп шїесе zіле.

Ѧп zіоа ѧнтънїа аў фъкът Dътnezeў черїъл ші пътънтъл ші лътіна.

Ѧп zіоа а доўа аў порънчіт Dътnezeў съ се дескартъ апа де апъ ші съ се арете търіea (волта) черїълъї ші с'аў фъкът ашїа

Ѧп zіоа а треїа с'аў дескърдіт не поропка лъї Dътnezeў апеле де не пътънтъл чел вскат ші с'аў адънат апеле ѧп въї, еаръ пътънтъл аў продвс еарвъ верде ші тот фелїъл де помї родіторї.

Ѧп zіоа а патра, възїънd Dътnezeў, къ ервъріле ші помїї пъ пот съ креаскъ фъръ де кълдъръ, аў порънчіт съ се арете соареле, кареле съ лътinezїe zіоа, ші лъпа ші стелеле, карїле съ лътinezїe поаптеа.

Ѧп zіоа а чінчїа аў порънчіт Dътnezeў съ фіе пъсеріле черїълъї ші пештїї търїї ші с'аў фъкът ашїа.

Ѧп zіоа а шїеса аў фъкът Dътnezeў чеде'лалте віетъцї але пътънтълъї ші ѧп ѣртъ тот ѧп zіоа ачеаста л'аў фъкът не от dъпъ кіпъл ші асетънареа са.

Noї четім ѧп свънта скріптъръ, къ Dътnezeў аў фъкът лътea ѧп шїесе zіле, — ачеаста пъ есте де ѧпдїълес ѧп ачел фелїъ, ка кънd Dътnezeў пъ о ар фї пътът фаче ѧнтр'о кліпеалъ де окї, пентръ

къ лпсъ-шї Архангелъл Гавріїл зїче кътръ Марїеа: „Ла Dъmnezeъ пъесте пеmікъкъ пепътїпцїъ;“ dаръ есте de лпцїълес, къ Dъmnezeъ de ачеea аъ фъкът лъmea лп шїесе зїле, пе'пtръ ка съ-шї аръте лптр'ъп кіп трептат шї таї лпvederат атотпътерпічїеа са фацїъ къ отъл, кареле пътаї къ врете вїпе ла къпоштїпцїа лъї Dъmnezeъ.

§. 15.

Фачереа отълъї.

Лп зїоа а шїеса, dъпъ че аъ фъкът Dъmnezeъ тоате фъптъріле челе'лалте аъ zic Dъmnezeъ кътръ сїпе лпсъ-шї, адекъ: с'аъ фъкът сват лп свънта треїте шї с'аъ хотърът: „Съ фачем пе от, dъпъ кіпъл шї асетъпареа поастръ съ'л фачем пе dънсъл шї съ стъпънеаскъ пештіі търеї, пасеріле черїълъї, шї dовітоачеле шї тот пътънтъл.“ I. Моїсї 1, 26—27. „Шї аъ фъкът Dъmnezeъ пе от, църънъ лъънd de'n пътънт шї аъ съфлат лп фацїа лъї съфларе de вieацїъ шї с'аъ фъкът отъл съфлет вїъ.“ I. Моїсї 2, 7. Шї аъ пътіт Dъmnezeъ пе отъл чел dїntъїъ Adam шї л'аъ пъс стъпън песте тоате вietъцїле пътънтълъї.

Въzїънd лпсъ Dъmnezeъ, къткъ отъл Adam пъ поате съ петреакъ сїпгър пе пътънт, аъ dat ъп comn греъ песте Adam шї adormînd ел, аъ лъат ъna din коастеле лъї шї аъ фъкът de'n коаста ачеea пе Ева. I. Моїсї 2, 21—23. Adъкънd Dъmnezeъ пе Ева ла Adam аъ zic Adam: „Ачеста есте ос de'n оаселе меле шї трън de'n трънъл меъ, ачеаста се ва кіета тъере.“ I. Моїсї 2, 23—24. Dъmnezeъ апої і-аъ вїпе-къвънтат пе атънdoъї, лпвъцїънdъ-і, ка съ вieцїеаскъ лп съпре, лп драгосте, тълцїътmînd d-апъръреа вънътъцїеї челъї, кареле і-аъ zidit шї ле-аъ dat съфларе de вieацїъ.

§. 16.

Лпдїелесъл zidíреї отълъї dъпъ кіпъл ші асетъпареа лъї Dътnezeѣ.

De'нтре тоате фъптъріле пътжнтълъї ачестъїа есте отъл фъптъра чea таї алеасъ. Ачеаста се кънoaште акъта de аколо, къ Dътnezeíъa лпaінte de a-'л фаче пе от, таї лптжїѣ аѣ дінът сват къ сіne лпсъ-шї; ашіжїdере се вede ачеаста ші de аколо, къ Dътnezeѣ 'лаѣ zidіт пе от dъпъ кіпъл ші асетъпареа са.

Съът zidíреа отълъї dъпъ кіпъл ші асетъпареа лъї Dътnezeѣ се лпдїелеце, къ Dътnezeѣ ї-аѣ лтпъртъшіт ші отълъї че-ва din стръльчíреа са чea dътnezeаскъ ші апъте:

a) 'лаѣ лпzїъстрат Dътnezeѣ пе от къ тínте, пе'нтръ ка къ пътереа тіпдіі сале съ штíе ел deосебí лптре бíпе ші лптре ръѣ ші тот таї тълт съ се лпалдїъ ла къпоштínдїа чea деплíнъ a адевъратълъї Dътnezeѣ,

b) 'лаѣ лтпodовіт къ вое ліверъ, ка съ факъ къ воеа са челе бъпе ші къ вое съ се фереаскъ de челе реле,

c) I-аѣ dат Dътnezeѣ отълъї ші пътереа dea стъпжнí пестe фъптъріле пътжнтештї, despre кареа пътере a отълъї пe'нкredіndїът лптот тіпътъл, de оаръ че вedem, къ лп тжна отълъї стаѣ dовітоачеле ші алтеле фъптърї.

Dечї лпкжт отъл есте лпzїъстрат къ ачесте лпсъшірї, зíчем: къ ел есте zidіт dъпъ кіпъл ші асетъпареа лъї Dътnezeѣ; ші de оаръ че Dътnezeѣ n'аре трън, апої кіпъл ші асетъпареа лъї Dътnezeѣ есте лп съфлетъл отълъї ші пъ лп трънъл лъї.

§. 17.

Скопъл плъзїтъїреї лъмеї.

Dъmnezeŭ n'aŭ zidit лъmea, пе'нтръ къ поате ар фї авът вре-о лінсъ de dжnca, къчї Dъmnezeŭ фiind лndестълат къ сіне лncъ-шї пъ-ї требъїеште пемікъ маї mълт спре лndестълареа са; даръ Dъmnezeŭ токта de ачеea, къ есте деплін лнтръ лncъшіріле сале, аŭ віневоіт a дескоперї лn оаре-кжтва ші de'n афаръ лncъшіріле сале ачесте; пре'n ъртаре скопъл фачереї лъмеї пъ есте алтъл, декът „Мърїреа“ лъї Dъmnezeŭ, чеea, че о адевереште ші свжнта скріптъръ, карea зіче: „Domnъл тоате ле-аŭ фъкът пе'нтръ сіне,“ Пілделе лъї Соломон 16, 14; еаръ ла Евреї 2, 10, зіче: „Пентръ Dъmnezeŭ сжнт тоате,“ адекъ: спре преатърїреа са. — Къткъ лъмea с'аŭ фъкът спре преатърїреа лъї Dъmnezeŭ, пе адевереште кінъл zidїрїї отълъї, пре кареле л'аŭ zidit Dъmnezeŭ дънъ кінъл ші асетънареа са, дечї даръ спре а-'л чінстї ші а-'л преатърї пе Dъmnezeŭ. De'n къвінтеле псалмістълъї: „Черїърїле спъn търїреа лъї Dъmnezeŭ, ші фачереа мжнілор лъї о вестеште търїea,“ Псалм 18, 1, се кънoаште деплін ші фъръ de лndoеалъ скопъл чел адевърат ал zidїреї отълъї.

§. 18.

Скопъл плъзїтъїреї отълъї с'аŭ деспре хотържнцїа лъї.

De'n лncъшіріле челе сьфлетештї але отълъї, каріле лncъшірї лї сжнт дате лъї дънъ кінъл ші асетънареа лъї Dъmnezeŭ, се поате лесне лнцїълеце скопъл плъзїтъїреї с'аŭ хотържнцїа лъї.

Dъmnezeŭ ї-аŭ дат отълъї мінте, ка съ поатъ ел деосеві лнтре вїне ші лнтре ръŭ, ка ел de'n зї лn зї тот маї mълт съ кънoаскъ лncъшіріле ші воеа

лъї Dъmnezeъ ші ашїа трептат съ се лпалцїе къ тінтеа са ла къноштінцїа чеа адевъратъ а фъкъторїълъї съъ.

Dъmnezeъ ї-аъ dat отълъї вое лїберъ, ка съ алеагъ лптре вїне ші лптре ръъ ші къ ажъторїъл тінцїї сале съ спореаскъ пе зї че терце лптръ челе бъне, ка ашїа тот маї тълт съ се апропіе de свінцїепіеа чеа dъmnezeаскъ.

Кътъ отъл de'n че лп че тот маї тълт поате съ се лпалцїъ ла лпцїълепчїъне, съ спореаскъ лптръ челе бъне ші тот маї тълт съ се апропіе de плъчереа лъї Dъmnezeъ, — ачеаста нї-о спъне тінтеа поастръ, ла ачеаста не лпdeатпъ къноштінцїа поастръ, ачеаста не 'пвацїъ ші deскоперїреа чеа dъmnezeаскъ. Ла Моїсї III. карте, 11, 44, зїче Domnъl Саваот лпсъ-шї: „Свінцї съ фіцї, къ свънт сънт еъ Domnъl Dъmnezeъl востръ.“

Пе лънгъ къноштінцїа deторїеї сале ачестеїа, de а'л къноаште пе Dъmnezeъ ші а-'л преатърї аічї пе пътънт къ фапте бъне, сітцїеште отъл лпкъ ші о dорінцїъ фіербінте лп лъънтръл съъ, de а фї одатъ деплін фърічіт.

Dорінцїа ачеаста а отълъї есте атът de таре ші de свънтъ, къ еа пре'n петікъ лп лътеа ачеаста пъ се поате тълцїетї. Еа есте о dорінцїъ свънтъ, плънтатъ лп інітa отълъї de лпсъ-шї Dъmnezeъ ші отъл лп прівінцїа еї пътаї атънчїа афлъ оаре-карea алінаре аічї пе пътънт, кънd лшї пъне тоатъ пъdeждea са лп Dъmnezeъ; dаръ тълцїетіре деплінъ ва афла dорінцїа ачеаста токта de'n коло de тортънт пе тетеїъл ънеї віецївірї къвіоасе а отълъї аічї пе пътънт.

Хотърънцїа отълъї аічї пе пътънт есте ашїа dаръ ачеаста: „Ка ел пе'нчетат съ се певоеаскъ, пе Dъmnezeъ тот маї тълт съ-'л къноаскъ, съ-'л чінстеаскъ, съ-'л їъбеаскъ, лптръ челе

вѫпе ші атъсѫрате воеї лъї Dѫmnezeѣ съ спореаскъ, ка пе сіпе ѧпсѫ-шї dѫпъ требреа de'n віеацїа ачеаста деплíп съ се ферічеаскъ.“

Dѫmnezeѣ есте преа вѫп ші спріжінеште пе от ѧптрѫ ажѫпдереа хотърѫндїеї сале ачестеїа, zікѫnd Апостолъл Павел ла I. Timotеїѫ 2, 4: „Dѫmnezeѣ воеште, ка тоді оамепії съ се мѫнтѫеаскъ ші ла кѫноштíнда адевърълъї съ вíе;“ еаръ хотърѫреа отълъї аічї пе пътѫнт се кѫпрínde ѧп скърт ѧп кѫвінтеле лъї Ісѫс ла Матеїѫ 4, 10, ѫnde zіче: „Съ їѫвештї пе Domпъл Dѫmnezeѫл тъѣ ші лъї сíпгър съ-ї шїервештї.“

§. 19.

Despre пеѫрітатеа сѫфлетълъї отепеск.

Отъл, прекът ам възїѫт ла прілежїѫл zidíреї сале, есте компѫс de'n доѫе пърдї: de'n трѫп ші de'n сѫфлет. Трѫпъл отълъї есте лѫат de'n пътѫнт, еаръ сѫфлетъл і с'аѣ ѧпсѫфлат отълъї de кътръ Dѫmnezeѣ прекът скріе ѧп картеа лъї Моїсí I. 2, 7: „Ші ї-аѣ сѫфлат Dѫmnezeѣ ѧп фацїѫ сѫфлареа віецїї ші с'аѣ фъкѫт отъл сѫфлет вїѣ.“

Сѫфлетъл, ка о авѫдіе a Dѫmnezeíреї, ѧї есте dat отълъї, ка съ-ї віезїѫ трѫпъл, даръ сѫфлетъл de сíпе ѧпсѫ-шї п'аре пемíкѫ трѫпеск ѧп сíпе, чі есте ѫп dѫх, кареле dѫпъ тоартеа трѫпълъї се ва ѧптоарче ѧпдъръпт ла кътара богъдíеї dѫmnezeештї, алтмíптрелеа zіс: „сѫфлетъл отълъї есте пеѫріторїѫ.“

Кѫткъ сѫфлетъл отълъї есте пеѫріторїѫ пе'пваціїѫ ші свѫпта скріптѫръ, zікѫnd Іс. ла Мат. 10, 28: „Nѫ въ темеді de чеї, че отоаръ трѫпъл, еаръ сѫфлетъл пѫ-'л пот оторѫ, чі въ темеді маї вѫртос de чела, кареле шї трѫпъл ші сѫфлетъл поате съ-'л арѫпче ѧп геепа;“

adekъ: съ пъ пе temem de чеї, че вънeazîъ вieaцîa noastrъ act' пътънтeaскъ de'n nizîmъ, пe'ntrъ kъ тъkar kъ пъ vom вieцîsî aîчî, vom вieцîsî kъ съфletъl nostrъ la Dumnezeŭ лn cherîŭ, daръ съ пе temem maї вънrtos de Dumnezeŭ, kareле пе лmplinind noї porunчîle luї, пе noate orвîcî шi вieaцîa чea de вечî.

Ачест adевър mare ал petърîtъцîeї съфletъlsî nostrъ съ пе steîe neprekърmat лnaîntea okîlor шi съ пе selîm, ane kъштîgá aîчî пе пътънt o kъnoштînцîъ de'n че лn че tot maї kîaръ despre Dumnezeŭ шi despre воea ca шi съ ърtът kъвiînчîoc faцîъ kъ Dumnezeŭ, пe'ntrъ ka dupъ свършîtъl вieцîeї noastre eштî пътънтene съ пе пътem da seatъ лnaîntea luї Dumnezeŭ, kъ am лntrevъînцîat odorъl съŭ чel skътn spre preatъrîreа ca шi spre ferîchîreа noastrъ чea вечînikъ.

§. 20.

Despre лnцerî шi шîervînцîъl lor.

Лnцerîї sънt dъхърî kърate, adekъ: eї n'aŭ trъn. Лnцerîї sънt лnzîъstrацî kъ mînte шi kъ вое lîeръ.

Пe лnцerî î-aŭ zidit Dumnezeŭ maї naînte de фътърîle sale ачeste вezîвere. Ачeasta o zîче лn-cъ-шî Dumnezeŭ la Iов 38, 7: „Kând s'aŭ фъkът stelele, lъvdatъ-m'aŭ kъ glas mare toцî лnцerîї meї," eaръ Moїsî I. karte 1, 1. zîче: „Лntrъ лnчepът aŭ фъkът Dumnezeŭ cherîъl шi пътънtъl," deчî dakъ aŭ фъkът Dumnezeŭ maї лntâîъ cherîъl, anoї î-aŭ фъkът шi пe лnцerî maї лntâîъ, dekът ачeste пътънteштî, пe'ntrъ kъ лnцerîї lokъesk лn cherîъ.

Dumnezeŭ î-aŭ zidit пe лnцerî spre preatъrîreа ca, чeea че zîче prorokъl Icaiea, kъ aŭ въzît пe лnцerî stând лntrezърnl tropъlsî dumnezeesk шi kântând: „Svânt, svânt, svânt: Domnъl Savaot, plîn este cherîъl шi пътънtъl de

търіреа лъї," 6. 3. Маї departe шїервеск лцерїї лъї Dъmnezeъ, къчї се zіче despre dъншїї, къ плїпеск воеа пъріптелъї лп черїврї. Мат. 6, 10.

Лцерїї фак слъжвъ de'n порънка лъї Dъmnezeъ шї лп прівіцїа оатепілор. Еї пе їъвеск пе пої шї doреск, ка съ пе фачет пърташї de ферічіреа лор. Еї се бъкъръ de отъл чел пъкътос, кареле пъръсеште калеа рътъчіреї шї се лптоарче ла калеа бънеї къвііцїе. Драгостеа лцерілор кътръ пої есте атът de таре, кът еї необосіт прівігіеазїъ асъпра поастръ, ка съ нъ пе алънекъм ла чеде реле. Еї сънт повъцївіторїї шї апърътторїї пострі, кїар фіе-кареле от аре бп лцер апърътторїъ, кареле і се лтпъртъшїеште лп декърсъл віецїеї сале спре лтплепіреа воеї лъї Dъmnezeъ.

Кътъ лцерїї de'n порънка лъї Dъmnezeъ сънт трімішї, ка съ ажъте оатепілор спре къштігареа мънтъіреї, не адевереште свънта скріптър, zікънd Апостолъл Павел ла Евреї 1, 14: „Аъ нъ тоцї лцерїї сънт dъхърї слъжітоаре, карї се тріміт спре слъжъ пе'нтръ чеї, че вор съ мощтенеаскъ мънтъіреа."

Къвіптеле ачесте афлъ лпкъ маї мълтъ лптъріре de'n адевъръл ачела ал свіптеї скріптъре, къ Dъmnezeъ de'n кънd лп кънd аъ тріміс лцерї лп трън отенеск ла оатенї, спре а ле превести лъкрърї віітоаре шї спре а-ї повъцївї шї а-ї апърá. Ашїа аъ тріміс Dъmnezeъ треї лцерї ла Авраам, de'n карїї бнъл ї-аъ превестіт паштереа фіїълъї съъ Ісаак, бп лцер 'лаъ петрекът пе тънъръл Товіе лп кълторіе шї 'лаъ апърат de тоате релеле. Лцеръл Гавріїл аъ адъс преакъратеї фечїоаре Маріеа бънавестіреа, къ ва паште пе мънтъіторїъл лъмеї. Тот ачеста лцер аъ превестіт лъї Захаріе паштереа лнаінте-тергъторїълъї Іоан, шї лцеръл Domnълъї 'лаъ еліберат пе Апостолъл Петръ de'n темніцїъ, кънd фъ ел лпкіс

пе порънка лъй Ipod Антіпа, спре а-л пїерде дъпъ паштіле жідовешті.

Пътръпсъ фііnd бесеріка поастръ дела лпчепът de тълцїетіре къгръ лпцерї пе'нтръ ачеаста слъжбъ а лор, аъ рънdъіт ші порънчеште пънъ лп зіоа de астъ-зї, ка кредінчіошіі съ-ї чіпстеаскъ пе лпцерї къвепіт ші съ-ї роаце пе'нтръ тіжлочіреа лор ла татъл чел череск, ашїезїънd еа лп скопъл ачеста зіле апътіте лп ап, прекът зіоа лп 13. Іълie ші 8. Noembрie, ші афаръ de ачесте п'аъ лнтрелъсат свінцїі пърінцї аї бесерічеї поастре, деа котпъпе рътъчїънї кътръ лпцеръл пъзіторїъ, карї рътъчїънї се кънпґind лп чеасловъл (орарїъл) бесерічеї ші карї фіе-кареле крештін есте деторїъ а ле четї лп таї тълте рънdърї песте ап.

§. 21.

Despre пътъръл лпцерілор.

Свънта скріптъръ пе deскопере, къ Dътnezeъ ї-аъ креат пе лпцерї лнтр'ън пътър фоарте таре; ашїа зіче пророкъл Daniil 7, 10: „Къ аъ възът тії de тії de лпцерї, карії слъжїаъ лъї Dътnezeъ;“ еаръ Ісъс Хрістос, кънd аъ венїт осташі жідовї съ-л прindъ ші съ-л дъкъ лпаінтеа Архіереълъї евреъ Каїафа, аъ зіс къгръ Петръ, кареле скосесъ сабіеа ші тъїесъ врекїеа шїербіторїълъї Малх: „Багъ-'цї сабіеа та лп теакъ, аъ паре-'цї къ пъ пот акът а съ рог пе пърінтеле теъ ші-тї ва da тіе таї тълт декът doъспрезїече легіоане de лпцерї,“ адекъ: спре апърареа са. Мт. 26, 53.

De'n ачесте зіce але свінтеї скріптъре се вede, къ лпцерії сънт лп таре пътър zidiцї, тъкар къ хотърът пъ есте пътъръл лор.

§. 22.

Трептеле лцерілор.

Гласъл свінтеї скріптъре пе deскопере, къ лцерії се лтпърдїеск лп маї тълте трепте ші къ фіекареа треаптъ аре пътíреа са deосъбítъ. Ашїа потепеште свънта скріптъръ despre Херъвімї, I. Моїсí 3, 24, пъind Dътnezeъ пе доъї de'n тр'ъншії съ пъзїаскъ калеа кътръ потъл штіінцїеї вíпелъї ші ал ръълъї лп раїъ. Маї deпарте потепеште despre Серафімї, Iсаїа 6, 2; despre тропърї, domnії, стъпънії ші лпчепъторії Колос: 1, 16; despre пътерї ші лцерї Pom: 8, 38; despre Архангелї I. Тесалонi: 4, 16.

Despre лтпърдíреа лцерілор лп Херъвімї ші Серафімї авет довадъ ші лп кънтареа чea de лаъdъ кътръ преакърата Фечїоара Маріеа, съпънd ea: „Чееа, че естї маї чіпстítъ, декът Херъвímiї ші маї търítъ фъръ de асътъпаре, декът Серафímiї.“

§. 23.

Despre пъкатъл маї тълтор лцерї.

Dътnezeъ лпфііпцїънd ла лпчепът тълцímea лцерілор спре шїервíцїъл съъ ші лтпърдíndъ-і лп четеле със арътате, тоцї ераъ бъпї ші къ плъчере despънші спре лтплепíреа шїервíцїълъї лор челъї dътnezeeск. Лпсъ пъ тоцї аъ рътас лndелъпг лптр'ачea старе бъпъ, чі тълцї de'n тр'ъншії с'аъ фъкът ръї пре'n лпса-шї віпа лор. Тълцї адекъ: Cimцindъ-се ферічíцї ші пътерпічї пе'нтръ лпсъширіле лор челе стрълъчíте ї-аъ ътфлат патíma тънdрíеї ші воíръ съ аївъ асетене стъпънíре ші лndестъларе, ка лпсъ-шї Dътnezeъ.

Къ ачеаста лптънdрíре с'аъ арътат лцерії ачеїа петълцїътіторї къtръ Dътnezeъ ші шї-аъ къшїънат

тотала къdере de'n ферічíреа чеа авътъ, къчї Dътnezeŭ, кареле есте преáсвънт ші преáдрепт п'аŭ пътът съ сăфъръ ачееа лndăржíре сътеацíъ а лnцерілор съї протíва лăї ші спре педеапсъ ї-аŭ съргънíт de'n десфътареа чеа череаскъ лn лптъперекăл чел сътчереск. Ачест адевър ni-'л дескопере свънта скріптъръ zikănd Петрă II. 2, 4: „Dътnezeŭ п'аŭ крăцíат пе лnцерії чеї, че аŭ пъкътуíт, чі кă лапцíăріле лптъперекăлăї ї-аŭ легат лn тартар пънъ ла зíоа жădекъції.

§. 24.

Despre пътíріле лnцерілор челор къzíăцї.

Свънта скріптъръ лї пътеште пе лnцерії чеї къzíăцї de'n ферічíреа лор чеа прітаръ кă прівíре ла ръутатеа măndríeї, кă карea с'аŭ лтпротівіт еї лăї Dътnezeŭ маї лптăíă I.) Лnцерї ръї. II.) апої Хрістос ле зіче dieаволї Мат. 25, 41. III.) Веелзíевăл ші сатапа Мат. 12, 24, 27. IV.) Велíар лn епістола Апостолăлăї Павел кътръ Коріптепї II. 6, 14—15; еаръ маї ordinарíă (лndеобште) лі се зíче драчї. Хрістос Мънтъіторíăл пътеште пе чел маї маре ал лор: „Татъл тíпчíănеї ші ăчігашíă de oamenї de'n лпчепът.“ Іоан 8, 44.

§. 25.

Despre аевеа есістíнцíъ a dăхърілор челор пекърате.

Къткъ лнцерії чеї ръї с'аŭ dăхъріле челе пекърате сънт лптр' адевър, ачеаста пе търтърісеште фъръ de лndоеалъ свънта скріптъръ. Ашїа лпсă-шї Ісăс Хрістос аŭ алăпгат лn пътънтăл Гадарепілор de'пtр'ăn от ăn легіon лптреg de demonї. Лка. 8, 30; ші Апостолілор съї ле-аŭ dат Ісăс пътереа, ка съ екоатъ драчії.

§. 26.

Despre dumitrnieа dохорілор челор реле.

Лнцерії чеї ръї третъръ de Domnezeŭ, лисъ тотъ-шї пъ-'л їзбеск, печї воеск съ пліпеаскъ воеа лъї чеа свънтъ. Лъкръріле лор сънт тот пътаї реле.

Маї алес лп прівінцїа оатепілор сънт еї dumїтапії чеї маї апріцї ші прекът лнцерії чеї лътіпацї се бъкъръ de отъл ачела, кареле се покъеште de пъкателе сале, ашїа се бъкъръ лнцерії лптъперікълъї, кънd вре бпъл de'n оатепї се абате dела калеа адевърълъї ші а бпеї къвііпцїе.

Свънта скріптъръ пе demъстръ лптр'бп кіп кїар, къ лнцерії чеї ръї de тълте орї се лпкаркъ de оатепї ші-і стотеск ла чеea, че есте контра свіпцепіеї dumnezeeштї. Бп лнцер ръъ, лъънd кіп de шїарпе, аъ стоміт пе стрътошїї пострі de аъ кълкат порънка лъї Domnezeŭ; — бп лнцер ръъ 'лаъ еспітіт пе Мънтъіторїл постръ Ісъс Хрістос; бп лнцер ръъ 'лаъ мітъіт пе Іъda Іскаріотеанъл, de 'лаъ вънdът пе Ісъс Хрістос лп треїзїечї de арцінцї; — бп лнцер ръъ 'лаъ лпвітат пе Апапїеа ші пе тъереа ачестъеа Сафїра ла пъкътъїре протїва dохълъї свънт, къшїбънdъ-ле къ ачеаста тоарте пъпраспікъ. Свънтъл апостол Петръ І. карте аса 5, 8; карактерісеазїъ dumїтъпїеа лнцерілор челор ръї кътръ фііі лътїпеї лп ертътоареле кувінте: „Фіцї трежї, прівігіеацї, пептръ къ протівпікъл востръ dїаволъл бтълъ ка бп леъ ръкпїnd, къътънd пе чїпе съ-'л лпгїтъ.“

§. 27.

Despre лпфрънцереа пътереї dїаволълъї ші despre тіжлоачеле, de a-і пътеа ресіста.

Маре пътере авеа dїаволъл асъпра іпітеї отепештї маї 'паїпте de че аъ ресъріт лътїпа ші dаръл

креștінъцїй пре'н Ісъс Христос, кареле спре ачеаста с'аў арътат, ка съ стріче лукрърїле дїаволълуї. I. Ioan 3, 8. Пре'н пътереа чea dумnezeeаскъ a луї Ісъс Христос і с'аў фрънт дїаволълуї пътереа ші і с'аў лнгъстіт стъпънїea, ръмънd ел dела Христос лнкоаче стъпън пътаї пестe лнтъперекъл eaдълуї.

Лнсъ ел тот пъ с'аў астъмпърат deплín. Ел лнкъ тот ші акът пъзїъешїте контра лнпъръцїеї лътїneї ші чеаркъ de a арънка лн тр'ънса фокъл врeї, ал пізїтeї, ал трънфїеї ші ал алтор патімї, ка лн астфелїъ съ о прeфакъ лнтръ лнпъръцїea лнтъперекълуї, cтомind, мітъind ші тръгънd iнiмеле оaмeнілор ла фанте реле. Ачеаста лндръзїніре перъшіноасъ a дїаволълуї o дескріе Апостолъл Петръ лн кънвінтеле маї със чітате, унde зїче, къ дїаволъл ътблъ ка ун леў ръкнind, къутънd пе чіне съ-'л лнгіть.

Даръ пої креștінїї пъ сънтeм лінсїдї de міжлоаче сегъре ші тарї, пре'н карї тотdeaунa пътeм съ ресістът еспітеї дїаволештї. Пілda луї Ісъс Христос, кънd аў фост ел еспітіт de дїаволъл лн пъстіе, есте преавреднікъ de ъртаре ші свънта поастръ весерікъ пї-о пропъне пе'нчетат къ граїъ віў ші пї-о рекотънdъ спре ъртаре. „Пе Domнъл Dъmnezeў съ-'л їъвештї ші луї лнсъ-шї съ-ї слъжештї ші съ і те лнкінї," ръспънсъ Ісъс дїаволълуї ші ачеста перї de'наінте-ї, еаръ лнцерїї луї Dъmnezeў аў вeнїт ші ї-аў слъжіт. Ачесте кънвінте ростіте de лнсъ-шї Мънтъіторїъл Христос съ пе стеїе пъръреа лнаінтea окілор ші съ ле ъртът, кънї dрагостea кътрe Dъmnezeў ші слъжіреа чea dумnezeeаскъ сънт тежілоаче перътъчівере контра еспітелор дїаволълуї. Лндeосевї сънт ръгъчїунїле челе de сеаръ ші de deminеацїъ, каріле се кънpind лн картea de ръгъчїунї пътіть „Акафтестіерїъ", *) — ътблареа ла весерікъ лн зїоъ

*) Ротънеште „ръгъчїунарїъ."

de Dъmiпікъ ші серbътоаре, аскълтареа чеа атептъ (къ лъаре de сеатъ) а свіптеї літърції, ѧп скърт тоате фаптеле крештіпештї сѧпт mezїloaче перътъчівере протіва еспітеї ѧпцерілор челор ръї. Тоате ачестеа mezїloaче апърътоаре ле еспъпе Апостолъл Павел ѧп епістола са къtръ Ефесепї 6, 11, 14—19. Ѧптр'ъп кіп adевърат реторік, zikѧnd Ел: „Ѧтвръкацї-въ ѧптръ тоате артеле лъї Dъmnezeъ, ка съ пътецї ста протіва meштешїцірілор dїаволълъї. Стацї дрепт ачеea, ѧпчіпгѧndъвъ mezїlокъл востръ къ adевъръл, ші ѧтвръкѧndъ-въ къ платошїа дрептъцїеї ші ѧпкълцїndъ-въ печїоареле спре гътірea евапцеліеї пъчеї, пестe тоате лъѧnd павъзїа кредїпцїеї, къ карea вецї пътea стѧпце тоате съцецїле віклеапълъї челе апрінсе; ші коїфъл тѧптъїреї лъацї ші савіea dъхълъї, карea есте къвѧнтъл лъї Dъmnezeъ, — ѧп тоатъ ръгъчїпеа ші черереа съ въ ръгацї ѧп тоатъ вретea ѧптръ dъхъл ші ѧтпреъпъ съ прівігіеацї ѧптръ тоатъ ръвdареа.

ТЪЕТЪРА А Ш.

Despre proведїпцїa dъmnezeeаскъ ѧndeoбште.

§. 28.

Ѧпцїелесъл проніеї dъmnezeeштї.

Dъпъ че аъ zidit Dъmnezeъ лътea ші тоате челе, че се афлъ ѧп тр'ѧnca пъ o аъ лъсат de сіпе, чі тотdeaъпа, прекът dела ѧпчепът, ашїa ші ѧп зїoa de астъ-зї прівігіеазїъ асъпра еї, ка тоате ѧп тр'ѧnca съ теаргъ dъпъ рѧndъeала чеа de'n ѧпчепът ашїезїатъ.

Dъmnezeŭ aŭ aшïezïat la ѧnчenъt leцiле, dъnъ karï съ resarъ шi съ anъnъ soareле, lъna шi steлеле. Dъmnezeŭ aŭ ътплът lokъl сът cherïs kъ aer, nentrъ ka съ noatъ trъï oamenïĭ, nacepiле шi toate dobïtoaчele. Dъmnezeŭ aŭ dat nътѧntълъï nътerea, ka съ prodъkъ tot felïъl de frъkte спre nътrецïъl oamenïlor шi al тътърор челор 'лалте вietъцï. Dъmnezeŭ aŭ хотърѧt nътъръl фie-kъrъïa felïs de вietъцï, ne'ntrъ ka ъna pre'n nътъръl eï чел maï mare съ nъ фie altеïa спре strïkъчïъne c'aŭ kïar спре пïerdere. Dъmnezeŭ тътърор вietъцïlor le-aŭ dat nътeriле чele trebъinчïoase спре a ажънце ла скоп, ѧn скърт zic: ne toate le-aŭ aшïezïat Dъmnezeŭ ѧn чea maï бънъ шi artonioasъ rѧndъealъ. Aсънra aчestеï rѧndъele, ka съ nъ ce strïче, prïвïgieazïs Dъmnezeŭ dela ѧnчenъt nenrekъrmat.

Decпre aчeasta prïвïgiere a лъï Dъmnezeŭ aсънra тътърор лъkrъrïlor сале ne'nkredinцïazïs св. скрiптъръ. ѧn псалтъл 134 съnъ: „ѧn тѧna лъï Dъmnezeŭ сѧnt toate тарцiniле лътеï, шi ѧnълцiтiле тънцïlor але лъï сѧnt. El ресаре ѧn тънцï earвъ шi пъшïъne спре слъжба oamenïlor; el dъ dobïtoaчelor храna lor шi пъïlor korвïlor, че-'l kïatъ ne el.“ ѧn картеа лъï Iов zïче: „Dъmnezeŭ аратъ калеа фълцерълъï шi порънчеште a фï ne пътѧnt zïънadъ, фъртънъ шi плоаïъ.“ Еаръ Хрістос Мѧntъïторïъл zïче ла Ioan 5, 17: „Пъріптеле теŭ пѧnъ акъma лъkreazïs шi eŭ лъkrezïs.“

De'n aчeste zice але св. скріптъре, прекът шi de'n ѧnca-шï mïntea noастръ, kареа ѧnkъ nъ noate nечï dekът съ пегеце adевъръл св. скріптъре, ne'nkredinцïът, къ Dъmnezeŭ се ѧnгріжïаште de toate фъптъріле сале aчeste пътѧnteштï, adekъ: ле цïne ѧn рѧndъeala чea kъвепïtъ шi ле dipeце къtръ скопъл чел deфiнт ал лор.

Ачеаста ѧпгріжїаре а лъї Dъmnezeъ се zіче къ къвѧнтъл чел ѧптребъінцїат de кътръ крештінї: „Проведінцїа с'аъ проніеа dъmnezeeаскъ.“

Езіворъл проведінцїеї dъmnezeeштї есте ѧпса-шї драгостеа чеа нетърмінітъ а лъї Dъmnezeъ кътръ лъте ші кътръ тоате фъптъріле сале.

Проніеа лъї Dъmnezeъ есте о тѧнгѧіере преа dълче пе'нтръ ноі ші оаре че ноате маї dълче съ не тѧнгѧіе, dекът конштііцїа, къ ноі нъръреа стът свът скътъл чел атотпътернік ал лъї Dъmnezeъ?

Ачеаста тѧнгѧіере съ не ѧпdетне нъръреа спре тълцїемíре, спре драгосте сінчеръ кътръ Dъmnezeъ ші спре ѧпкредере фіеаскъ ѧнтр'ѧнсъл, къчї маре есте ѧпгріжїареа, кареа аъ хъръзít'о Dъmnezeъ маї алес неатълъї отеческ, прекът вот съ не ѧпкредінцїът ѧн челе вртътоаре.

§. 29.

Проніеа dъmnezeeаскъ ѧн прівінцїа отълъї.

Проніеа dъmnezeeаскъ с'аъ арътат ші се аратъ ѧпкъ ѧн зіоа de астъ-зї маї алес лъкрътоаре ѧн прівінцїа отълъї.

С'аъ арътат лъкрътоаре ла ѧнчепът ла zidіреа отълъї, кѧnd 'лаъ ѧпзїъстрат Dъmnezeъ ѧнсъшї dъпъ кіпъл ші асетъпареа Dъmnezeíреї сале; с'аъ арътат лъкрътоаре, ашїезїѧndъ-'л ѧн раїъл десфътъреї спре локъінцїъ ферічітъ, погорѧndъ-се de'n кѧnd ѧн кѧnd Dъmnezeъ ѧнсъ-шї ла стръмошїї пострі ші повъцїіndъ-і ла челе свínte.

С'аъ арътат проніеа dъmnezeeаскъ маї алес лъкрътоаре ѧн прівінцїа отълъї атъпчїа, кѧnd отъл пре'n кълкареа порънчїї чеї de'n раїъ аъ фрѧнт легътъра къ Dъmnezeъ ші Dъmnezeъ еаръ-шї о аъ ѧпоіт спре тѧнтъінцїа чеа вечїнікъ а отълъї. — Еаръ ѧн зіоа de астъ-зї се аратъ проніеа dъmnezeeаскъ лъкрътоаре ѧн прівінцїа отълъї, къ Dъmnezeъ ѧл детраце

пе от de ла пъкат пре'п фрíкъ, еаръ пе алтъл ал ардеатпъ ла челе бъне пре'п хъръзíреа впор бъпътъцй. Пе вній ай ардреаптъ пре'п съръчíе, еаръ пе алцій ай апбървътеазíъ ла вірътъте пре'п богъцие. Попорълъй челъй бъп ай дъ Dътnezeŭ стъпânиторй бъні, даръ челъй ръŭ ай дъ стъпânиторй ръй, тирані, пе'нтръ ка пре'п аспрíтеа ачестора съ-'л трезíеаскъ кътръ калеа чеа плъкътъ лъй Dътnezeŭ. Кътк Dътnezeŭ рândъеште стъпânиторій попоарелор зíче свânта скріптъръ ла Daniil 4, 14: „Чел преа ânалт стъпânеште ârпъръцíеа оатенілор. ші орí къръй ва вреа о дъ;“ ші 2, 21, съп: „Ел скíтъ времіле ші анії, пъне ârпъраці ші-'ї тътъ.“

Dътnezeŭ дірепе аші daръ тоате ârпътплъріле оатенілор спре бíне ші dакъ ел de'n кând ân кând трімíте асъпрірí греле асъпра оатенілор, апоі ачеаста п'о фаче ел спре стрікъчíъне, „пе'нтръ къ Dътnezeŭ пъ воеште тоартеа пъкътосълъй, чі ка съ се ârптоаркъ ші съ фіе вій.“ Iez. 33, 11.

Ачест кіп ал ârпгріжíареї се аратъ фоарте лътінат ân ârптрег декърсъл ікопомíеї лъй Dътnezeŭ спре тânтъínцía пеатълъй отенеск атъпчía, кând тълцíтеа пъкателор аŭ шíервіт спре дескоперíреа търітеї бъпътъцій лъй Dътnezeŭ дъпъ къвíнтеле Апостолълъй Павел: „Ънde с'аŭ ârптълцít пъкатъл, аколо есте ші бъпътатеа лъй Dътnezeŭ таї таре.“ Rom. 5, 20.

De'нтр' ачесте ârпшірате ân §. ачеста пе езíвореште ârпкъ таї тълтъ тânгâíере, пе'нтръ къ ат възíът, къ бъпъл Dътnezeŭ пре'п проníеа са чеа преа ânалтъ пъпътаї къ цíпе тоатъ фíреа ân тâna са чеа преа пътерпікъ, даръ къ ел таї алес се ârпгріжíаште пе'нтръ соартеа оатенілор ші а бъпътъцій лор чеї свфлетештí.

Деспре ачеаста ârпгріжíаре пепрекърматъ ші

вîne воîтоаре а лъї Dъmnezeъ лn прівînцîa оатенîлор, ne вот лnкredinцîa noї de тот лn челе вртътоаре, есnъnând despre ікономîea чea тънтъîтоаре а лъї Dъmnezeъ.

ГЪЕТЪРА А IV.

Despre стареа чea прîтаръ а отълъї, despre къdereа лъї, despre пъкатъл стрътошîеск ш despre ікономîea лъї Dъmnezeъ спре тънтъînцîъ.

§. 30.

Despre петречереа стрътошîлор лn раїъ.

Dъnъ че аъ плъzîтъît Dъmnezeъ ne от ші dъnъ че 'лаъ лnzîъстрат къ darъріле челе скътnе dъnъ кînъл ші асетънареа са 'лаъ пъс лn раїъл desфътърїї спре локъînцîъ.

Раїъл desфътърeї ерá о гръdînъ съdîтъ de Dъmnezeъ лn Edem кътръ ръсърît ші се zîче de ачеїа раїъл desфътърeї, ne'нтръ къ пъ-ї лîпсîa netîкъ че се чере спре тоатъ desфътареа ънъї от пътънтеан. Помї rodîторї de тот фелîъл, фрътошї ла vedere ші вънї ла тънкаре, карîї ne лънгъ ачеаста къ аромта лор чea deосъвîтъ delектаъ тîросъл стрътошîлор пострі; пъсърї къ nene de колоаре фелîърîтъ, каріле къ версъîреа лор чea melodioасъ лnкънтаъ ne стрътошї спре преатърîреа челъї, каре ле-аъ zidît; ън рънъ лîmnede ка крîсталъл кърцеа пре'n тіжлокъл раїълъї ръкорînd вердецîele ші лnлегънънd пре'n търтъръл съъ чел лîn пре стрътошї лntр-о тънгънїere dълче; anîmale de тот фелîъл се афлаъ лn раїъ сълтънd de vedereа челъїа, каре ле dъdъ пътеле ne порънка лъї Dъmnezeъ.

Ашїа darъ netîкъ пъ ле лîпсîa стрътошîлор пострі спре desфътаре, darъ ші спре ферічîре пъ ле

лінсїа пемікъ; къчї Dомnezeѣ ї-аѣ лпзїъстрат къ тінте кїаръ ші лътінатъ; Dомnezeѣ ле-аѣ dат вое лїберъ лпdрептатъ пътаї спре чеде вине ші кввіосе; Dомnezeѣ ле-аѣ dат стъпънїре песте тоате фъптъріле пътънтълъї; Dомnezeѣ ї-аѣ лпкъпънат къ петъріре атът лп прівінdїа съфлетълъї кът ші а трупълъї, dаръ кънна ачестеї ферічірї ерá, къ Dомnezeѣ лпсъ-шї се погорїа de'n кънd лп кънd ла dъншїї ші петречеа къ dъншїї, лпвъдъndъ-і, кът съ петреакъ еї къ кredінdїъ ші къ dрагосте лпаінтеа ziditорїълъї лор, кът съ се поарте еї къ кввііпdїъ фаdїъ къ dарърїле чеде скътпе але съфлетълъї лор, пентръ ка de'n zí лп zí съ се факъ тот маї лпdїълепdї, тот маї вънї, ка пе zí че терде тот маї тълт съ се апропіе de хотърънdїа лор чea лпалтъ, de свінdеніеа чea адевъратъ.

Прічіна ачестеї петречерї а лъї Dомnezeѣ къ стръмошїї пострі лп раїъл ферічіреї аѣ фост вніка ачееа, къ стръмошїї пострі ераѣ певіноваdї лп лптреага фіреа лор, къ еї петречеаѣ къ лпкredере dрепт фіеаскъ лптр'ънсъл. Ачеаста певіновъдіе а стръмошілор пострі лї прічінъїа лъї Dомnezeѣ тълтъ плъчере къtръ dъншїї ші-ї тръта къ вънавоінdїа чea маї таре.

§. 31.

Despre порънка лъї Dомnezeѣ лп раїъ.

Повъдїind Dомnezeѣ пе стръмошїї пострі кът-ва тітп лп кіпъл арътат, аѣ афлат лп ъртъ de вine dънъ лпdїълепчїънеа са чea петърdінітъ, de a пъне ла пробъ стъторнічіеа лор лп прівінdїа кredінdїеї, a dрагостеї ші a аскълтърїї. Ачеаста провare аѣ фост къ атъта маї тълт къ dрептате, de оаръ че стръмошїї пострі авеаѣ тінте ші вое лїберъ ші de оаръ че Dомnezeѣ, прекът am аъzіt, петрекънd къ dъншїї de маї тълте орї ї-аѣ прегътіт лп кіпъл чел маї

потрівіт, спре а пътеа съферí ші денъне орї че есамен лпаíптеа лъї Дъмнезеў спре фолосъл лор чел съфлетеск ші трънеск.

Ачел есамен ал стрътошілор пострі, аў констат де'нтр'ачееа, къ Дъмнезеў ле-аў опріт де а мънка де'н фрътеле зпъї пот, кареле се афла лп міжлокъл раїълъї, зікънду-ле: „Де'н тоцї помїї раїълъї съ мънкацї, еаръ де'н помъл къноаштереї вíпелъї ші а ръълъї съ нў мънкацї къ орї лп че зí вецї мънка де'нтр'ънсъл, кў моарте вецї мърí.“ I. Моісí 2, 17.

Ачеаста порънкъ ера лптокма потрівітъ, ка стрътошії пострі Адам ші Ева пре'н пъзíреа еї съ-'шї арате драгостеа кътръ зідіторїъл лор ші съ денъїе мъртърíе де аскълтаре кътръ вíпефъкъторїъл лор, — пе'нтръ къ порънка ачеаста ера легатъ де зн лъкръ възїът, де помъл, кареле се афла лп міжлокъл раїълъї, не кареле ашїа даръ стрътошії пътеаў съ-'л вадъ ші пре'н ведереа лъї съ се фереаскъ де дънсъл.

Порънка ачеаста ерá ші зшїоаръ де ърмат, пе'нтръ къ пре'н дънса се опреште стрътошілор, ка пътаї де'н зн пом съ нў мънънче, не кънд де'н тоцї чеїа'лалцї ле ера ертатъ съ мънънче ші мълцї помї се афлаў лп раїў, де'н карії пътеаў съ мънънче. Дъмнезеў спре а-ї ферí не стрътошї пътаї декът де кълкареа порънчеї ачестеїа ле-аў аменінцїат маї департе кў моартеа, зікънд: „Орї лп че зí вецї мънка кў моарте вецї мърí,“ де знде не'нкредінцїът, къ стрътошії пострі пънъ ла кълкареа порънчеї нў ераў съпъшї морцїї печї лп прівінцїа трънълъї.

§. 32.

Деспре къдереа стрътошілор пострі.

Мълт ферічíцї аў фост стрътошії пострі лп раїў; мълт ферічíцї се сітцíръ еї атънчїа, кънд Дъмнезеў

ле dъdъ порънка таї 'naînte amintitъ, aвând ea de скоп nътаї лncъ-шї вînele лор чел съфletеск шї трънеск.

Лncъ eатъ! вчigашївл oатепілор шї татъл minчївнеї (inbidind), зїавіствind ферічїreа чea preadвлче a стрътошілор пострі, пъръсеште eadвл шї вîne ла раїв, пъ лп кînвл съъ чел лпgрozічїос, чі префъкът лп шїарпе. Плin de minчївнъ, пъзївеште dрепт кътръ потвл чел опріт de Dътnezeъ шї се лтплетечеште лп прежървл лвї къ кînвл чел лвat dела шїарпе. Ева се презтвла пре'n гръdina раївлвї шї зїъреште шїарпеле лп жървл потвлвї лвї Dътnezeъ. Лп певіповъцїea са, се апропіе ea фъръ de фрікъ de пот, dаръ авїá че nътаї с'аъ апропіeат, шїарпеле аъ шї ростіт кътръ dânca: „Че есте, къ аъ zic Dътnezeъ съ nъ тânкацї de'n тот летnвл раївлвї?“ Ева ї-аъ ръспънс, къ Dътnezeъ ле-аъ опріт, ка nътаї de'n потвл ачеста съ nъ тânânче, къчї лп че zi вор тânка, de'нтр'ânсвл къ тоарте вор тър́. Шїарпеле inbidioc лncъ, aвând de скоп a стріка ферічїреа стрътошілор пострі чea лпалта, аъ zic Евеї, къ nъ есте dрепт, къ вор тър́, шї къ Dътnezeъ de ачeea ле-аъ опріт тânкареа de'n потвл ачела, пе'нтръ ка nъ кът-ва тânкând еї de'n тр'ânсвл съ се факъ асемене de лпцїълепцї, ка Dътnezeъ лncъшї.

Ева прівind ла пот шї възїândъ-'л, къ-ї фрътос ла вedере шї къцетънd къ требъе съ фіе шї вън ла тânкаре шї лncъфлândъ-o ън лndemn dвлче спре o ферічїре лпкъ шї таї таре, п'аъ прецетат тълт, чі аъ лптінс тâna ла креапгъ, аъ рътпт ън фрът шї л'аъ тânкат; аъ лптінс шї a doъa оаръ тâna, аъ рънт шї алт фрът шї л'аъ dат лвї Adam шї Adam л'аъ тânкат.

Ашїa dаръ атândовї стрътошїї пострі аъ тânкат акъта de'n потвл чел опріт, атândовї аъ кълкат

порънка чеа dъmnezeeаскъ ші amândoї aъ пъкътъіт фоарте контра вінефъкъторіълъї лор. Къ лпса-шї воеа лор с'aъ алънекат ла пъкатъл ачеста, еаръ dъхъл чел некърат лп кіпъл чел de шїарпе ле-aъ dat пътаї лndemn спре пъкътъіреа ачеаста.

§. 33.

Ъртъріле кълкърей порънчей de'n раіъ.

Dънъ кълкареа порънчей dъmnezeештї ї-aъ къпріпс пе стрътошїї пострі o песпъсъ трістеацїъ ші пе'mпъчїзіре сьфлетеаскъ.

Чеї, че таї 'naінте ераъ веселї de конштіінцїа фаптелор челор бъне, се тъстръ акъта amар de къцетъл лор пе'нтръ фачереа фаптей чеї реле.

Чеї, че таї 'naінте къ лпкредере фіеаскъ къ тоатъ іпіта ші тот сьфлетъл къцетаъ ла Dъmnezeъ ші се бъкъраъ de петречереа къ dлпсъл, третъръ акъта глndind ла dлпсъл, ші се аскъndъ, пітълескъ сънт decімea креицілор челор фрънзїоасе кlndръсънъ гласъл лъї Dъmnezeъ: „Adame ъndeештї тъ?“ лпсъ чіне поате съ се аскъndъ de кътръ окіъл чел атот възїторіъ ал лъї Dъmnezeъ.

Стрътошїї пострі таї 'naінте петъріторї фііnd ші лп прівінцїа трънълъї, се осlndеск акъта съ се лптоаркъ еаръ-шї лп пътлнт, de'n кареле аъ фост лъацї.

Стрътошїї пострі плпъ акъта лп раіъ фііnd, авъръ тоате спре съсцїпереа віецїї лор фъръ de тънкъ ші фъръ de сьdоаре, лпсъ акъта dънъ кълкареа порънчеї чеї лпалте ші свїпте се езїгопеск de'n раіъл десфътърей ші слнт селіцї лп сьdоареа фецїеї лор съ-'шї агопісаскъ плпеа.

Ачесте слнт ъртъріле челе трънештї але пъкатълъї стрътошілор пострі, даръ тълт таї атаре аъ фост ші слнт еле ші акъта лп прівінцїа сьфлетълъї, ші адекъ:

Mínteea стрътошілор, карea маї 'naínte era лъminatъ ші-л кънoштea лътъріт пе Dъmnezeŭ, c'aŭ лптъпекат, c'aŭ тъmпіт ші c'aŭ фъкът тарzie лптръ лпдїълецereа лъкрърілор челор dъmnezeeштї. Ачеаста o кънoаштет noї de'n ачеea лтпрежїърaре, къ стрътошії пострі dъnъ кълкареа порънчеї aŭ зїтат, къ Dъmnezeŭ есте претътíndene ші се аскъndeaŭ de кътръ фадїа лъї лптре decímea потілор раїълъї. I. Моїсí 3, 8.

Boea стрътошілор пострі маї 'naínte алегând ші плenind пътаї челе бъне ші плъкъте, кореспънзїътоаре dрагостеї чеї adевърате кътръ Dъmnezeŭ, есте акъта слъвítъ лптръ фаптеле челе dъmnezeeштї, ші ea c'aŭ фъкът маї тълт аплекатъ спре челе реле, пекъвіоасе, декът спре челе плъкъте лъї Dъmnezeŭ. Ачеаста пе adeвереште noaŭъ ачеea лтпрежїърaре, къ стрътошії, кând ї-aŭ тъстрат Dъmnezeŭ пентръ пеаскълтаре, лп лок съ се къїаскъ, пън віna зънъл пе алтъл, Adam пе Ева, еаръ Ева пе шїарпе. I. Моїсí 3, 12—13.

De'n ачесте аргътінте кълесе de пе кътпъл свінтеї скріптъре, вedem noї, кът de тълт aŭ стрікат стрътошілор кълкареа порънчеї чеї dъmnezeeштї ші кът de зръчїос есте пъкатъл.

§. 34.

Nътіреа пъкатълъї ачестъїа ші лъцíреа лъї пестe тот неатъл отенеск.

Пъкатъл чел еспръвіт de кътръ стрътошії пострі Adam ші Ева лп раїз се пътеште лп тоате скріптеле челе ортодоксе „Пъкатъл стрътошїеск“ пе'нтръ къ стрътошії пострі 'лаŭ коміс.

Зртъріле челе реле ші фоарте трісте але пъкатълъї стрътошїеск п'aŭ рътас пътаї пропріетатеа лъї Adam ші a Евеї, чі лпрізрínдїа лор кїар лп пътереа-ле прітаръ с'aŭ лъціт ші асънра тътърор

ѣрташілор лъї Adam ші аї Евеї, ашїа кът фіе-кареле от, фіе ел де парте бърбътеаскъ саѫ фетеаска сіпцїеште лѫпрѣ сіне лѫпіпъчїѣпеа чea прічіпъіть пре'п кълкареа порѣпчеї чеї преа лѫлте де кътръ стрътошіі пострі.

Прічіпа ачестеї лъцірї а пъкатѣлъї стрътошїеск кѣ тоате ѣртъріле сале асѣпра лѫпрегѣлъї неат отеnеск есте паштереа поастръ чea трѣпеаскъ. Ної ведем ла ної лѫпші-пе ші ла тоцї оатепії, къткъ трѣпѣл пострѣ есте слаѣ ші сѣпѣс тѣлтор болпъвірї ші кїар лѫпсъ-шї морцїї, прекът трѣпѣл стрътошілор пострі. Ної кѣпоаштет лѫ ної лѫпші-пе, къткъ лѫ прівіпцїа тіпцїї ші кѣпоштіпцїелор поастре сѫптет сѣпѣшї тѣлтор рътъчірї ші къткъ ної де тѣлте орї пътаї аѣїа алецет чеea, че есте потрівіт воеї лъї Dътnezeѣ. Ашїаdаръ есте адевърат, къткъ ѣръчїѣпеа пъкатѣлъї челъї стрътошїеск аѣ лѫпіпат фаца а лѫпрег неатѣлъї отеnеск, чеea че о zіче кїар ші Апостолъл Павел ла Romanї 5, 12. „Пре'п ѣп от аѣ лѫпрат пъкатѣл лѫ лътe ші пре'п пъкат тоартеа, ашїа лѫпрѣ тоцї оатепії тоартеа аѣ лѫпрат, лѫпрѣ карeле тоцї аѣ пъкътѣіт.“ Лѫпші-шї пъгѫпії, кът де орї аѣ фост еї лѫ кѣпоштіпцїа адевъратѣлъї Dътnezeѣ, аѣ търтѣрісіт, къ лѫпрег неатѣл отеnеск есте стрікат.

§. 35.

Despre търіtea пъкатѣлъї лѫ ѣрташіі лъї Adam.

Мъкар къ протопъріпцїї пострі аѣ пъкътѣіт, тотѣ-шї пътереа пъкатѣлъї п'аѣ лѫпіпат атѫт сѣфлетѣл лор, ка апої сѣфлетеле ѣрташілор лор, къчї лѫ стрътошї таї рътасе лѫпкъ о скѫптеїе де бѣпъ кѣвііпцїъ, че лі с'аѣ лѫпъртъшіт ла zidipe, ші апле-кареа спре челе бѣпе лѫпкъ пѣ се стѫпсе лѫ dѫпшїі de тот пре'п ловітѣра чea de'птѫїе a пъкатѣлъї: —

даръ къ тімпъл, лптълцíндъ-се оатепїї тот маї тълт се търїа ші педрептатеа, лп скърт тімп дъпъ къдере лшї лптіпъ Каіп тлпіле сале къ сълцеле певіноватълъї съ̆ фрате Авел І. Моїсí 4, 8, ші лп декърцереа зпор веакърї крескъсъ ръътатеа оатепілор ла ачел град, къ дъпъ търтърісіреа свíптеї скріптъре: „Пътлптъл се зтплъсъ де педрептате ші тот трънъл лшї стрікасъ калеа са пе пътлпт.“ І. Моїсí 6, 12; еаръ Апостолъл Павел ла Романї 1, 18, зіче: „Се дескопере тлпíеа лъї Дъмнезеъ де'н черїь песте тоатъ пъглпътатеа ші педрептатеа оатепілор, карíї цін адевъръл лптръ педрептате.“ Къ зп къвлпт зікlnd: тот неатъл отепеск петречеа лптръ фъръделецї ші кіпъл ші асетъпареа лъї Дъмнезеъ лптр'лпсъл ераъ де тот лптъпекате, зтвлlnd тоцї пе калеа перíреї чеї съфлетещтї ші трънештї. Непорочітъ, фоарте непорочітъ ера стареа неатълъї отепеск де атъпчїа ші лптр'адевър печї о непорочíре пъ се поате къцета маї маре, декът лптъпекареа тíнцїеї ші аватереа дела вірътъте, пріп зртаре ші дела Дъмнезеъ.

Дакъ-л-прівím ної не от дъпъ ачеаста старе а тікълошїеї сале, апої есте ел вреднік де тлпíеа чеа маї аспръ а лъї Дъмнезеъ, пентръ къ Дъмнезеъ дъпъ дрептатеа са чеа непъртіпітоаре пъ поате съ лпвреднічеаскъ їъвíреї сале лптръ асетепеа тъсъръ не чел фъръделеце, ка не чел вън, пентръ къ апої п'ар нътеа съ фіе дрепт; дечї даръ дъпъ дрептатеа лъї Дъмнезеъ нътаї декът аре съ се педепсаскъ чел фъръделеце прекът зіче ші Апостолъл Павел ла Романї 2, 9: „Тлпіе ші зрціе, пъказіь ші лпвълзїалъ песте тот съфлетъл отълъї фъкъторіь де ръь.“

§. 36.

Nепътíпцїа отълъї, de a-шї пътеа ажъта de'n стареа ачеаста.

Оатепїї пъ пътъръ спера, къ еї лшї вор пътеа ажъта de'n стареа ачеаста а тікълошїеї пре'n лпсе-шї пътеріле сале. Dъпъ къвънтъл Апостолълъї Павел ла Ефесенї 2, 5: „ераъ оатепїї атъпчїа морцї лптръ пъкате.“ апої чел морт пъ поате пе сîне лпсъ-шї съ се лпвіе; еаръ dъпъ асетъпареа лъї Ісъс ла Матеїъ 12, 11, ераъ оатепїї пікацї лп гроапа непорочíреї, de'n кареа лпсъ-шї пъ пътеа нітене съ се мънтъеаскъ.

Оатепілор челор лпаíпте de крештінътате ле ста доъе дрътърї дескíсе спре а-шї рекъштіга лпdърареа лъї Dътnezeъ шї апъте 1) дрътъл фантелор челор бъне шї 2) дрътъл покъíнцїеї. Пе кът ачесте доъе тіжлоаче се пар а фі фост лпdестъле спре лптънкареа къ Dътnezeъ пе'нтръ оатепїї чеї ресврътíцї, пе атъта de'n алтъ парте пъ сънт лпdестъле, къчї че се атíпце de фантеле челе бъне, требъїа фіе-каре от съ къноаскъ деплíн воеа лъї Dътnezeъ шї съ лптплепеаскъ къ акърътеацїъ лецеа чеа dътnezeеаскъ; ачеаста лпсъ ле ера къ непътíпцїъ оатепілор челор стрікацї лп фíреа лор, адекъ: de a къноаште воеа шї а лптплепí лецеа лъї Dътnezeъ. — Еаръ че се атíпце de покъíнцїъ, ачеаста пъ поате съ фіе адевъратъ ла бп от стрікат шї некредінчїос; дечї даръ атънdоъе ачесте дрътърї, фантеле челе бъне шї покъíнцїа, ле ерá оатепілор челор ресврътíцї лпкíсе пре'n неорънdъеала фíреї лор.

Поате чîне-ва съ zікъ, къ Dътnezeъ, фііnd ел преа тілостів, ар фі пътът съ треакъ къ ведереа пъкътошітатеа чеа грозїавъ а оатепілор de не атъпчїа шї съ-ї факъ пърташї бънътъцілор сале челор черештї, даръ ачел от пъкътъеште тълт, къ Dътn-

nezeŭ пе лѧпгъ пред'ндъръташеа са есте ші предрепт, ръсплътínd къ дреаптъ тъсъръ чеде бъне ші недепсind чеде реде тот лп дреаптъ тъсъръ, къчї алтмíнтреде п'ар фі Ел предрепт.

Дечї пефiind оамепїї лп старе пе сíне лпші-шї съ се мѧнтъеаскъ, пепътѧnd еї афда міжлокъл чел потрівіт де скъпаре, ші де алтъ парте фiindъ-ле скъпареа пътаї декѧт де ліпсъ, се лптреавъ, кареде міжлок есте чел потрівіт спре лтпъкареа оамепілор къ Дътпезеŭ? Ачел міжлок есте чел маї потрівіт, кареде есте лп старе, де а лтпъка дрептатеа лъї Дътпезеŭ ші а-'л лтделѧпzí пе Дътпезеŭ пептръ пъртареа оамепілор чеа пекъвіоасъ. Міжлокъл ачела пі-л дескопере свѧпта скріптъръ, карея зíче: „Че есте ла оамепї къ пепътíпцїа, есте ла Дътпезеŭ къ пътíпцїъ.“

§. 37.

Фъгъдъíпцїа мѧнтъіторїълъї лътеї.

Превъзíѧnd атотштіторїъл ші атот лпдъратъл Дътпезеŭ кїар ла лпчепът, къ отъл чел ресврътіт лп фíреа са пъ ва пътеа де сíне лпсъ-шї съ се мѧнтъеаскъ ші съ се лтпаче еаръ-шї къ дрептатеа чеа лпалтъ, карея аŭ вътъмат-о пре'п кълкареа порънчеї чеї свінте; — превезíѧnd маї департе Дътпезеŭ, къ ън от пътѧптеск де рѧnd пъ ва пътеа съ віръеаскъ пе лтпъратъл лптъперекълъї, кареде дъпъ къдерея стрътошілор ера таре ші таре, — аŭ апромісъ акъта стрътошілор пострі, лпдатъ дъпъ къдере-ле, ън Мѧнтъіторїъ череск, кареде съ віе лп лъте лп трън отепеск ші съ лпвецїъ пе оамепї къпоштíпцїа адевъратълъї Дътпезеŭ, съ спеле дела фаца лор лптіпъчїъпеа фъръделецеї, съ стріче тоате лъкрърíле дїаволълъї ші съ рестъторпíчеаскъ лтпъръцїеа лъї Дътпезеŭ пе пътѧпт.

Кѫвінтеле, пре'н карї аѫ фъгъдѫіт Dѫmnezeѫ ла лнчепѫт пе Мѫнтѫіторїѫл ачеста сѫнъ I. Моїсі 3, 18: „Врѣшїтъшіе воїѫ пѫне лнтре тіне (dїаволе) ші лнтре тѫере (пе карea о аї лшїелат) лнтре сетѫнцїа та ші лнтре сътѫнцїа еї. Ачела (Мѫнтѫіторїѫл) ва zdровї капѫл тъѫ ші тѫ веї пѫndї кълкъїѫл лѫї;“ адекъ: пъртізїанїї тъї вор къѫта съ-л ѫчідъ.

§. 38.

Прегътіреа неатѫлѫї отенеск спре прітіреа ачестѫї Мѫнтѫіторїѫ.

Dела ростіреа кѫвінтелор ачестора, фъгъдѫіторе de ѫн Мѫнтѫіторїѫ чересk ші пѫнъ ла веніреа ачестѫї Мѫнтѫіторїѫ аѫ трекѫт 5508. анї. Прічіна, de'н карea преа'нцїелепѫтѫл Dѫmnezeѫ аѫ хотърѫт венірea Мѫнтѫіторїѫлѫї dѫнъ ачест рестімп de анї, аѫ фост парте ачеea, ка оамепїї рекѫпоскѫndѫ-шї deплін слъбъчїѫнea ші непѫтінцїа, de а се пѫтea еї лнші-шї тѫнтѫі, съ прітеаскъ пе Мѫнтѫіторїѫл кѫ атѫта маї маре бѫкѫріе, de'н тоатъ inima, кѫ тот сѫфлетѫл; — еаръ парте de ачеea, къ венірea Мѫнтѫіторїѫлѫї авea съ фіе о сърбътоаре мъреацїъ ші преа лѫтіпатъ пе'нтрѫ лнтрег неатал отенеск, ші ашїadаръ прекѫт оамепїї лн тоате веакѫріле трекѫте ашїа ші лн zіоа de астъ-zї лнаіптea ѫпеї сервъторї лѫтіпате аѫ ліпсъ de маї тѫлте zіле, спре а се пѫтea прегътї кѫ челе кѫвііпчїоасе спре лнтітпіпареа ачелеї сервъторї, ашїа аѫ фост de певое, ка спре лнтітпіпареа Мѫнтѫіторїѫлѫї съ треакъ маї тѫлте веакѫрї лн скопѫл прегътіреї оамепілор, пе'нтрѫ къ венірea Мѫнтѫіторїѫлѫї аѫ фост ші есте ші'н zіоа de астъ-zї хратѫл чел de бѫкѫріе маре ші de мѫнгѫіере тѫлтъ ал лнтрегѫлѫї неам отенеск.

De прегътíреа чеа кѫвепітъ а оатепілор кътръ прітíреа Мѫнтѫіторїѫлуї с'аѫ ѫнгріжіт Dѫmnezeѫ ѫнсѫ-шї de'n ѫнчепът. Dѫmnezeѫ ѫнсѫ-шї аѫ орѫndѫіт ардеріле (жертвеле) ѫн тестатѫнтѫл чел векїѫ, ка жертвеле съ ѫнкіпїаскъ пе Фъгъdѫітѫл Мѫнтѫіторїѫ шї съ сѫсдіе непрекѫрмат кредíнцїа ѫнтр'ѫнсѫл. Жертве ведем пої ѫн фамíліеа луї Adam шї с'аѫ цінът пекоптепíт пѫнъ ла пащереа Мѫнтѫіторїѫлуї Хрістос.

Лъцѫndѫсъ ѫнтр'ѫн тімп idололатріеа Фоарте таре шї Фііnd ашїadаръ ѫпа кредíнцїъ прітежdѫітъ, 'лаѫ алес Dѫmnezeѫ пе Авраам de'n тіжлокѫл пъгѫнілор шї 'лаѫ тріміс ла Канаан, ка съ Фіе аколо протопъріптеле ѫнуї попор поѫ, de'n каре попор апої авеа съ їасъ Мѫнтѫіторїѫл тѫтѫрор попоарелор. Авраам, Ісаак шї Іаков, ачештї треї патріархї аѫ Фост тотodатъ органе преавредніче, пре'n карїї аѫ апърат Dѫmnezeѫ Сабаот пре'n ѫн шір de тѫлцї апї кредíнцїа ѫн протíсѫл Месіеа.

Крескѫnd Фаміліеа патріархілор пѫтíнцї ѫн Еціпет ѫнтр'ѫн попор таре шї Фоарте пѫтерос, аѫ арътат Dѫmnezeѫ лѫкрѫрї тіпѫпате кѫ dѫнсѫл пре'n еліберареа-ї de'n ровíеа Еціпетѫлуї, пре'n тречереа-ї пеste тареа рошїъ, пре'n dареа mannеї шї а апеї de'n пїатръ, пре'n dареа-de-леце пе тѫптеле Сінаї, пре'n повъцїзíреа чеа пъріптеаскъ ѫн шір de 40 апї ѫн пѫстіе, пре'n ѫнтродѫчереа попорѫлуї ісраілтеап ѫн пѫтѫнтѫл чел бінекѫвѫнтат. Ѫн тоате ачестеа ѫнтѫмплърї але попорѫлуї челуї алес de Dѫmnezeѫ, аѫ ръdікат проніеа dѫmnezeeаскъ бърбацї рѫвношї, їѫбіторї de адевър шї dоріторї de грабпікъ мѫнтѫіпцїъ. Ачелор бърбацї ле дескоперїа Dѫmnezeѫ пеміжлочіт скопърíле сале шї пре'n dѫнпшї міжлочіт попорѫлуї. Ѫпїї de ачеї бърбацї demnї de тот респектѫл аѫ Фост: Моїсí, Аарон, Ісѫс ал луї Nавї, Калев ш. а.

Dѫпъ ашезареа Ісраілтепілор ѫн Канаан се повъ-

ţiъїа еї de Dъmnezeъ пре'n ашїа пъmíţiï жъdекъторї. Попоареле лплокъіте лпprежъръл капаапълъї ші лп ъпеле пърţї din Капаап, adece орї пъzїъїаъ, de a събжъга пе попоръл лъї Dъmnezeъ, даръ Dъmnezeъ ера пъръреа къ попоръл съъ ші спре а дештепта ші лп пъглпї кredíпţia лп лъкръріле челе черештї спре тлптъíпţia лптрег пеатълъї отепеск, лпzїъстра Dъmnezeъ пе вній de'n жъdекъторї къ (лсъшірї) гівъчії ші пътерї стръordinare, ші-ї повъţїъїа, кът съ лпвіпгъ еї пе връжташії пъглпї къ тіжлоаче пе'псетпате, прекът пе Самегар, кареле аъ ъчіс шїесе съте de пъглпї къ'n печїор de плъг de вої; пе Gedeon, пе Самсон ш. а.

Лп тълте дъţї се абътеаъ Ісраілтепїї дела лпкіпареа адевъратълъї Dъmnezeъ ші се дъdeаъ лпкіпъреї idолілор, пе'пtръ къ ераъ лпкъпжърацї de пъглпї, — атъпчїа Dъmnezeъ лшї тръţea брацїъл дела дълпшїї ші-ї лъса спре ровíea пъглпілор; лпсъ dъпъ ачееа еаръ-шї лї елівера ші-ї тръţea къtръ сíne; дештептлnd лп дълпшїї de'n поъ кredíпţia чеа тлптъітоаре лп лъкръріле челе dъmnezeештї, лп фъгъdъітъл Млптъіторїъ ал лътеї.

Deчї даръ попоръл ісраілтеап аъ авът пе Dъmnezeъ лпсъ-шї de стъплпіторїъ, de топарх, ші апъте de ачееа, къ Dъmnezeъ лпсъ-шї аъ фост інтересат de прегътíреа оатепілор спре прітíреа Млптъіторїълъї.

Съпт жъdекъторїъл Самоіл, кареле аъ фост ші пророк, аъ черът Ісраілтепїї ъп реţe съ аїъъ, ка челе 'лалте попоаре. Самоіл ле-аъ лпкъвііпţїат пе порънка лъї Dъmnezeъ ші Ісраілтепїї аъ къпътат ъп реţe пе Саъл. Лпсъ пефііnd ачеста лп ъртъ вrednік съ повъţїъеаскъ попоръл, Dъmnezeъ 'лаъ съргънїт ші Dавід аъ фост реţe, кареле аъ скріс лптр'ъп кіп фоарте фрътос псалтїї, карїї ші'n zioa de астъ-zї се четеск лп весерічіле поастре спре тлпглереа тътърор крештінілор.

Dabid aŭ фост реце бън, блънd кътръ попор ші adевърат слъжіторіь a лъї Dъmnezeŭ. Соломон, ъртъторіъл лъї Dabid aŭ фост ла лпчепътъ лпкъ бън ші аплекат лъкръріlор челор черешті, даръ лп ъртъ алъпекъndъ-се ел ла idололатріе, Dъmnezeŭ aŭ хотъръt, ка съпт domніea фііълъї съŭ Роboam съ despартъ лтпъръціea Ісраілтепілор ші dъпъ тоартea лъї Соломон despъръціndъ-se лтпъръціea лп Iъda ші лп Ісраіл, маї алес реціі чеї de'n Ісраіл c'aŭ dedat idололатріеї, de'тпребнъ къ лптрег попоръл. Аші ждере ші чеї de'n Iъda се лпкіпаŭ ънії de'n dънші idолілор. Dъmnezeŭ лї педепсіа пе'нтръ ачеаста фъръделеце, даръ възіънd Dъmnezeŭ, къ кредінціа чеа adевъратъ ші маї алес кредінціа лп фъгъдъітъл Мънтъіторіь се прітеждъіаште, aŭ ръdікат лп цінътъл атънdърор лтпъръцііlор пе пророчі, карії авеаŭ de скоп de a лпвъціа пе попор кредінціа чеа бънъ ші кредінціа лп фъгъдъітъл Мънтъіторіь. Neboind лпсъ чеа маї маре парте a попорълъї ісраілтеап съ аскълте печі de къвінтеле челе повъцъітоаре але пророчілор, Dъmnezeŭ і-aŭ педепсіт, дънd пе чеї de'n лтпъръціea Ісраіл лп ровіе ла Асіріені, еаръ пе чеї de'n лтпъръціea Iъda лп ровіе ла Вавілон ші дештептънdъ-се апоі пре'n пеказіь кредінціа лп Dъmnezeŭ еаръ-ші, доріаŭ съ вінъ лпdърънт ла патріea лор.

De'n тоате ачесте, лп скърт zice, се веде, кът de лпгріжіторіь aŭ фост Dъmnezeŭ лп тестатънтъл чел векіь спре прегътіреа неатълъї отенеск къtръ венірea Мънтъіторілълъї лътеї. Пентръ лптрег неатъл отенеск c'aŭ лпгріжіт Dъmnezeŭ, пентръ ачеea aŭ алес ел пе Ісраілтені, ка пре'n дънші съ арете ел пъгънілор, къ ел есте Dъmnezeъл чел adевърат; пе Ісраілтені тотdеаъна і-aŭ фъкът лвіпгъторі асъпра пъгънілор, лп ровіea ла Асіріea ші ла Вавілон aŭ лъкрат Dъmnezeŭ тіпънї марі пре'n попоръл съŭ Ісраіл. Ачеаста лпгріжіре пъріптеаскъ ші тіпънатъ a лъї

Dъmnezeŭ спре mѫnтъínцїa тътърор попоарелор пъmѫntештї ne ѫndeacъ (silesce) inima, ka съ стрігът: „Маре eштї Doamne ші minъnate cѫnt лъкръріле тале ші печї ъn къвѫnt nъ есте dестъл спре лаъda minъnілор тале.“

§. 39.

Пророчііле челе таї ѫncemnate despre Mѫntъіторїъл лъmeї.

Бърбацїї чеї de'n ъртъ аї тестатѫntълъї челъї векїъ, лъminaцї пре'n dаръл Dъхълъї свѫnt, аŭ авът ѫndъторіреа чеа свѫntъ, de a превести тоате ѫntѫmплъріле Mѫntъіторїълъї лъmeї, пе'нтръ ка ѫmплenindъse тоате ачеле превестірї, съ креадъ лъmea фъръ de ѫndoeалъ ѫn тр'ѫncъл. Noї вот ѫnшіра аіче челе таї ѫncemnate пророчірї despre Mѫntъіторїъл лъmeї, ка ѫn челе ъртътоаре съ пе ѫnкredinцїът denліn спре тѫnгѫїereа поастръ чеа съфлетеаскъ, къ ѫn Ісъс Хрістос с'аŭ ѫmплenіт тоате пророчііле челе векї ші къткъ ел есте ашїadаръ adевъратъл Месіеа ші Mѫntъіторїъл лъmeї.

Пророкъл Ісаїеа аŭ prezic, къ mѫntъіторїъл се ва паште de'n фечїоаръ ші се ва кїема Emanoіл, че ѫncemneazъ: Dъmnezeŭ кu noї. Ашіждере пророчеште тот ачестъ бърбат dъmnezeeск, къ Mѫntъіторїъл се ва кіпъі ѫn тот фелїъл ші ва съфері ші рапе пентръ пъкателе оатепілор ші къткъ ел ші не пъгѫnї лї ва adъna ѫn стаŭлъл adевъратълъї Dъmnezeŭ. 7, 14. 50, 4—7. 2, 2—5.

Міхеїъ аŭ преспъс, къ Mѫntъіторїъл се ва паште ѫn Вітлеетъл Iudeiї. 5, 2.

Dавід ѫmпъратъл ші пророкъл ѫl пътеште: фіŭ a лъї Dъmnezeŭ, пъскът de'n вечї псалт 2. зіче, къ ел ва търї, даръ еаръ-шї ва ѫnвіеа, се ва ѫnълцїа

ла черїѣрї ші ва шїede de a dреапта лѣї Dѣmnezeѣ ші ва лмпъръцї лп вечї, пс. 15, пс. 23, пс. 2.

Iona пре'п тіпѣната са петречере de треї зіле лп пѣнтечеле кітѣлѣї, аѣ лпкіпѣіт петречереа Мѣнтѣіторїѣлѣї лп сінѣл пътѣнтѣлѣї пре'п треї зіле. 2.

Daniil аѣ prezic de'п прінсоареа Вавілопѣлѣї, къ Месіеа ва вені dѣпъ 490 de анї, 9, 24—27. Компѣтѣndѣ-се ачестїа дела апѣл, лп кареле ва еші порѣпка спре zidireа Іерѣсълітѣлѣї.

Zахарíе аѣ пророчít despre лптрареа чеа сървътореаскъ a лѣї Ісѣс Хрістос лп Іерѣсалím, кѣткъ ел се ва binde лп 30 de арцінцї ші кѣткъ се ва стръпѣпце кѣ сѣліцїа; 9, 9. 11, 12. 12, 10. еаръ

Малахіе аѣ превестіт despre лѣкръріле лѣї Іоан, але лпаінте тергъторїѣлѣї ші вотезїъторїѣлѣї Domпѣлѣї постръ Ісѣс Хрістос. 3, 1.

ТЪЕТѢРА А V.

Despre севѣршíреа мѣнтѣінцїеї оатепілор пре'п Ісѣс Хрістос.

§. 40.

Dѣmnezeѣ татъл тріміте пе фіїѣл съѣ.

Лтплenindѣ-се чеї 5508 de анї dела къdереа стрътошілор пострі ші чеї 490 de анї dela пророчíea пророкѣлѣї Daniil аѣ віпе-воіт преа лпdѣратъл Dѣmnezeѣ татъл a тріміте пе фіїѣл съѣ чел кпѣл пъскът de'п вечї, пе пътѣнт лп трѣп отепеск, ка съ лпвецїе ші съ-і мѣнтѣіаскъ пе оатенї de педеапса чеа dреаптъ; фіїѣл лѣї Dѣmnezeѣ ашіаdаръ с'аѣ погорѣт пе пътѣнт лѣѣnd трѣп отепеск.

Ачеаста погорѫре а фіїѣлъї dѣmnezeeск пе пъmѫnт n'аре съ се ѫnцїълеагъ, къ ел с'аѳ тѣтат de'nтр'ѣn лок ла алтъл, пе'нтрѣ къ ел ка Dѣmnezeѳ adeвърат есте претѣтíndene, чі аре съ се ѫnцїълеагъ, къ ел певъzíѣт dѣnъ Dѣmnezeiреа са аѳ авѣт воínцъ de а ѫтвръка трѣn отепеск ші а се ѫплокуí ѫntре оатенї:

Boind фіїѣл лъї Dѣmnezeѳ съ їе трѣn отепеск, с'аѳ zъmісліт de кътръ Dѣхѣл свѫnт ѫn свѫnта ші преакѣрата фечїоара Марíеа, чеea че штім поí din кѣвíнтеле Архангелълъї Гавріїл кътръ Марíеа ла Лѣка 1, 35: „Dѣхѣл свѫnт се ва погорѫ́ пеste тíne ші пѣтереа челuї преа ѫnалт те ва ѣтврí.“ Пре'n ачеаста zъmісліре а Мѫnтѣіторїълъї с'аѳ ѫтплеnіт кѣвíнтеле пророкълъї Ісаíеа: „Eатъ! фечїоара ва лѣа ѫn пѫntече ші ва паште фіѳ ші се ва кїема пѣтелелъї Emanѣíл. 7, 14.

Zíъmіслíреа фіїѣлъї лъї Dѣmnezeѳ аѳ фост таї пресѣс de фíре; еа аѳ фост ші фъръ de пріхапъ, пе'нтрѣ къ dрептатеа лъї Dѣmnezeѳ аѳ черѣт ачеаста, ка ачела, кареле аѳ вепіт съ кърцеаскъ лѣтеа de пъкате, съ фіе словод de орї че пъкат.

§. 41.

Прічíніле, de че фіїѣл лъї Dѣmnezeѳ аѳ требѣіт съ їа трѣn отепеск.

Спре рескѣтпърареа неатълъї отепеск de сѣпт жѣгѣл пъкатълъї аѳ требѣіт фіїѣл лъї Dѣmnezeѳ съ їе трѣn отепеск.

1) Ка татъл череск съ-л прівеаскъ пе dѫnсѣл, ка кѫnd ел ѫnсѣ-шї ар ста сѣпт пъкат ші ка Ел ка от ші Dѣmnezeѳ съ факъ ѫndестѣл dрептъцїеї лъї Dѣmnezeѳ. Ачеаста се'nцїелеце de'n кѣвíнтеле Апостолълъї Павел ла Коріптенї II. 5, 21: „Чел че n'аѳ

кѫпоскѫт пъкатѫл, пе'нтрѫ пої пъкат 'лаѫ фъкѫт, ка пої съ пе фачет дрептатеа лѫї Dѫmnezeѫ лнтр'ѫнсѫл.“

2) Ісѫс с'аѫ фъкѫт от, пе'нтрѫ ка лп персоанъ вѫзїѫтъ съ дескоперъ оатепілор воеа лѫї Dѫmnezeѫ ші съ-ї атрагъ пе дѫншїї кътръ сіпе, спре калеа кътръ ферічіреа чеа вечїпікъ. Ачеаста о зіче Ісѫс лнсѫ-шї ла Іоан 15, 15. „De акѫта пѫ въ таї кїет пе вої шїерьї, къ шїерѫьл пѫ штіе, че фаче Domпѫл съѫ, чі в'ат кїематъ прїетенї, пе'нтрѫ къ тоате, че ат аѫзіт дела татъл теѫ, в'ат арътат воаѫъ.“

3) Аѫ требѫіт Ісѫс Хрістос съ їе трѫп отепеск, пе'нтрѫ ка ел ка от съ арате оатепілор пре'п віецїѫзіреа са чеа атот кѫвіоасъ, къ ел лнтлепеште леџеа ші воеа лѫї Dѫmnezeѫ ші кѫткъ ші еї пре'п о віецїѫзіре кѫвіоасъ пѫтаї, пот съ лнтлепеаскъ леџеа ші воеа dѫmnezeeаскъ. Деспре ачеаста ворвеште Апостолѫл Павел ла Галатенї 4, 4: „Еаръ dакъ аѫ венїт плепіреа времеї, аѫ трітіс Dѫmnezeѫ пе Фіїѫл съѫ чел пъскѫт де'п тѫере, каре́ле с'аѫ фъкѫт сѫпт леџе, ка пе чеї де сѫпт леџе съ-ї рескѫтпере.“

4) Ісѫс Хрістос с'аѫ фъкѫт от, пе'нтрѫ ка съ поатъ тѫрї ші пре'п тоартеа са фъкѫnd лndестѫл дрептъџїеї лѫї Dѫmnezeѫ съ пе тѫптѫеаскъ de nedeапса чеа вечїпікъ ші съ пе агопісеаскъ віеаџїа чеа вечїпікъ. Деспре ачеаста ворвеште тот Апостолѫл Павел ла Евреї 2, 14. zікѫnd: „Dакъ с'аѫ фъкѫт прѫпчїї пърташї трѫпѫлѫї ші сѫпџелѫї, ші ачела-шї (Мѫптѫіторїѫл) асемене с'аѫ фъкѫт ачелор-шї, ка пре'п тоарте съ сѫрпе пе чел че аре стъпѫпіреа морџіі — пе dїаволѫл —.

Ачесте сѫпт темеїеле челе таї кѫтпепітоаре, de че фіїѫл лѫї Dѫmnezeѫ аѫ лѫат трѫп отепеск ші с'аѫ сълъшїлѫіт пе пъмѫпт лнтре оатенї.

§. 42.

Лнцїълесъл пътелор Іисъс ші Христос.

Нътеле Іисъс лнсеамнъ „Мънтъіторїѣ“ ші „свінціторїѣ“ чеea че се къноаште de'n квінтеле Архангелълъї Гавріїл кътръ преакърата фечїоара Марїеа ла Матеїѣ 1, 21 : „Ші се ва кїема нътеле лъї **Іисъс**, пе'нтръ къ ел ва къръцї пе попоръл съѣ de пъкате.“ Еаръ нътеле „Христос“ лнсемнеазїъ „Унс“ адекъ: алес, ка ел ка Dомnezeѣ ші от пре'n віецїїзїреа са чеа свънтъ, пре'n патіма ші моартеа са съ не скоатъ не ноі dела осънda чеа вечїнікъ.

Лн тестаментъл чел векїѣ се кнцеаѣ лнпърацїї, превцїї ші пророчї. Ачеаста кнцере с'аѣ ашїезїат de Dомnezeѣ 1. ка попоръл съ лнцїълеагъ, къткъ алецереа есте dомnezeеаскъ ; 2. пе'нтръ къ пре'n кнцереа чеа вїъзїътъ і се лнпъртъшїа челъї Унс спре свънштїреа чеа вреднікъ а derегъторїеї сале dаръл ші ажторїъл лъї Dомnezeѣ. Лн локъл кнтълъї de летн, къ кареле се кнцеаѣ лнпърацїї, превцїї ші пророчї, с'аѣ еспръвіт кнцереа Мънтъіторїълъї пре'n арътареа ші погорънреа чеа вїъзїътъ a dухълъї свънт лн кіп de порънв ші пре'n квінтеле пърінтелъї череск, ростіте ла ботезїъл лъї Христос: „Ачеста есте Фіїъл теѣ чел їѕвіт, лнтръ кареле біне am воіт.“

§. 43.

Челе треї derегъторії але лъї Іисъс Христос.

Челе треї derегъторії de къпітенie лн тестаментъл чел векїѣ, карі ле окънпаѣ персоане deосевіте, ле-аѣ лнтр'кніт Іисъс Христос лн персоана са ашїа, къ Ел аѣ фост deодатъ лнпърат, превт ші пророк с'аѣ

лнвъцъторїѣ. Ел есте лмпърат, пентрѫ къ Ел пре'н пѫтереа са чеа петърнепітъ діреце бесеріка ші о апъръ де кътрѫ лнфрѫнтъріле дѫшманілор сѫї. Despre ачеаста деregъторіе а лѫї Христос сѫнъ кѫвінтеле ла Лѫка 1, 32: Domnѫл Dѫmnezeѫ лї ва da скаѫнѫл тътѫне-съѫ лѫї Davíd ші ва domní neste каса лѫї Іаков лн вечї ші лмпъръцієї сале нѫ ва фї свѫршіт.“

Ісѫс Христос есте преѫт, пе'нтрѫ къ пре'н жертва морцїї сале пе-аѫ лмпъкат кѫ Dѫmnezeѫ ші Апостолѫл Павел зїче ла Евреї 5, 6, despre dѫnsѫl: „Тѫ ештї преѫт лн веак, dѫnъ рѫndѫeала лѫї Мелхіседек.“

Лн ѫртъ есте Ісѫс Христос пророк с'аѫ лнвъцъторїѣ, пе'нтрѫ къ ел аѫ deскоперіт неатѫлѫї отенеск таїнеле лмпъръцієї черештї, пе-аѫ deскоперіт воеа татълѫї череск пе-аѫ лнвъцїат кѫт сѫнт de лмплепїт порѫнчіле челе лналте dѫmnezeештї ші аѫ prezіс кінѫл пътімірей ші ал морцїї сале, прекѫт ші ресіпіреа Іерѫсалітѫлѫї ші лъціреа лнвецътѫрей креттіне ла тоате попоареле пътѫнтѫлѫї. Кътрѫ ачесте трей deregъторіі фоарте тѫреце ші кътрѫ лмплепіреа лор фѫ Ісѫс Христос Ѳнс лн кінѫл сѫс арътат de ла Dѫхѫл свѫнт пре'н бінекѫвѫнтареа татълѫї череск.

§. 44.

Ісѫс Христос есте фіїѫл лѫї Dѫmnezeѫ чел ѫнѫл пъскѫт.

Кѫткъ Ісѫс Христос есте фіїѫл лѫї Dѫmnezeѫ чел ѫнѫл пъскѫт, ачеаста о аѫ мъртѫрісіт парте ел лнсѫ-шї, парте пърінтеле съѫ чел череск. Ісѫс Христос аѫ мъртѫрісіт ачеаста лнаінтеа лѫї Nikodím, зікѫndѫ: „Ашїа аѫ їѫбіт Dѫmnezeѫ лѫмea, кѫт ші не фіїѫл съѫ чел ѫнѫл пъскѫт 'лаѫ dat,

ка тотчел че креде ѧнтр'ѫнсъл, съ нъ пеарѣ, чі съ аївѣ віеацїа де вечї.“ Ioan 3, 16. Ші кѫnd фъ Ел прінс ші дъс ѧнаінтеа Архіерѣлъї Каїафа, ачеста 'лаѣ ѧнтревать, орї де есте Ел ѧнтр' адевър Хрістос, фіїъл лъї Дъmnezeѣ, ші Ел ръспънсъ: „Тъ аї зіс, еѣ сѫнт.“ Мт. 26.

Еарѣ пърінтеле съѣ чел чересk 'лаѣ декїерат ѧнкѣ кѣ кѣвѫнт респікат де фіїъл съѣ. Ашїа аѣ респънат гласъл пърінтелъї чересk ла апеле Iordanѣлъї, кѫnd Ісъс се ботезїа, еарѣ Дъхъл свѫнт се арѣтасѣ ѧп кіп де порѣмб: Ачеста есте фіїъл теѣ чел їѣвіт ѧнтрѣ кареле віне ам воіт,“ адекѣ: съ тѫнтъеск лѣтеа. Ашіждере аѣ респънат кѣвінтеле ачесте ка адаосъл: „пе ачеста съ-л аскълтацї,“ ші пе тѣнтеле Таворѣлъї ла окъзїънеа скітѣъреї де фацѣ а лъї Ісъс Хрістос, фіind де фацѣ треї ѣчепічї аї лъї ші Ілїе ші Моїсі ка репрезентацї аї тестаментѣлъї челъї векїѣ.

Ної търтърісім ачеаста догмѣ тѫнгѫітоаре а кредінцїеї крештіне пре'п кѣвінтеле: „Ші ѧнтрѣ ѣнъл Domn Ісъс Хрістос, фіїъл лъї Дъmnezeѣ чел ѣнъл пъскът, кареле де'п татъл с'аѣ пъскът маї наінте де тоцї вечїї.“

§. 45.

Ісъс Хрістос есте Дъmnezeѣ адевърат де'тпреънъ кѣ татъл ші Дъхъл свѫнт.

Ісъс Хрістос не-аѣ ѧпвъцїат маї департе ші ної не ѧпкредінцїът де'п свѫнта скріптърѣ, къткѣ ел ка фіїъл лъї Дъmnezeѣ есте Дъmnezeѣ адевърат. Къткѣ ел есте Дъmnezeѣ адевърат де'тпреънъ кѣ татъл, ачеаста о зіче ел ѧнсѣ-шї търтърісіnd ѧнсѣшіріле сале челе дъmnezeешті, ші апъте зіче ел: 1. къ есте вечїнік ла Ioan 8, 57, пре'п кѣвінтеле:

„Adевър! adевър! въ zік воаъ, маї 'naínте de че аѫ фост Авраам, еѫ am фост,“ еаръ ла Ioan 17, 4—5 zіче ел: „Преáтъреште-тъ акѣта пърínте кѣ търíреа, кареа о am ла тine лпкъ маї 'naínte de че аѫ фост лѣтеа,“ ші лп алт лок ла Ioan 14, 7—9 zіче: „Чine тъ bede пе míne, ачела bede пе татъл.“ Aшїadаръ апріеат търтърісеште Iсѣс кѣткъ ел есте вечїпік, кареа лпсѣшіре о аре татъл Dѣmnezeѫ.

2. Iсѣс Хрістос есте атот-пѣтерпік, прекѣт ші татъл атотпѣтерпік есте. Despre ачеаста лпсѣшíре а са ворбеште ел лпсѣ-шї zікѫnd ла Ioan 5, 17: „Татъл теѫ пѫпъ акѣта лѣкреазїъ ші еѫ лѣкрезїѣ“ ші „adевър zік воаъ! Че фаче татъл, асетене фаче ші Фіїѣл;“ еаръ ла Ioan 14, 13, zіче кътръ лвъцъчеї съї: „De вецї чере че-ва лптрѣ пѣтеле теѫ, еѫ воїѣ фаче воаъ.“ De'n карї zічерї але лѣї Iсѣс Хрістос прекѣт ші de'n тіпѣніле сале челе тѣлте, карї ле-аѫ фъкѣт кѣ лпса-шї пѣтереа са, се bede, къ ел есте атот-пѣтерпік, dечї даръ Dѣmnezeѫ adевърат ка ші татъл.

3. Iсѣс Хрістос есте атот-штіѣторїѣ прекѣт zіче Петрѣ: „Doamne, тѣ штії тоате, тѣ штії къ еѫ те їѣвеск.“ Ioan 21, 17, ші лвъцъчеї съї аѫ zic odiniоаръ кътръ dѫnсѣл: „Акѣта штім, къ штії тоате ші пѣ-цї требѣеште, ка съ те лптребе чіне-ва.“ Ioan 16, 30.

Iсѣс Хрістос шї-аѫ adeверіт атот-штіінцїа са, къ аѫ превестіт лѣкрърї вепітоаре, прекѣт: despre Фелїѣріле кіпѣрілор сале ші despre лпса-шї тоартеа са zікѫnd: „Прекѣт Моїсí аѫ лппълцїат шїарпеле лп пѣстіе, ашїа требѣїе ші Фіїѣл отеnеск съ фіе лпълцїат;“ ашіждере аѫ превестіт ел кѣ сегърътате despre ресіпíреа Iерѣсалímѣлѣї;

маї departe despre kinъріле ші пекажїъріле Апостолілор съї de'n партеа челор пекredinчїошї, проповedъindъ-ле еї ачестора евапцеліеа. Тоате ачесте prezíчерї с'аъ лтплепіт къ deатърънтъл.

De'n ачесте треї пънте, къ есте Ісъс Христос вечїпік, атот-пътерпік ші атот-штіторїъ, ресълтъ фъръ de лndoeалъ, къ Ел есте Dъmnezeъ adъвърат ші пої търтърісім de'n стръвекіте ачеаста kredínцїъ пре'n къвінтеле: „Лътínъ de'n лътínъ, Dъmnezeъ adевърат de'n Dъmnezeъ adевърат, пъскът еаръ пъ фъкът.“ Ачесте къвінте de'n ъртъ с'аъ adaoc de ачеea, пе'нтръ ка отъл дрепт-креститн съ лнцїълеагъ, кътkъ Ісъс Христос ка Dъmnezeъ adевърат пъ есте фъкът de Dъmnezeъ татъл, къчї атъпчїа ар фі о фънтъръ a лъї Dъmnezeъ ші пре'n ъртаре п'ар фі тот ъпа къ татъл; deчї daръ есте Ел пъскът ші пъ фъкът, прекът зічеа бъфіторїъл Аріе.

Dакъ есте Ісъс Христос Dъmnezeъ adевърат, сънтет пої крещтінії лndeторіцї, ка съ kredem лнтръ тоате къвънтъріле ші лъкръріле лъї, espitънd de'нтрезнъ къ Тома: „Domnъл меъ ші Dъmnezeъл меъ;“ пої сънтет deторї фацъ къ мънтъінцїа поастръ чеа вечїпікъ, ка съ-'л їъвім, съ-'л чінстім ші съ пънет лн трънсъл тоате пъdeжїdіле ші doріціле поастре, къчї пътаї ашїа вот лтплені лпса-шї а са порънкъ: „Тоцї съ чінстеаскъ пе фіїъл, прекът лл чінстеск пе татъл; ші чіне пъ чінстеште пе фіїъл, пъ чінстеште пе татъл. Іоап 5.

§. 46.

Ісъс Христос есте ші от adевърат.

Ісъс Христос, фіїъл лъї Dъmnezeъ чел ънъл пъскът, кареле de'n вечї аъ фост ла татъл, аъ прітіт

de'n ѧndъpareа ca чea петърдіпітъ къторъ neatъл отепеск трън ші с'аѣ фъкът ашїadaръ от adевърат.

Къткъ Іесс Христос ѧптр' adевър аѣ фост ші от adевърат, ачеаста се ѧпдїълеце преа лесне de'n ъртътоареле:

1. Ел с'аѣ пъскът de'n преа кърата Фечїоара Марїеа ка прънк тік. Спре крештере ї-аѣ требъїт храпъ, ѧтвръкътінте ші локъїндїъ ші съфлетъл лъї крештеа ѧптръ ѧпдїълепчїъне ші ѧп dap ѧпаїптеа лъї Dъmnezeѣ татълъї ші a oamenілор. Дечї daръ аѣ авът Ел требъїндїъ de тоате межлоачеле ачеле спре крештереа са, карї ѧї сѧпт de певое фіе-къръї от ші de'n ачеаста прівїндїъ есте Ел от adевърат ѧпзїъстрат къ фїре ші къ воїндїъ отенеаскъ.

2. Іесс Христос ка Dъmnezeѣ зіче апріат, къ есте тот зна, къ татъл, прекът ат възїът ѧп §. трекът, daръ ка от се съпъне татълъї ші апъте кѧnd ѧл прінсе осташїї ѧп гръdina Гетсіmani ѧпфіорат фііnd de пресітдіреа dърерілор мордеї рості Ел: „Пърінте, dакъ есте къ пътїнпдїъ, треакъ пъхаръл ачеста dела mine, ѧпсъ пъ прекът воеск еѣ, чі прекът воешті тъ.“

3. Іесс Христос аѣ авът adевърат трън отепеск, пентръ къ кѧnd жідовїї ѧпаїптеа Архіереілор Каїафа ші Ана ші dънъ че-'л жъdекасъ спре тоарте, ѧл бътъръ ші-'л кіпъїръ, ѧптр' атѧта слъвісъ, кът Сімон Кіріпеанъл требъї съ-ї dъкъ кръчеа пѧнъ пе тънтеле Голгота.

4. Іесс Христос аѣ авът adевърат трън отепеск, пентръ къ ші ел прекът тодї чеї, че се рестігнїаѣ пе кръче, ѧп кіп ші ѧп dърере ѧтї dъdѣ съфлетъл, рекотѧndѧndъ-'л ѧп тѧпіле татълъї, ші пе'нтръ къ аѣ търїт къ adевърат, къчї п'аѣ арътат нічї чел маї тік семн de віедїъ, кѧnd ї-аѣ стръпънс осташїъл коаста къ лѧнчеа кърѧndъ de'n inima-ї стръпънсъ

сѫнце ші апъ, ші кѫnd аѫ лѣат Іосіф ші кѫ Nikodim трѣпѣл лѣї de пе крѣче, de 'лаѫ ѫнгропат.

5. Dѣпъ ѫнвіереа са аѫ петрекѫт Ісѫс Хтістос кѫ Апостолії съї ші аѫ ші тѫпкат кѫ dѫпшії; еаръ dѣпъ 40 de зіле с'аѫ ѫппълцїат ѫп Фаца Апостолілор ла черїѫ кѫ трѣп кѫ тот.

Ісѫс ѫпсѫ-шї търтѣрісеште, къ есте от адевърат, пѣmindѫ-се адесе-орї фіїѣл отенеск ші Іоап 1, 14, зіче: „Ші кѫвѫптѣл трѣп с'аѫ фъкѫт ші с'аѫ съл ъшїлѣїт ѫптре noї."

De'п ачесте тетеїѣрї пedоворівере пе 'пкредінцїът спре тѫпгѫіереа фірії поастре чеї отенешті, къ Ісѫс Хрістос аѫ авѫт адевърат трѣп отенеск, адевъратъ фіре ші воінцїъ отенеаскъ.

§. 47.

Таїна ѫптрѣпъреї.

Ла прітіреа трѣпѣлѣї отенеск de къtръ Ісѫс Хрістос фіїѣл лѣї Dѣmnezeѫ с'аѫ ѫпсоцїт фіреа отенеаскъ кѫ чеа dѣmnezeеаскъ а лѣї (Ісѫс Хрістос) ѫптр'ѣп кіп таїпік ші пекѣпріпс de мінтеа отенеаскъ. De'п ѫпсоцїреа ачестор доѫе фірї с'аѫ пъскѫт о персоапъ: Dѣmnezeѫ ші отѣл Хрістос с'аѫ Ісѫс Хрістос есте deo-datъ ші Dѣmnezeѫ ші от адевърат ѫп ѣна ші ачеea-шї персоапъ.

Фъкѫndѫ-се Ісѫс Хрістос от п'аѫ ѫпчетат, de a фі Dѣmnezeѫ; Ел рътѫне ѫпвечї Dѣmnezeѫ адевърат ші от адевърат.

Мъкар къ ѫп Ісѫс Хрістос с'аѫ ѫпсоцїт атѫndоѫе фірї, чеа отенеаскъ кѫ чеа dѣmnezeеаскъ, тотѫ-шї пѫ с'аѫ атестекат ѣна кѫ алта, чі воінцїа, черінцїа ші лѫкрареа фіреї отенештї аѫ рътас деспърцїтъ de de воінцїа ші лѫкрареа фіреї dѣmnezeештї а лѣї Ісѫс Хрістос. Deчї dакъ зіче Хрістос, къ пѫ штіе кѫnd ва фі зіоа чеа de пе ѣртъ. Марко 13, 38; къ

татъл есте маї маре декѫт ел. Іоан 14, 28, апої ачесте зічерї аѳ съ се реферезїе ла Фіреа са чеа отепеаскъ. Даръ кѫnd зіче: къ ел есте тот ѳпа кѳ татъл, татъл пѫпъ акѳта лѳкреазъ ші еѳ лѳкрезїѳ с'аѳ кѫnd вindекъ пе ѳп волпав ші скоалъ тоpцїї пѳтаї кѳ кѳвѫптѳл, апої ачесте зічерї ші лѳкрърї сѫпт de аплекат ла Фіреа са чеа dѳmnezeeаскъ.

Ѧтпрезпареа атѫndѳрор Фірї ѧп Ісѳс Хрістос есте пекѳпрїпсъ de тїптеа отепеаскъ ші се зіче: „Таїпа ѧптрѳпъреї. Ачеаста таїпъ о апровеазїъ Апостолѳл Павел, зікѫnd ла І. Тітотеїѳ 3, 16. „Кѳ търтѳрісїре маре есте таїпа вѳпеї кредїпцїе, Dѳmnezeѳ с'аѳ арътат кѳ трѳп.“

ТѢЕТѲРА А VI.

Despre лѳкръріле челе de тѫптѳїпцїъ але лѳї Ісѳс Хрістос.

§. 48.

Despre лѳкръріле лѳї Ісѳс Хрістос ѧп віеацїа са.

Ісѳс Хрістос Фѳ гріжіт ѧп копілъріеа са de кътръ Маїка са Маріеа ші пѳтріторїѳл съѳ Іосіф, ші Ел крештїа ші се ѧптърїá ѧп dѳхѳл ѧпцїълепчїѳпеї ші dарѳл лѳї Dѳmnezeѳ ера песте Ел. Лѳка 2, 40.

Кѫnd Фѳ Ел de доѳї-спре-зече апї, рѳшінъ Ел пре'п ѧптребъріле ші ръспѳпсѳріле сале пе чеї маї ѧпсетпацї къртърарї ші тоцї чеї de фаць се ѳїmісе de ѧпцїълепчїѳпеа лѳї. Ла треї-зечї de апї аї вѫрстеї сале прімі Ел потезїѳл de'п тѫпіле лѳї Іоан, пѳ ка кѫnd Ел, чел фърѳ de пъкат, пѳтаї декѫт ар фі

требъіт съ се ботезіе, чі ка съ арете оатепілор пъкътошї къ ботезіъл есте де требъінцїъ спре спълареа пъкатълві челї стръмошеск ші а алтор пъкате.

Дънъ ачеаста фантъ а ботезїъреї сале лучепъ Ел лъкрареа са чеа дътнезееаскъ. Ел дескоперї лн фаца неатълві отепеск лнвъцїътъра са чеа череаскъ, не карея печїкând п'о авзізъ оаре-кареле де'н неатъл отепеск. — Ел арътъ, лн че копстъ адевърата, ферічіре а отълві пътънтеап ші съфері съръчіе, голътате, врцісіре прігоніре ші петрекъ лн ътелінцїъ, лн ръвдаре ші лн лндъраре недескріівілъ кътръ оатенї. — Ел лнвъцїъ адевъратъл лнцїълес деспре віртъте ші о реферъ ла інітъ, трекând къ ведереа челе де'н афаръ. Ел еспікъ, кът де таре есте деосъвіреа лнтре Дътнезеъ ші от, лнтре адевър ші неадевър, лнтре віне ші лнтре ръъ; Ел арътъ тінчїзна пъгънътъцїї; Ел аъ дат отълві межїлоачеле атънъ, де а-шї рекънштіга лндърареа лві Дътнезеъ; Ел аъ дат отълві челї бън ші дрепт асігърареа лві Дътнезеъ; къ ва моштені бънътъцїле челе песпъсе але черїълві; Ел аъ петрекът віеацїа са лн чеа таї песпъсъ невіновъцїре, лн лнвъцїътъръ дреантъ ші лн лндъраре.

Адеверетатеа лнвъцїътъреї сале о лнтърі Ел пре'н мінънї търецїе, фъкând не чеї орвї възїъторї, не чеї сързї ші тъцї, авзіторї ші ворвіторї, не чеї морді вії, не чеї лепрошї къръцїді де лепръ, не чеї кънпїнші де дъхърї некърате, ліверї де тоатъ ръътатеа чеа протівнікъ. Ачесте фанте але лві Ісъс Христос, възіндъ-ле ші лнші-шї некредінчїошїї аъ зіс: „Ачеаста лнкъ нъ сеаъ възїът лн Ізраіл.“ Матеїъ 9, 33. Тоате ачесте фанте але лві Ісъс Христос аъ авът къ атънта таї тълтъ пътере, де оаръ че лн пріївінцїа віецїзїреї сале німене нъ пътъ съ еспъїе че-ва, прекът зіче Ел лнсъ-шї: „Чіне поате съ тъ лнвінъеаскъ де вре вн пъкат;“ ші Апостолъл Петръ лн І. епістолъ а са зіче 2, 23. „Ел печї вн пъкат

n'aă aвът, ші печї ъп къвънт de лпшїълъчїъне de'n гъра ca n'aă ешіт.“

Ашїа даръ пре'n лпвъцїътъра ca чea есчеліптъ ші пре'n тіпъніле сале с'aă адеверіт Ісъс Хрістос деплін de адевъратъл Месіеа, лтплепіпdъ-се лптр'ънсъл къ ачеаста пророчїіле тестаментълъї челъї векїъ, къ ва фъптъї тіпъпї ші ва лптемеea о релецїъне поъъ.

§. 49.

Ісъс Хрістос лшї севънршїеште віеацїа къ тоартеа de пе кръче.

Despre Мънтъіторїъл zіче евапцелістъл Ioan 1, 11: „Ел лптръ але сале аă венїт ші аї съї пъ 'лаă прітїт;“ ші лпсъ-шї Хрістос deскрíе орвíреа чea съфлетеаскъ a оатепілор лп кіпъл ъртъторїъ: „Аă венїт лътіпа лп лъте, даръ оатенїї маї тълт аă їъбіт лптъперекъл, dекънт лътіпа пе'птръ фаптеле лор челе реле. Ioan 3, 9.

Жідовїї адекъ: de'n аї кърора пеат се пъскă Ісъс dъпъ тръп, фъръ пре'n пророчїіле лецеї чеї векїе лптр'атъта прегътіцї спре прітíреа Месіеї, лпкънт пітепе ар фі пътът съ аївъ лпdоїалъ despre dънсъл лп привіпцїа тітпълъї сосíреї сале ші лп привіпцїа аътоpітъцеї сале, адеверíте пре'n лпвъцїътъра ca чea раръ ші пре'n фапте тіпъпате; даръ токта ачест пеат жідовеск, карeле пре'n 5508 de апї, лп кіпъл чел маї бън се прегътісъ спре прітíреа Мънтъіторїълъї ші карeле пеат пе Мънтъіторїъл лл лпкіпăí лп жертвеле ші лп тоате слъжвеле сале челе dътпezeештї, ачел пеат пъ-л прітí пе Мънтъіторїъл de'n іпітъ, чі de'n орвíре ші пътънціе съфлетеаскъ лл цінъ de ъп лпвъцїъторїъ тіпчїъпос, ші-л персекътъ пънъ, ла тоартеа de пе кръче. Къ ачеаста лпсъ прегътí пеатъл жі-

dовеск лптрецеї лъмї тлптъíреа пре'п патіміле лъї Iсъс. Лп ъртъ аў ресвътът жidовіі ла гъверпъторîъл de атъпчîа Попціў Пілат пре'п ръгътíнцї, пре'п deфъîтърї асъпра лъї Хрістос ші пре'п атепíнцîърї, de Хрістос фъ kondemnat спре тоартеа пе кръче, ші ачеаста жъdекатъ се есекътъ лпкъ лп ачееа зí. Межîлочіторîъл чел скътп лптре Dътnezeў ші оатепіі, dъпъ че трімісъ ръгъчîъпіле челе таї фîервíнцї кътръ пърíнтеле съў, рекотлndлnd лп тлпіле ачестъîа пе чеї віпе-кredінчîошї, фъ съît пе кръче ші лпцîъпат къ къе de фîер ла тлпї ші ла печîоаре, шї-аў върсат лп ест фелîъ слнцеле сеў челъ преа скътпъ спре тлптъíреа лптрегълъї пеат отепеск. Лптре dозї тлхарї фъ ел ръстігніт. Лпсъ къ ачеаста грозîъвіе лпкъ пъ се свлршї кръзíеа жidовілор, чі лпкъ лл стръпънсъ зпъл de'п осташі къ съліцîа лп коастъ, de'п карея аў кърс слнце ші апъ спре лпкіпъíреа ачелор dоўе сакрамíнте, лшîезîате de dлпсъл лпсъ-шї, — а ботезîълъї ші а свíнтеї кътепекътърї.

Dъпъ че аў търіт Хрістос, еатъ! че тіпъпї с'аў лптлмплат лп фíре: соареле ші лъпа с'аў лптънекат, пътлптъл с'аў кътретърат, катапітеаста весерічеї de'п Iеръсалíм с'аў рътпт лп доўе de сък плпъ жос ші тъмцї морцї de'п тормíнте с'аў скълат. Ачесте арътърї възîлndз-ле осташîї пъзіторї de лънгъ кръче, съташîъл ачестора аў ескемат: „Къ adевърат ачеста аў фост фіîъл лъї Dътnezeў.“

Лп тіпътъл чел de пе ъртъ ал ръпаосъреї лъї Хрістос, аў стрігат Ел: „С'аў севлршіт,“ adекъ: Млптвíнцîа пеатълъї отепеск шї-аў ажъпс deплінетатеа, dлnd Iсъс Хрістос пре'п ачесте къвînte тот одатъ de лпцîълес, къ фацъ къ жертва са аст адъсъ пе кръче аў лпчетат тоате жертвеле тестатептълъї челъї векіў ші къткъ лпса-шї леџеа чеа векîе с'аў севлршіт, фііnd Хрістос свлршîтъл леџеї. Рот. 10, 4.

Моартеа луї Іѣѕ Христос есте мънтѣіторе ші рескѣмпъръторе de сѣнт влъстъмѣл пъкатѣлуї, сѣнт каре влъстъм зїъчеа неамѣл отенеск лнаінте de Христос. Ln леџеа чеа векїе ера порѣнчіт а-ї џінеа не чеї спънзїѣраџї de влъстъмаџї. Моісі карт. V. 21, 23. Noї лнсъ зїъчеам не'нтръ пъкатѣл чел стръмошїеск сѣнт влъстъм ші de ачест влъстъм не-аѣ мънтуіт не noї Іѣѕ Христос, прімínd de a фі сокотіт de чеї некредінчїошї de влъстъмат, лъсънdѣ-се крѣчіеат не крѣче не Голгота; пре'н ѣртаре чеї, че пѣ кред лн моартеа луї Іѣѕ Христос пре мънтуínџїа оатенілор, пѣнѣтаї къ рътън роуї аї пъкатѣлуї стръмошїеск, даръ лнкъ лшї агонїсеск влъстъм пентрѣ некредínџїа лор. — Ачеаста кредínџїъ о мъртѣрісім noї пре'н кѣвінтеле: „Ші с'аѣ ръстігнít пентрѣ noї сѣнт Пілат din Понт, ші аѣ пътімít.“

§. 50.

Моартеа луї Іѣѕ Христос есте о жертвъ.

Ам аѣзít маї сѣс, къ noї оатенїї н'ам пѣтѣт de'н лнсе-шї пѣтеріле ноастре съ не 'нпъкъм кѣ Dѣmnezeѣ; ашїдере ші жертвеле тестаментѣлуї челуї векїѣ, каріле констаѣ лн жѣнгіереа ші проадѣчереа вітелор, н'аѣ фост печї декѣт лн старе, de a не езївѣтí плъчереа dѣmnezeeаскъ. Ачеаста лнпъкаре аѣ прімít-о Христос, фіїѣл луї Dѣmnezeѣ асѣпра са ші пре'н кіпѣріле ші моартеа са чеа крънченъ о аѣ севършít, прекѣт аѣ зїс лнсѣ-шї de не крѣче. Dѣmnezeѣ адекъ: аѣ прівіт кіпѣріле ші моартеа Мънтуіторїѣлуї Христос ашїа, ка кънd оатенїї лнші-шї леар фí пътімít ші не'нтръ ачесте не-аѣ хъръзít мънтуíреа. Деспре ачеаста зїче апостолѣл Павел лн епістола са II. кътръ Коріптенї ѣртътоареле: „Драго-

стеа лъї Христос пе цíпе пе пої, пентръ къ ел ънъл аъ търіт пе'нтръ пої тоцї, ка кând пої тоцї ам фі търіт.“ 5, 14, ші 5, 21 зіче Апостолъл: „Чел че п'аъ къпоскът пъкатъл, пе'нтръ пої спре пъкат с'аъ фъкът, ка пої лнтр'ânсъл съ пе фачем дрептатea лъї Dъmnezeъ.“ — Deчї даръ Христос пе-аъ фъкът поаъ о бънътате ші чел че фаче бънетате алтъїа пътімínd, се жїертвеште, ашїадаръ Христос, кареле аъ пътімít ші аъ търіт пе'нтръ неатъл отенеск, аъ адъс о жертвъ, ші de оаръ че аічї есте ворва despre лнпъкареа къ Dъmnezeъ пе'нтръ пъкатъл стръмошїеск, аъ адъс Ел жертвъ de лнпъкареа поастръ къ Dъmnezeъ.

Моартеа лъї Ісъс Христос есте жертва чеа adeвъратъ, пе'нтръ къ тоате жертвеле de маї 'наínte ераъ пътаї лнкінъітоаре жертвеї чеї адъсе пе кръче de Христос; ашїадere есте еа жертва чеа adeвъратъ, пе'нтръ къ пътаї пре'н дânса пе-ам рекânтітат ферічíреа чеа пїerdътъ.

Жертва ачеаста есте потероасъ, лнкът ші чел маї маре пъкътос афлъ мântъínцїъ deплíнъ пре'н тр'ânса, даръ ел требъїе съ креадъ ші къ інітъ сínчеръ съ-'л рекъпоаскъ пе Ісъс Христос de adeвъратъл Мântъіторїъ. Лнсъ dакъ пе ліпсеште кредínцїа чеа вie, апої пъ сânтет пърташї аї агонісínцїелор челор de мântъínцїъ але лъї Христос. Лн лнпрівínцїа ачеаста шїервеаскъ-пе къвіптеле евангелістълъї Іоан 3, 16. de лнсе-шї довадъ: „Ашїа аъ їъвít Dъmnezeъ лъмea, къ ші пе Фіїъл съъ чел ънъл пъскът 'лаъ dат ка тоцї чеї, че вор креde съ пъ пїаръ, чі съ аївъ вieацїъ de вечї.“ Еаръ 3, 18 зіче: „Чел че креde лнтр'ânсъл пъ се ва жъdека, еаръ чел че пъ ва креde, есте акъта жъdекат;“ adекъ: осândіт, пе'нтръ къ п'аре кредínцїъ.

§. 51.

Іѣс Христос се ѧпгроапъ, даръ а треїа зі ѧпвіе.

Ѧпгропареа лъ̈ї Іѣс аdевереште, съ ел аѣ тъ̈рїт къ аdевърат. Вїперї ѧп зїоа торцеї сале de къторъ сеаръ аѣ вепіт Іосіф de'n Аріматеа ші Nікodim ші аѣ черът dела Пілат трънъл лъ̈ї Іѣс, ка съ-'л ѧпгроапе. Вїперї ѳѣ трънъл лъ̈ї пѣс ѧптр'ън тортѧпт поѣ de пїатръ; пеете Сѧмвъть зїъкѣ Ел ѧп тортѧпт, еаръ а треїа зі dънъ тъ̈рїреа са аѣ ѧпвіеат de'n торцї къ ѧпса-шї пътереа са чеа dътnezeеаскъ. Пророкъл Осіе 13, 14 превестінd ѧпвіереа лъ̈ї Христос зїче: „Моарте! ънde есте болdъл тъѣ? Еадъле! ънde есте вірънпцїа та?“ Іѣс Христос аdекъ: ѧпвііnd de'n торцї пе-аѣ dат довадъ, къ Ел аѣ фрѧнт пътереа торцїй, ші къткъ ші пої вот ѧпвіеа ѧтпрезпъ къ dѧпсъл, чеea че о зїче Атостолъл Павел ла І. Тессалопікепї 4, 14: „Къ dакъ кредет, къ Іѣс аѣ тъ̈рїт ші аѣ ѧпвіеат, апої ші Dътnezeѣ пе чеї adормїцї скълаї-ва спре ѧтпрезпаре къ Іѣс.“

Къткъ Іѣс Христос аѣ ѧпвіеат къ аdевърат de'n торцї, пе копвїпцет пої de'n ачеea, къ Ел dънъ ѧпвіереа са с'аѣ арътат тъерілор пъртътоаре de тір, с'аѣ арътат челор доъ тїперї че терцеаѣ ла Емаѣс; Апостолілор ле ѧтпъртъшї Ел dънъ ѧпвїереа са тълте ѧпвъцїътърї ші ѧп ъртъ ле фъгъdъ́ пе dъхъл чел свѧпт, кареле лї ва ѧпвъцїа тот аdевъръл!

Ѧпвіереа лъ̈ї Христос de'n торцї есте dогта чеа таї тѧпгѧїоасъ а крештїпътъцїеї, къчї пе аdевъръл ачеста се разітъ ші реведереа прїетепілор естор пътѧптештї ѧп локашїърїле челе вечїпїче. Пої търтърісіт кредїпцїа ачеаста пре'n къвїптеле: „Ші с'аѣ ѧпгропат ші аѣ ѧпвіеат а треїа зі dънъ скріптърї.“

§. 52.

Іѣс се ѧпалцїъ ла черїѣ шї шїede de a dреапта лѣї Dѣmnezeѣ татълѣї.

Dѣпъ че аѣ петрекѣт Іѣс Христос dѣпъ ѧпвіереа са 40 de зіле кѣ Апостолїї съї, ѧпвъцїѧndѣ-ї тѣлте ѧп прівінцїа проповедѣїреї евапцелїеї крештїне ла тоате попоареле лѣтеї шї протіцїndѣле пе dѣхѣл чел свѧпт, аѣ лѣат кѣ сїне пе Апостолїї съї пе тѣптеле Масліпілор шї de аічї с'аѣ ѧпълцїат ла черїѣ de'паїптеа окілор Апостолілор кѣ трѣп кѣ тот шї аѣ окѣпат тропѣл тѣрїреї сале чеї de'п вечіе dea dреапта лѣї Dѣmnezeѣ шї татълѣї.

Къ Іѣс Христос с'аѣ ѧпълцїат кѣ трѣп кѣ тот ла черїѣ ачеаста пе 'псѣфлецїеште кѣ ачеea тѧпгѧїере dѣлче, къ шї пої dѣпъ ѧпвіереа поастръ пѣ пѣтаї кѣ сѣфлетѣл, даръ шї кѣ трѣпѣл пе вот ѧтпъртъшї de ферічїреа чеа череаскъ; пе ѧпсѣфлецїеште de ачеea тѧпгѧїере, къ пої пѣрѣреа авет пе Христос, Dѣmnezeѣ шї отѣл, тіжлочіторїѣ ла татъл чел чересk.

Шїedереа лѣї Іѣс Христос dea dреапта татълѣї, ѧпсетпеазїъ къ Ел аѣ прітіт еаръ-шї пѣтереа шї тѣрїреа, кареа о авѣ́ de'п вечіе шї кареа о авѣ́ ѧп черїѣ ѧп тот декѣрсѣл петречереї сале аічї пе пътѧпт, даръ de кътръ окїѣл отепеск фѣ аскѣпсъ.

Noї търтѣрісім кредїнцїа ѧпълцїъреї лѣї Іѣс Христос ла черїѣ шї а шїedереї сале dea dреапта татълѣї пре'п кѣвїптеле: „Шї с'аѣ сѣїт ла черїѣ шї шїede dea dреапта (лѣї Dѣmnezeѣ шї) татълѣї.“

§. 53.

Despre a doўa вепїре a лѣї Христос.

Ѧптѧїа вепїре а Мѧптѣіторїѣлѣї Христос аѣ фост акѣта; ѧпсъ Ел ва вепї шї а doўa оаръ. Ѧптѧїа

оарѣ аѫ вепít Ел, ка съ пе рескѣтпере шi съ пе ѧтпаче кѣ дрептатеа лѣї Dѣтnezeѫ, даръ а доѫа оарѣ ва вепí, ка съ пе респлътеаскъ атъсѣрат вiецiѣiреї поастре дѣпъ поропчiле лѣї. Ѧптѫїа оарѣ аѫ вепít ѧп кiп ѧпжосiт, даръ а доѫа оарѣ ва вепí ѧп кiп стрълѣчít. Ѧптѫїа оарѣ аѫ вепít де'п драгосте, еарѣ а доѫа оарѣ ва вепí кѣ дрептате; Ел ва вепí съ жѫдече пеатѣл отепеск. Ѧпсѣ-шї Хрістос зiче, къ ва вепí еарѣ-шї, съ жѫдече лѣтеа. Ла евапцелiстѣл Матеїѣ 25, 31 сѣпъ ѧпсе-шї кѣвiнтеле Мѫнтѣiторїѣлѣї: „Кѫnd ва вепí Фiїѣл отепеск ѧп тоатъ търíреа са шi тоцї свiнцiї съї ѧнцерї кѣ дѫпсѣл, атѣнчїа ва шїеде Ел пе скаѣнѣл търíреї сале шi ѧпаíптеа лѣї се вор адѣна тоате попоареле пътѫнтѣлѣї.“

Вепíреа а доѫа а Мѫнтѣiторїѣлѣї се чере пѣтаї декѫт де'п партеа дрептъцiї лѣї Dѣтnezeѫ, карeа дрептате преа адевъратъ пѣ поате сѣферí, ка чел че аѫ петрекѣт вiеацїа са аiчї ѧп десфрѫнърї шi ръѣтъцї, съ аїѣъ дѣпъ тоарте-шї асемене соарте кѣ чел бѣп, вlѫnd шi кѣчерпiк. Свѫнта скрiптъръ пе спѣне кѣ кѣвiнте афаръ де тоатъ ѧпдоеала, къ Фiе-кърѣїа i се ва респлътí дѣпъ фаптеле сале. Деч даръ жѫдеката ла а доѫа вепíре а лѣї Хрістос ва Фí пѣтаї челор ръї ѧпфрiкошїатъ, даръ челор бѣпї, карiї пѫпъ ла свѫршiт аѫ петрекѣт ѧп кредiнцiъ, ѧп драгосте шi ѧп пъдежде ва Фí еа тѫнгѫiетоаре шi ѧтвѣкърътоаре, пе'нтрѣ къ вор Фí жѫдекацї спре ферiчíреа чеа вечїпiкъ.

Ѧпсъ карї вор Фí ѧптѫтплъріле челе вестiтоаре але жѫдецѣлѣї ла а доѫа вепíре а лѣї хрістос? Ачеле вор Фí ѣртътоареле:

Де одатъ пътѫнтѣл се ва кѣтретѣра, соареле се ва ѧптѣпека, лѣна пѣ-шї ва да лѣтíна са, стелеле черїѣлѣї вор кѣдеа шi тоате пѣтеріле черештї се вор клътíна, трѫмбiцїа Арханцелѣлѣї ва ресѣна, морцiї

de'n mormînte ce vor skъla shi la zъdekatъ ln nъorî ce vor rъdika! La achieste skîmbъrî lnfrikoshitoare ale fîreî toate nonoarele vor plănțe shi ce vor vъîta.

Dъnъ achieste cetne va ъrta venîrea zъdekъtorîlъî asochiat de nъterîle chele cherestî, prekъt csnъ la Mateiъ 24, 27: „Prekъt îesъ fъlțerъl de la rъsъrît shi ce aratъ nănъ la anъs, ashîa va fî shi venîrea fiîlъî otenesk. Trătbițîele vor resъna, lnțerîi vor csbra lnaînte. Cheata chelor de'ntăîe, anoî a doăa, anoî a treîa, anoî nenъterate tagme ce vor revъrsa ne nъtănt, anoî Cherъvîmii cheî nenъtъrațî, anoî Serafîmii, dъnъ acheea bine Hristos lntrъ slava, kareа nъ ce noate csne."

Anoî ce vor despъrți de kătrъ zъdekătorîlъl drepțîi de cheî năkătoshî, prekъt despărte năsторîlъl oile de kapre. Drepțîi vor sta de a dreapta, earъ năkătoshîi de a stănga. La zъdekatъ nъ vor fî năr̆ăshî shi tarторî, ne'ntrъ kъ atotshtiințîa drepțîlъî zъdekătorîs nătrъnde ln inîmele shi rărъnkîi oamenilor. Ne cheî drepți lî va nъmî fiîi sъi prîetenii sъi, alemii sъi, tъrta chea alească a ca shi-î va face părtashî de achele bъnătăți, „karile okîlъl nъ le-aă văzîlъt, vrekîa nъ le-aă azzit shi inima otălъî nъ le-aă simțit", kiemandъ-î la sine zikand: „Venițî bine kъvăntații părîntelъî meă, de moștenîți ltnărțiea, che este gătît̆ъ voaъ dela lntemeîareа lъmeî."

De'n kontra ne cheî făr̆ de leșe lî va nъmî: netălțătmitorî, neprietenî, le va arъnka vătătărîle, karile le-aă făkъt chelor aî lъî shi spre nedeapsъ ne'ntrъ rătatea lor lî va trimîte ln lokъl chel de tъnkъ, unde va fî plănș shi skărshnîrea dinților. Achiasta hotărăre a Zъdekătorîlъî se va shi ltnlinî făr̆ nichî nik de stîntealъ, „kăchî cherîsl shi

пъмънтъл вор трече, dаръ къвînтеле лъї Dъmnezeŭ nu вор трече.

Че се атînдe de тîmпъл, кând ва фї a doŭa веніре a Мънтъіторîлъї Хрістос ші жъdеката чea de пe ърмъ аŭ ремас аскънсе de кътръ къвънтъл лъї Dъmnezeŭ ші апъме de ачеea, ка пої пештіind тîmпъл ачела, съ фîм тотdеаuна прегътîцї спре a-'л ънтîmпіna. Тотъ-шї ънсъ ні с'аŭ dескоперіт поаъ ънеле семне, dупъ карї пътет съ ънкіем, къ nu есте dепарте свършітъл лътеї. Ачесте семне ле dескріе Апостолъл Павел ън II. Тімотеї 3, zікând: „Ачеаста съ штії, къ ън zîлеле челе de апої се вор івї времї прітежdioасе ші вор фї оаменії їубіторї de сîне, їубіторї de арцînт, търецї, трufашї, хуліторї, неаскултъторї de пърînцї, нетълцїемітоpї, некърацї, фъръ de dрагосте, не 'нфрънацї, вънzїъторї, їуцї, ънгънфацї, маї мълт їубіторї de десфътърї, декът de Dъmnezeŭ.“ Грътъdinдсе ашїadар' ън тîmпъл de'n ърмъ атът de грozав пъкателе отепештї, фîреште nu поате съ маї стеїе неатъл отепеск съпт болта черївлвї, чі нъмаї декът ва требуї съ ърмезїе жъdеката чea dреаптъ a лъї Dъmnezeŭ. Потопъл, стънpніреа орашїелор Codoma ші Гоморра сънт пîлde вїї despre ачеаста.

Прекътпенînd пої ънфрікошіреа zîлеї чеї de пе ърмъ, съ пе ънвървътът ънїї пе алцїї ла фапте вине, ла dрагосте кърат кътръ Dъmnezeŭ, съ пе ферîт de пъкателе, карї ле ъншîръ Апостолъл маї сус, ка съ фîм вреdнічї ла жъdецїъл de пе ърмъ a ста de a dреапта ші съ пе фереаскъ Dъmnezeŭ de партеа стънгъ.

Кредînцїа ън a doŭa веніре a мънтъіторîлъї o търтърісîм пої пріп къвînтеле: „Ші еаръ-шї ва вені къ търіре съ жъdече вїї ші морцїї.“

§. 54.

Ісѫс Хрістос трімíте пе dѫхѫл чел свѧпт.

Маї сѫс ат аѫзít, къ Ісѫс Хрістос dѫпъ лѧвíереа са ші лѧпаíпте de лѧпълцїареа са ла черїѫ аѫ фъгъdѫít Апостолíлор съї, къ ле ва трімíте пе dѫхѫл чел свѧпт, кареле лї ва лѧвъцїа пе dѫлшїї тот адевърѫл. Ачеаста фъгъdѫíнцїъ о аѫ ші лѧплепít Хрістос лѧтр'а чіпчїzечїа zí dѫпъ лѧвíереа са ші лѧтр'а zíечїа dѫпъ лѧпълцїареа са ла черїѫ, прекѫт адевереште ачеаста апостолѫл ші евапцелістѫл Лѫка лѧп картеа са „Фаптеле апостолílор.“ 2. Ачеаста трімíтере а dѫхѫлуї свѧпт есте dѫмпezееаскъ, de'n лѧса-шї воеа dѫхѫлуї свѧпт, пентрѫ къ dѫхѫл свѧпт пѫ есте ѫнѫл de'n чеї шїервіторї, прекѫт сѧпт лѧпцерії, чі Ел есте Dѫмпezeѫ ші domn, есте а треїа персоанъ лѧп свѧпта Треíме ші лѧпреѫнъ кѫ татъл ші кѫ фіїѫл лѧкіпат ші търіт, прекѫт ші търтърісеште лѧтреага весерікъ лѧп сімволѫл кредíнцїеї.

§. 55.

Despre пърчedереа dѫхѫлуї свѧпт.

Noї търтърісím лѧп сімволѫл пострѫ чел дрепткредíнчос, кареле с'аѫ компѫс ла соѳоареле: de'n Нікеea ші de'n Констаптіпополе, къ dѫхѫл свѧпт „пърчede dела татъл.“ Ачеаста кредíнцїъ есте лѧтемеїатъ пе лъмърítеле кѫвінте але луї Ісѫс Хрістос лѧпѫ-шї кареле ла Ioan 15, 26, zíче: „Кѧnd ва vení Мѧнгѧіторїѫл, пе кареле 'л воїѫ трімíте еѫ воаъ dela татъл, dѫхѫл adевърѫлуї, кареле dела татъл пърчede, ачела въ ва лѧвъцїа пе вої тот adевърѫл“ Ашїа аѫ търтърісít кредíнцїа ачеаста тоцї крештíнії de пе

пътѫпт пре'п $10\frac{1}{2}$ сѣте de anї, пѫпъ че пѣ с'аѣ despърдіт de пої крештінїі апѣсѣлѣї, еаръ пої ат рътас шї вот рътѫпеа пѣрѣреа кredінчїошї кredінцїеї ачестеїа.

§. 56.

Despre darѣріле dѣхѣлѣї свѫпт.

Dѣхѣл свѫпт с'аѣ погорѫт асѣпра Апостолілор ѫп лімвї de фок ѫп zіоа de Рѣсалії. Апостолїї таї 'паіпте пѣ ераѣ ѫптъріцї deплін ѫп ѫпвъцътѣра лѣї Хрістос, тъкар къ о штїеаѣ, darъ пре'п dѣхѣл свѫпт се ѫптъріръ еї deплін ѫптр'ѫпса. Апостолїї ераѣ таї 'паіпте фрікошї шї de'п прічіпа гоапелор de'п партеа челор пекredінчїошї ѣтблаѣ пѣрѣреа тот пре'п аскѣпс, darъ пре'п dѣхѣл свѫпт се ѫптъріръ шї се ѫтвървътаръ еї ѫптр' атѫта, къ ешіръ ѫп пѣблік шї пропъгаръ (проповедѣіръ) кѣ ѫпdръспеалъ шї Фъръ de фрікъ ѫпвъцътѣра чеа тѫптѣітоаре. Апостолїї таї 'паіпте штїеаѣ пѣтаї лімва чеа ordінаръ — а таїчелор лор — darъ dѣпъ погорѫреа dѣхѣлѣї свѫпт ѫпчепъръ еї а ворбі тоате лімвеле, прекѣт череа требѣінцїа. Ѫп скърт zікѫnd: Пре'п darѣл dѣхѣлѣї свѫпт лі се лѣтіпъ Апостолілор тіптеа шї лі се ѫптъріръ ініт ele спре проповедѣіреа ѫпвецїътѣреї лѣї Хрістос ла тоате попоареле пътѫптѣлѣї.

Darъ пѣпѣтаї Апостолілор лі с'аѣ хъръzіт darѣл dѣхѣлѣї свѫпт, чі пре'п Апостолї ѫптрецеї весерічї крештіпе, с'аѣ тѣтърор кredінчїошілор, прекѣт прezіче пророкъл Іоіл, 2, 28: „Ѫп zілеле de'п ѣртъ воїѣ търпа de'п dѣхѣл меѣ пестетоттрѣпѣл.“ Еаръ фъптъіріле darѣлѣї dѣхѣлѣї свѫпт спре ферічіреа оатепілор сѫпт декіліпе: атїа пре'п darѣл dѣхѣлѣї свѫпт се ѫптоарче отѣл чел рътъчіт dela калеа пекѣвііпцїеї шї се трezіеште de'п сѣтпѣл пъкатѣлѣї; darѣл dѣхѣлѣї свѫпт тоаїе ініта крѣdѣлѣї

пъкътос ші апрінде лн трѧпса лѣмїна кѣпоштїнцїеї de Dѣmnezeѣ; Ел фъптѣеште лн свѧнтѣл ботезїѣ репаштереа отѣлуї ші кѣрѫцїреа ачестїа de пъкате; Ел лл лмпреунъ пе от кѣ Хрістос атѧт пре'н свѧнта таїнъ а покъінцїеї кѧт ші пре'н прімїреа свїнтеї еѣхарістії; Ел лл тѧнгѧїе пе от ші-л лмбърбътеазїъ лн тоате казїѣрїле de еспітъ ші-л лнкредінцїазїъ пе чел кредінчїос лн лъѣнтрѣл съѣ despre dрагостеа чеа петърдінітъ а чересклуї пърінте кътръ dѧнсѣл.

Тоате ачесте фъптѣірї але dарѣлуї dѣхѣлуї свѧнт се кїѧмъ фъптѣріле dарѣлуї dѣхѣлуї свѧнт; ші de оаръ че пре'н dарѣл dѣхѣлуї свѧнт отѣлуї пътѧнтеан, карєле пре'н пъкате се кѫдетъ сѣфлетєште морт, і се dъ еаръ-шї віеацїа чеа сѣфлетеаскъ, de ачееа се зїче dѣхѣл свѧнт: „de віеацїъ фъкъторїѣ.“

Пророкъл Ісаїа лл пѣтеште пе dѣхѣл свѧнт: „Dѣхѣл лнцїълепчїѣнеї ші ал пречепереї, dѣхѣл сватѣлуї ші ал пътереї, dѣхѣл кѣпоштїнцїеї ші ал бѣнеї кредінцїе, dѣхѣл темереї de Dѣmnezeѣ.“ Кап. 11. De'n кѣвїнтеле ачесте се лнцїълеце de че се зїче: Къ dѣхѣл свѧнт аѣ грѣїт пре'н пророчї, пентрѣ къ тоате чеде, че аѣ проповедѣїт ші аѣ скріс пророчїї ші Апостолїї, пѣ ле-аѣ проповедѣїт ші пѣ ле-аѣ скріс de'n лпса-шї афлареа мінцїї лор, чі de'n лпсѣфлареа dѣхѣлуї свѧнт, прекѣт зїче Апостолъл Петрѣ II. еп. 1, 21: „Бърбацїї чеї свінцї аѣ грѣїт лѣмінацї фііnd еї de dѣхѣл свѧнт.“ Ашїadаръ тоате къріле тестаментѣлуї челуї векїѣ ші але ачестуї поѣ сѧнт de цінѣт de дрепте ші свінте ші de ѣн лndрептарїѣ перътъчівіл ал кредінцїеї.

Лн ѣрма ачестора маї амінтім лнкъ despre родѣріле dарѣлуї dѣхѣлуї свѧнт, ші ачесте сѧнт прекѣт зїче Апостолъл Павел ла Галатенї 5, 22

ъртътоареле: „Драгостеа, бъкъріеа, пачеа, ынделънга ръбдаре, бъпътатеа, фачереа де бине, кредінцїа, блъндецїеле, ындръпареа пофтелор.

Аъzind ачесте фрътоасе ындемърї съ не ръгъм пентреа, ка съ се реверсе дарул дъхълуї свънт ын інімеле ноастре, ка пре'н пътереа луї съ не ындреднічім ші ної де дълчеацїа ші міросул ачестора.

§. 57.

Лъкрареа дарълуї дъхълуї свънт ла лъцїреа ындъцътъреї луї Христос.

Апостолїї, лъмінаці ші ындърїці пре'н пътереа дъхълуї свънт аў ешіт къ бърбъцїе де'н локъінцїеле лор челе аскънсе ші фъръ де фрікъ ындемънъръ а проповедуї евангеліеа атъсърат порънчеї луї Христос: „Мерцеці ын тоатъ лъмea ші проповедуїці евангеліеа ла тоате попоареле, ботezinduле ын нъмеле татълуї, ал фіїлуї ші ал свънтълуї дъх.“ Чеї доі-спре-zече Апостолї, ън нъмър атът де мік де бърбаці, фъръ де репъте де авуцїе, фъръ де арме, фъръ де штіінцїъ школарь, аў ресвътът ындреага лъме ші адъсеръ ла кредінцїа луї Христос не чеї маї нътерпічї ші маї ындъцїаці бърбаці де'н тоате семінцїіле нъмънтълуї; еї аў арътат претътіndene невъпіеа ідололатрієї ші ънde нъmaї нъцін zъвъвїаў, плънтаръ кръчеа луї Христос чеа де віеацїъ фъкътоаре. Жідовїї ші пъгънїї се ындротівіръ къ тоате міжлоачеле, че ле ста ла мънъ, лъцїреї крештінътъцїї, ба ындчеркаръ съ о ші нетічеаскъ де'н ръдъчінъ, даръ еї се фъкъръ де ръшіне къ тоате ындчеркъріле лор. Дарул дъхълуї свънт непрекъртат лї ындъръбътъ не проповедъіторї ші враціул чел атот нътернік а луї Христос ръспінсъ тоате ындрепрінселе челе дъшїmanосе але некредінчїошілор.

Nemíкъ nъ фъ лn старе съ zdровеаскъ пїатра чеа de'n вигїв а кредínцїеї, dъхъл свънт пъръреа лnръзрí къ пътереа-шї атот пътерпíкъ спре лътinареа челор пекредinчїошї, ка съ прitеаскъ кредínцїа лn Христос·

§. 58.

Dъхъл свънт есте Dъmnezeъ adевърат de'mпреънъ къ татъл шi къ фіїъл.

De'n челе ворвíте пънъ акъта се лnцїълеце вшїор, къ dъхъл свънт есте Dъmnezeъ adевърат, о персоанъ deосебітъ лn свънта Treíme шi anъme: Dъхъл свънт есте атотпътерnік, ачеаста о штim noї de'n minънiле челе prodъce лn Апостолї шi о лnцїълецem de'n ефептеле, че ле-am лnшірат маї сес.

Dъхъл свънт есте атотштіторів, ачеаста о zіче лncъ-шї Христос кътръ Апостолї, къ dъхъл свънт лї ва лnвъцїа пе dъншіі тоате, кънd ва венí; апої dакъ-і ва лnвъцїа тоате, требъіе съ штіе Ел тоате.

Iсъс Христос zіче маї департе despre dъхъл свънт кътръ Апостолії съї: „Къ-і ва лnвъцїа тот adевъръл.“ Тот adевъръл лл штíе лncъ nъmaї Dъmnezeъ, deчї dакъ Dъхъл свънт штіе тот adевъръл, апої есте Ел Dъmnezeъ преа adевърат.

Dакъ dъхъл свънт есте adевърат Dъmnezeъ de'mпреънъ къ татъл шi къ фіїъл, апої се 'nцїълеце de сíne къткъ noї лї сънтет acemene кредínцїъ шi лnкіпъчїъne dаторі, прекът татълъї шi фіїълъї. Ачеаста о порънчеште шi Iсъс Христос лncъшї лn порънка са кътръ Апостолї, ка съ вотезїе тоате попоареле лn пътеле татълъї, ал фіїълъї шi ал свънтълъї dъх. Еатъ! Iсъс Христос лл пъne пе dъхъл свънт лn acemene рънd къ челелалте доъе персоане dъmnezeeштї шi ростínd Фоарта вотезїълъї лї хърzїеште dъхълъї свънт acemene вълоаре, acemene чінсте ка татълъї шi фіїълъї.

*

ТЪЕТѢРА А VII.

Despre бесерікъ, свінтеле таїне, ші despre чеде de пе ѣртъ але отѣлуї.

A. Despre бесеріка луї Христос.

§. 59.

Лнцїълесѣл бесеріческ луї Христос.

Ресвътѫnd Апостолїї луї Христос лн кінѣл сѣс арътат кѣ ажѣторїѣл dѣmnezeeск ла тоате попоареле пътѫнтѣлуї ші лнвъцїѫndѣ-ле реліцїѣnea луї Христос, пе чеї че крезїѣръ лн тоатъ ікономїea dѣmnezeeаскъ ші прімїръ тоате межлоачеле чеде de тѫнтѣінцїъ але луї Христос лї adѣnаръ лntр'о сочіетате, deосебїndѣ-ї de чеї пекredінчїошї. Ачеаста adѣnаре о nѣмїръ Апостолїї бесерікъ. Бесеріка крештїnъ есте ашїadаръ adѣnареа тѣтѣрор ачелор оатенї, карії кred лн лnвъцътѣра чеа евапцелікъ а луї Христос ші тот о dатъ лntребѣінцїazъ таїнеле ашезате ші лнкѣвііндате deХристос спре тѫнтѣінцїа сѣфлетелор лор. Ачеста есте лнцїълесѣл чел історік ал бесерічеї; еаръ dѣnъ ікоанъ есте бесеріка крештїnъ локашїѣл Dѣmnezeѣлуї челуї adевърат, ѣnѣл лn фііндїъ dаръ лntреіт лn фецїе, прекѣт ні 'лаѣ deскоперіт поаъ Ісѣс Христос.

§. 60.

Despre лncѣшіріле бесерічеї луї Христос.

Прекѣт орї че лѣкрѣ лn фїре требуїе съ аївъ пеште семне, пеште лncѣшірї, пре'n каріле се deосебеште ел de алтѣл, ашїа ші бесеріка луї Христос чеа

адевъратъ се деосебеште де алтеле пре'н ачеле лпсъ-шірї але еї, каріле сънт респікате лн сімволъл кредінцїеї ші апъте: „Ъна, съпнтъ, соборнічеаскъ ші Апостолеаскъ.“

1) Бесеріка лъї Хрістос есте ъна, пе'нтръ къ еа търтърісеште нъмаї о кредінцїъ, аре нъмаї ън кап, пе лнтемеїеторїъл еї Ісъс Хрістос ші пе'нтръ къ крештінїї весерічеї лнтревъінцїазъ спре ферічіреа лор нъмаї ън фелїъ де таїне, челе ръндзїте де Ісъс Хрістос. Лн прівінцїа ънітъцїеї весерічеї лъї Хрістос, зіче апостолъл Павел ла Ефесенї 4, 4. „Ън domn ші о кредінцїъ.“ Дела ачеаста ънетате а весерічеї лъї Хрістос сънт ачеїа депъртацї, карії лнвацъ рътъчіт къвънтъл лъї Dъmnezeъ.

2) Бесеріка се зіче съпнтъ, пе'нтръ къ тоцї кредінчїошії сънт свінцінцї пре'н даръл сънцелъї лъї Хрістос чел върсат пе кръче, прекъм зіче Апостолъл І. Коріптенї 6, 11: „Ші воі ацї фост пъгънї, даръ в'ацї спълат, в'ацї свінціт, в'ацї лндрептат пре'н нъмеле Domнълъї постръ Ісъс Хрістос, ші пре'н дъхъл Dъmnezeълъї постръ.“ Бесеріка се зіче маї департе съпнтъ, пе'нтръ къ крештінїї чеї адевъраці пре'н ажторїъл дарълъї dъmnezeeск се сілеск де а депъне пъкателе, де а лнъдъшї лн сіне лндемнъріле челе трънештї ші де а се лнълцїа тот маї тълт ла свінценіе, ла лтпрезнареа къ Dъmnezeъ.

3) Бесеріка лъї Хрістос се зіче соборнічеаскъ, пе'нтръ къ еа есте хотърътъ пе'нтръ тоате попоареле де пе фаца пътънтълъї пе кънd чеа їздаїкъ векїъ фъ хотърътъ нъмаї пе'нтръ попорълїздаік. Еа се зіче ші де ачееа соборнічеаскъ, пе'нтръ къ спре лнфлорїреа еї съ адънат свінцїї пърінцї лн совоаре ші аъ хотърът къръцїеніеа кредінцїеї ші ънна ръндеалъ де'н афаръ. — Къвънтъл „соборніческ“ ші къвънтъл „католік“ сънт ъна прівінцїа сетнънцїеї,

деч҃ї ѧп лок de соворнічеаскъ се поате зіче католікъ.

4) Бесеріка лъ҃ї Христос есте апостолеаскъ, пе'нтрѫ къ еа пъстреазъ пестрътътат ѧпвѫцътъріле лъ҃ї Христос чеље предате пре'п Апостолї, атѫт чеље скрісе кѫт ші трѫдічїънале пре'п ѫртаре ші ѧпвѫцътъріле пророчілор, пе'нтрѫ къ ѧпвѫцътъріле Апостолілор се разітъ пе чеље але пророчілор. Ачеаста о търтърісеште Апостолъл Павел ла Ефесенї 2, 10 зікѫнd: „Крештінїї чеї адевъраџї сѫнт зідіџї пе тетеїъл Апостолілор ші ал пророчілор, Фііnd Іс҃ъс Христос ѧпс҃ъ-шї пїатра чеа de'п капъл ѫнгїълъ҃ї.“

§. 61.

Despre окѫртъíреа бесерічеї ші чіне есте капъл еї.

Бесеріка есте о адънаре de оатенї біне орѫнdъíтъ, пре'п ѫртаре требъ҃ї съ фіе ші о кѫртъíре, кареа съ пъстрезїе ачеаста бънъ рѫndъеалъ ѧп бесерікъ. Кѫртъíреа ачеаста ѧптр' адевър печї одатъ п'аѫ ліпсіт de'п бесеріка лъ҃ї Христос ші есте пѫнъ ѧп зіоа de астъ-зї; ѧпсъ еа пъ есте ка челелалте кѫртъíрї лътештї порънчітоаре, чі еа есте пъріпџїаскъ, еа ѧптребъ҃іпџїазъ пътаї ѧпвѫцътъра чеа крештінъ ші тъстърърї пъріптештї спре ѧпdрептареа ші повъџїъíреа крediпчїошілор.

Кѫртъíреа бесерічеаскъ о фак Епіскопії, превџії ші diакопії пе'нтрѫ къ ачестїа сѫнт кїетаџї пре'п dарънл превџíеї лор, de а ѧпвѫцїа ѧпвѫцътъра чеа крештінъ, de а еспръві свіптеле таїне ші а пъстра бъна рѫndъеалъ ѧп бесерікъ. Ѧпсъ капъл ачестеї кѫртъíрї есте Іс҃ъс Христос, чеea че есте лъкрѫ преа ѧпведерат, къчї прекът Іс҃ъс Христос есте ѧптетеїеторїънл бесерічеї сале, ашїа пътаї Ел ѧпс҃ъшї

поате съ фіе капъл еї, кѫртъіторїъл еї чел прінчіпал, кареле діреце весеріка са пре'н къвѫнтъл ші дъхъл лпвъцътъреї сале чеї свінте. Ачеаста о зіче Апостолъл Павел ла Ефесенї 5, 23: „Христос есте капъл весеричеї ші Мѫнтъіторїъл трупълуї;“ еаръ 5, 29, зіче: „Німене нечї одатъ пъ шї-аї ърът трупъл съї, чі-л хрънеште ші-л лпкълзеште пе ел, ка ші Христос весеріка са.“

Ачест таре адевър есте тѫнгѫїос пе'нтръ фіекареле креştін, къчї атѫрнѫnd ел ла соціетатеа весеричеаскъ есте адътврїт de даръл Архіереълуї челуї преа вреднік ші пре'н вінекъвѫнтареа-ї преа лпалтъ се лптъресче лн іпіта са коптра еспітелор спре алъпекаре дела леціле челе крештінеші.

§. 62.

Despre adeveretatea besericei drept-mъritoare.

Адевъръл весеричеї дрепт-мърітоаре а Ротѫнілор де'н Бъковіна, де'н прінчіпателе унїте, де'н Ардеал, Унгаріеа ші де'н Банат есте афаръ де тоатъ лпdoеала де'н ъртътоареле: Весеріка ротѫнъ аї прімїт лпвъцътъра луї Христос де ла Гречї, еаръ Гречїї аї прімїт-о дела Апостолъл Павел ші дела алцї Апостолї лпсоцїцї къ Павел. Гречїї аї пъстрат пестрътътат лн къръденіе лпвъцътъра чеа апостолеаскъ крештінъ ші кѫnd се івїа о лпвъцътъръ еретікъ, свінцїї пърінцї се адънаї de'н тоате пърціле лътеї крештіне ші лтпребуѫndъ-се лн собор о арънка ка пе о лепъдътъръ. Весеріка поастръ апоі аї прімїт дела Гречї ші тоате рѫndуелеле весеріческї ші копсънъ нѫnъ лн зіоа de астъ-зї атѫт лн лпвъцътъръ, кѫт ші лн тоате шербіцеле челе дътnezeeшті

деплiп кѣ чеа гречеаскъ, de unde се лuдiълеце, de че бесериka поастръ поартъ пѣтiреа: „Бесериka dрептkредiнчiоасъ гречеаскъ а ръсърiтѣлѣї.

Афаръ de бесериka поастръ таї поартъ лпкъ ачест пѣте: Бесериka рѣсаскъ de'п лптреага лтпърuдiе а Рѣсiеї, бесериka сърбеаскъ de'п лтпърuдiеа Аѣстрiеї ші de'п чеа а Тѣрчiеї ші чеа таї таре парте а бесерiчеї de'п Асiеа ші Афрiка.

Дечї дакъ бесериka поастръ а Ромънiлор се дiне пънъ астъ-зї de лпвъдътѣра чеа апостолеаскъ прiмiтъ de Гречї дела Павел апостолѣл ші пъзiеште пестръмътат рънdѣелеле челе ашiезiате лп свiптеле соѣоаре de свiпдiї пърiпдї, апоi есте еа адевъратъ de'тпреѣпъ кѣ челелалте, каріле порт пѣтiреа de ортодоксе а ресърiтѣлѣї ші пре'п unтаре iсе кѣвiп тоате лпсѣшiріле таї сѣс аmiптiте.

Б. **Деспре свiпдiмiпте саѣ свiптеле таїне.**

§. 63.

Деспре свiпдiмiпте лndеоѣште.

Iсѣс Хрiстос аѣ ашiезiат лп бесериka са свiпдiмiптеле саѣ ачеле лѣкрърї, пріп каріле лi се лтпъртъшiеште кредiнчiошiлор сѣѣт кiпѣрї възiѣте dарѣл чел певъзiѣт ал лѣї Dѣmnezeѣ.

Ачеаста орънdѣiре аѣ фост de лiпсъ кѣ прівiре ла от, пе'птрѣ къ отѣл, фiind ел алкътѣiт de'п трѣп ші de'п сѣфлет, требѣie съ-шї арате чiпстiреа са кътръ Dѣmnezeѣ ші кѣ трѣпѣл, прекѣт ші Iсѣс Хрiстос лпсѣ-шї спре рескѣтпърареа поастръ аѣ лѣат трѣп ші а адѣс жертва чеа възiѣтъ de пе крѣче.

Тоате свiпдiмiптеле се съвънршiеск пре'п лѣкрърї възiѣте, прекѣт: свънтѣл ботезiѣ пре'п лптреiта кѣфѣndаре лп апъ; свънтѣл тiр пре'п uндереа кѣ

св. тір; свънта покъінцїъ пре'н търтърісіре; кътінікътъра пре'н пріті́реа трънълъї ші а сънцелъї лъї Христос сънт кіпъл пънеї ші ал вінълъї; свънтъл маслъ пре'н зиереа къ зитъл de летн чел свінцїт de превцї; превцїеа пре'н лтнънереа тънілор de кътръ Епіскоп; нънта пре'н лнцїълецереа челор, че воеск съ се късътореаскъ ші пре'н вінекъвънтареа превтълъї.

Ла тоате свінцітінтеле лпсъ нъ ліпсеск ръгъчїъніле de'н партеа еспръвіторїълъї, каріле ръгъчїънї се кънріnd лн ръгъчїънарїъ (молітвенник) Еаръ еспръвіторїї свінцітінтелор сънт превцїї, адекъ: Епіскопїї ші презвітерїї, даръ Діакопїї сънт нътаї ажътъторїї ачестора.

§. 64.

Нътъръл таїнелор ші таїнеле челе таї алесе.

Ла жідовї лн тестаментъл чел векїъ се нътера ла таїне таї лнтънїъ: тъїереа лтнрежър, пре'н кареа жідовїї лнтра лн котънітате къ Dътnezeъ; апоі с'аъ нътерат ла таїне ші тїелъл de паште, лнкінъînd ачеста не Ісъс Христос.

Бесеріка поатръ аст' крештінъ нътъръ шїепте таїне, ші анъте: ботезїъл, тіръл, покъінцїа, кътінікътъра саъ еъхаристїеа, маслъл, превцїеа ші нънта.

Тоате таїнеле ачесте аъ нътере ші вълоаре dътnezeаскъ, даръ тотъ-шї доъе de'н еле сънт таї алесе, адекъ: Ботезїъл ші кътінікътъра. Ботезїъл, пе'нтръ къ оатепїї пре'н таїна ачеаста се фак крештінї, се къръцїеск de пъкатъл стръмошїеск ші се фак прїетепї аї лъї Христос. Еаръ свънта кътінікътъръ есте de ачеea таїна чea таї алеасъ, пе'нтръ къ лнфъцішїазїъ жертва чea тънтъітоаре a лъї Христос de пе кръче ші пе адъче атінте de тоате лъкръріле Мън-

тѣіторїѣлѣї ѧтпрезпѧndѣ-пе кѣ dѧпсѣл ѧптр' ѣп кіп таїпік.

Таїпеле: ботезїѣл, тїрѣл, покъїпцїа, кѣтіпікътѣра ші таслѣл есте фіе-кареле деторїѣ съ ле пріпеаскъ de'n респепт кътръ тѧптѣіпцїа вечїпікъ, че о дореште даръ презцїеа ші пѣпта сѧпт словоде.

§. 65.

Свіпцітѧптѣл ботезїѣлѣї.

Ботезїѣл есте ачел свіпцітѧпт, ѧп кареле отѣл пре'п спълареа трѣпѣлѣї съѣ ѧп апъ, кареа ѧпкіпѣеште сѧпцеле лѣї Ісѣс Хрістос чел върсат пе крѣче пре'п дарѣл Dѣхѣлѣїсвѧпт: ѧшїкѣръцїеште сѣфлетѣл de ѧптїпъчїѣпеа пъкатѣлѣї стрътошїеск ші de ѧптїпъчїѣпеа алтор пъкате.

Ботезїѣл есте ашїезїат de ѧпсѣ-шї Ісѣс Хрістос ші апѣте атѣпчїа, кѧпd ѧпсѣ-шї с'аѣ ботезїат ѧп рѧѣл Iordanѣлѣї, ші атѣпчїа кѧпd аѣ dат Апостолілор съї порѣпка: терцецї ші ѧпвъцїацї тоате попоареле ші ле ботезїацї пе еле ѧп пѣтеле татълѣї, ал фіїѣлѣї ші ал свѧптѣлѣї dѣх.

Ла ботезїѣ, прекѣт ла фіе-кареа алтъ таїпъ се деосъвеск лѣкръріле челе de'n афаръ възїѣте de лѣкръріле челе de'n лъѣптрѣ певъзїѣте.

Лѣкръріле челе de'n афаръ възїѣте сѧпт парте але челѣї че се ботеазїъ, парте але презтѣлѣї. Але челѣї че се ботеазїъ сѧпт: Мъртѣрісїреа бѣпеї кредїпцїе ѧп Ісѣс Хрістос ші лепъdареа de Сатапа, ші dакъ есте чел че се ботеазїъ ѧпкъ ѣп прѣпк, сѧпт пашїї ачеїа, карїї dепѣп мъртѣрісїреа кредїпцїеї ші се леапъdъ de сатапа ѧп пѣтеле прѣпкѣлѣї.

Лѣкръріле презтѣлѣї челе de'n афаръ сѧпт: ѧпсетпареа челѣї, че се ботеазїъ кѣ сет-

пъл свінтеї кръче, свінцірea апеї пре'п рътъчїзне ші бінекъвънтаре. Еаръ лъкрареа възївтъ чea de къпітenie ла свънтъл ботезїв есте кънdapea de треї орї лп апъ ачелъї, че се ботеазїъ, кънd превтъл ла кънdapea лптъїa зіче: Ботеазїъсе робъл лъї Dътnezeў N. лп пътеле татълъї, Amín; ла a doўa: ші ал фіїлъї Amín; ші ла a треїa: ші ал dзхълъї свънт Amín! Ачесте квінте сънт пътаї декът de ростіт ла севършірea ботезїълъї, алтмінтрелea п'аре ботезїъл въloаре, dакъ се еласъ вер зп квънт de'п ачесте.

Лъкръріле челе de'п лъзптрв певъзївте але таїпеї ботезїълъї сънт: 1. Чел ботезїат лп апъ пре'п рътъчїзніле превтълъї се спалъ de'п агоніcінцїеле лъї Ісвс Хрістос de тоате пъкателе сале, еаръ таї алес de пъкатъл чел стрътошїеск; 2. чел ботезїат лпкеїе легътвра кв Dътnezeў ка фіў ші се лndeтореште, ка тоатъ віеацїа съ шїербеаскъ ачествїа; 3. Ел капътъ пътерї ші лndemпърї поўе свфлетештї, саў: Ел се паште de a doўa оаръ, прекът зіче Хрістос.

Пе'нтрв ачеаста кътпепетате a свънтълъї ботезїв лї есте ла тімп de певое, кънd adекъ чел пъскът dзче перікъл съ тоаръ, фіе-къръїа крештїп ші кїар пърцеї чеї тъерештї ертат, съ ботезїе лп скърт рostind фортъла ботезїълъї ші аплекънd тътеріea апеї.

Таїna свънтълъї ботезїв, prімindв-o отъл, п'о таї поате прімї a doўa оаръ; еа есте аштadаръ перепецїверъ.

Прівind ла лъкръріле челе тънгънїоасе але таїпеї ботезїълъї, пре'п каріле се фаче чел ботезїат фіїъл свїнтеї треіme, тодї чеї неботезїацї сънт ліпсіцї de лтпревпареа кв Dътnezeў, терітънd еї лптр' ачеаста прівінцїъ тънгзїреа чea афзndъ a крештїпілор.

§. 66.

Despre svântul mir.

Taĭna svântului mir este aceea, în carea cel noŭ botezaĭat pre'n rugăciune ši unțere cu sv. mir la organele cele cimțiuale ale trupului se întrește întru credinția cea fățădită ši întru legătura cea cătră cu Dumnezeŭ în svântul boteziu.

Taĭna mirului se sevâršește întrucât boteziu, ungându-se cel noŭ botezaĭat cu svântul mir la frunte, barbă, ochi, amându-două urechi ale feței, la nări, gură, amându-două pičioare ši la spate, rostind preutul la fie-carea unțere: „Pecetea darului duhului svânt, Amin;“ carî cuviinte aprieat espritu skopul svințeĭ taĭne acestuĭa, adecă: cu cel botezaĭat pre'n darul duhului svânt se pecetluește în credința dreptmăritoare.

Svântul mir este compus de'n unt de lemn, vin, balsam ši de'n multe alte materii bune miroositoare, cariле arhiereŭ duhovnicia ši felurimea darurilor duhului svânt ši se svințește de Mitropolitul în oraș patimilor la Ierusalim, Fierăndu-l mai 'nainte pre'n trei zile întâmplându-se neprecurmatei cetiri a evanțelieĭ.

Taĭna mirului este perepeliveră ca ši botezul, pentru dacă treche unul de confesiune strâmtă la vesérika poastră, apoi achela se miruește, ašišdere ši când unul de'n crešținii poštri se rătăcește de treche la altă vesérikă, ši apoi părându-i rău de aceasta fapt urâțioasă, cu înimă plină de căințiă întorcându-se undărăpt earăš ši se miruește.

Ce mai mirueșk arhiereŭ a doŭa oară achele persoane, cariле se apalțiă la tronul ereticăresc, peutru cătră starea eretičească are deteriințe foar-

те 'палте, ші de ачеea лї требъїеште лndoъїтъл dap dъmnezїeeск.

§. 67.

Despre свънта кънїпікътъръ.

Свънта кънїпікътъръ есте ачеea таїпъ преа свънтъ, ші маї лпалтъ, декът тоате таїпеле, лп кареа отъл спре ертареа пъкателор сале ші спре віеацїа са чеа de вечї пріметте сънт кіпъл пънеї лпсъ-шї трънъл ші сънт кіпъл вїпълъї лпсъ-шї сънцеле Domnълъї Dъmnezeълъї ші тънтъіторїълъї лътеї Ісъс Хрістос.

Ачеаста таїпъ преа свънтъ аъ ашїезїат-о лпсъшї Ісъс Хрістос ла чїна са чеа de пе ъртъ къ Апостолії съї лп сеара 'паїптеа пріndereї сале de кътръ жidовії чеї лпръътъцїцї. Лп сеара ачеea адекъ прегътїnd Апостолії челе требъінчїоасе спре чїпъ, аъ лъат Ісъс маї лптънїъ пънеа ші вінекъвънтънdъ-о, аъ тълцїътміт пърїптелъї съъ челъї череск, аъ фрънт'-о ші dънdъ-о лвъцъчеілор съї аъ zic: „Лъацї! тънкацї! ачеста есте трънъл теу.“ „Апої лъънd пъхаръл, 'лаъ dat Апостолілор съї zikънd: Бецї di'нтръ ачеста тоцї, ачеста есте сънцеле теу ал лецеї естї поъе, кареле се варсъ пе'нтръ воі ші пе'нтръ тълцї спре ертареа пъкателор.“ Мат. 26, 27, 28. „Фачецї ачеаста лнтръ помепіреа теа.“ Лка. 22, 19.

Скопъл, спре кареле аъ ашїезїат Ісъс Хрістос свънта таїпъ а еъхарістїеї есте, ка оamenії kredinчїошї лп тоате веакърїле ші de'n тоате локърїле съ аїбъ лпvederат арвопа віецїеї чеї de вечї, арвопа чеа dатъ неатълъї отепеск пре'n тоартеа de пе кръче. Ашіждере аъ воіт Ісъс Хрістос, ка kredinчїошії съ аївъ ън межлок, пре'n кареле съ се лтпрезпе къ Хрістос ші съ аївъ віеацїъ лнтръ dънсъл, zikънd ел

лисъ-шї лн прівіпцїа ачеаста зртътоареле: „Чіне тѫпѫнкъ трѣпѣл теѣ ші беа сѫнцеле теѣ, ачела ръмѫне лнтръ тіне ші еѣ лнтръ ел;“ de'n контра лисъ: „Дакъ нѣ вецї беа сѫнцеле теѣ ші нѣ вецї тѫнка трѣпѣл фіїѣлѣї отенеск, нѣ вецї авеа віеацїъ лнтръ воі.“ Ioan 6, 53 ші 56. De'n ачесте кѣвінте се 'нцїълеце deплін, къ св. еѣхаристіе есте спре лнпрезпареа кѣ Хрістос ші спре кърцїреа de пъкате.

Свѫнта еѣхаристіе лисъ, кареа се іспръвеште пе свѫнтѣл прістол ла свѫнта літърціе есте ші о жертвъ, adѣсъ de кътръ презцї спре лтпъкареа попорѣлѣї лнтръ adъчереа атінте ші лнкінзїреа жертвеї чеї de пе крѣче a лѣї Хрістос, пѣтаї кѣ ачееа deосъвіре, къ жертва de пе крѣче аѣ фост сѫнцероасъ, еаръ жертва алтарїѣлѣї нѣ есте сѫнцероасъ.

Свѫнта еѣхаристіе есте ашїadаръ de odатъ ші таїнъ ші жертвъ. Ка таїнъ есте фіе-кареле кретін deторїѣ a o прітї лн челе патръ постърї de пеете an лн трѣпѣл съѣ, спре кърцїре de пъкате ші спре зшїѣрареа сѣфлетѣлѣї лн zворѣл съѣ кътръ челе de тѫнтзїнцїъ; даръ ка зпеї жертве лтпъкътоаре есте фіе-кареле деторїѣ, a престѫ ла свѫнта літърціе кѫnd се севѫршїеште еа, кѣ кредінцїъ, кѣ фрікъ ші кѣ dрагосте.

§. 68.

Despre покъінцїъ.

Отѣл каде лн пъкате ші dѣпъ ботезїѣ ші de оаръ че пъкатѣл есте o рапъ a сѣфлетѣлѣї крештіпеск, пе'нтръ ачееа, ачела, че воеште съ се кърцїеаскъ de пъкате ші съ се лтпрезпе кѣ Хрістос пре'n прітїреа свінтеї еѣхаристіі требѣї маї лнтѫїѣ съ се покъеаскъ ші съ-шї търтзїсеаскъ пъкателе сале dѣпъ

прокїътъчїѣнеа лѣї Ісѣс Христос лнсѣ-шї, кареле аѣ zic: „Мъртѣрісіцї-въ ѳнѣл алтѣїа пъкателе ка съ въ віndекацї, ші dѣнъ лndemnареа св. апостол Павел ла I. Коріnт: 11, 28: „Отѣл таї лнтаїѣ съ се іспітеаскъ не сіне лнсѣ-шї ші апої съ тжнжнче de'n пжнеа ачеаста ші съ беїе de'n пъхарѣл ачеста.“

Пре'n кѣвіntеле ростіте de Ісѣс Христос с'аѣ ашїъзїат, еаръ пре'n челе але Апостолѣлѣї Павел се аратъ печесетатеа свіntеї таїne а покъіпцїеї.

Лѣкрареа чea възїѣтъ ла съвжршіреа таїneї покъіпцїеї есте лнцепѣнкїереа челѣї пъкътос лнаіntеа презѣлѣї лѣї Христос ші търтѣрісіреа пъкателор сале лнаіntеа ачестѣїа, кареле dѣнъ севжршіреа търтѣрісіреї dъ челѣї пъкътос деслегаре лn пѣтеле лѣї Христос, ростind кѣвіntеле: „Domnѣл ші Dѣmnezeѣл постръ Ісѣс Христос, кѣ dарѣл ші кѣ лndѣръріле їѣвіреї сале de оаменї, съ те ерте не тіne Фіїѣле N. ші съ-цї ласе ціе тоате пъкателе тале шіеѣневредnікѣл презѣт ші dѣховнік кѣ пѣтереа, че-мї есте тіе dатъ, те ерт ші те деслег de тоате пъкателе тале лn пѣтеле татълѣї, ал Фіїѣлѣї ші ал свжntѣлѣї dѣх.“ — Еаръ лѣкрареа чea de'n лъѣntрѣ a таїneї ачестеїа есте ертареа пъкателор тѣтѣрора de'n dарѣл лѣї Dѣmnezeѣ, кареа лѣкраре лнсъ пѣ атжрнъ пѣтаї дела търтѣрісіре ші дела кѣвіntеле деслегъреї презцештї, чі пѣтаї декжт ші дела ѳртътоареле лнсѣшїї але ачелѣї, че вре съ се покъіаскъ спре плъчереа лѣї Dѣmnezeѣ: 1. Требѣї чел пъкътос съ-шї кѣноаскъ деплін тоате пъкателе сале; 2. Требѣї съ-і паръ рѣѣ къ аѣ пъкътѣіт ші съ се лнвіновъцеаскъ лнсѣ-шї не сіне лнаіntеа лѣї Dѣmnezeѣ, zikжnd: Doamne! грешіт-ам лнаіntеа та; 3. Ка чел пъкътос съ се лнкреадъ кѣ тоатъ іnіma лn лndѣрареа лѣї Dѣmnezeѣ, кареле прітеште пе Фіе-кареле,

че се покъеште; 4. Ка чел пъкътос съ-шї търтърі-сеаскъ тоате пъкателе сале лаїптеа превълъї, ші съ нъ аскъндъ печї вълъл; 5. Ка съ-шї пропъвъ таре, de a нъ таї пъкътъї, de a се лндрепта, фъкând вїне чееа, че таї 'наїпте аў фъкът ръў. Тоате ачестеа сънт фоарте de требъїнцїъ, ка съ ле пъзїеаскъ ші съ ле лтплепеаскъ лпскавъвъл търтърісїреї, къчї песокотînd вре вна de'n ачесте, покъїнцїа лъї нъ ва фї десъвârшїтъ ші лндръznînd a прімї св. еухарістїе, лшї ва лва лп сьфлет ші лп трьп фок ші осândъ.

§. 69.

Despre свântъл маслъ.

Свântъл маслъ есте ачееа таїнъ крештїпеаскъ, лп карea отъл пре'n рьгъчївпіле преоцілор ші вцереа къ вптъл de летп чел свінціт, къштігъ de'n darъl лъї Dъmnezeў вшївpareа боалеї сале ші ертареа de пъкате.

Свânта таїнъ ачеаста се razîmъ пе къвîнтеле свінтеї евапцелії ла Марко к. 6. вnde евапцелістъл deскріе трімітереа Апостолілор ка съ вестеаскъ лпвъцътъра лъї Dъmnezeў ші лпвъцând еї, ла верс 13 зіче: ші вцеа къ впт de летп пе тълцї болпавї ші-і вîndека; de вънъ сеатъ аў фъкът Апостолії ачеаста пе порънка лъї Ісъс Христос. Апої dънъ лпълцїареа Domнълъї Христос ла черїъ Апостолії аў лптребъїнцїат вцереа къ впт de летп спре лпсъпътошїареа челор болпавї, чееа че се вede de'n епістола с. ап. Іаков 5, 14—15, вnde зіче: „De есте чіпе-ва болпав лптре воі, съ кїеме превцїї весерічеї, ші съ се роаце пе'нтръ dânсъл, впгândъ'-л пе ел къ впт de летп лптръ пътеле Domнълъї ші рьгъчївпеа кредінцеї ал ва тântъї пе чел болпав ші-'л ва ръdіка пе

дѫпсѫл Domnѫл ші de ва фі фъкѫт пъкате і-се вор ерта лѫї.

Лѫкрареа чea възїѫтъ ла свѫпта таїпа ачeаста есте: 1. рѫгъчїѫпіле прeѫцілор, 2. ѫнѫереа челѫї болпав кѫ свінцїтѫл ѫнт de лемн de кътръ прeѫцї ла фрѫпте, ла барвъ, ла окї, ла пърї, ла фълчї, ла гѫръ, ла пїепт, ла мѫнї ші ла спате дѫпъ грѫмазїѫ. Ачeаста ѫнѫере се севѫршїеште de шїепте орї, тотдеaѫна дѫпъ четїреа ѫнеї евaнѫелії ростїnd прeѫтѫл ла ѫнѫере кѫвїнтеле: „Пърїнте свїнте! дофторѫл сѫфлетелор шіал трѫпѫрілор, чел че аї тріміс пе ѫнѫл пъскѫт фіїѫл тъѫ, Domnѫл постръ Ісѫс Хрістос, съ вїndече тоатъ боала ші de тоарте съ мѫнтѫїаскъ, вїndекъ ші пе робѫл тъѫ ачeста N. de пепѫтїнцїa трѫпeаскъ ші сѫфлетeаскъ, че-'л кѫпрїnde, ші-'л фъ ка съ віezїѫ кѫ daрѫл Хрістосѫлуї тъѫ.“ Еаръ лѫкрареа чea певъзїѫтъ a свїптеї таїпеї ачeстеїa есте ѫшїѫрареа боалеї ші ертареа пъкателор, прекѫт zїче апостолѫл Іаков.

Дѫпъ хотърѫреа de'n векїте a свїнцілор пърїнцї есте таїпа ачeаста de a се севѫрші de шїепте прeѫцї, еаръ de пѫ се пот афла ачeстїa, апої de чїпчї, ші ѫп ліпса пѫтърѫлуї ачeстѫїa ші de треї, ші дакъ печї треї пѫ се пот афла парте пе'нтрѫ депъртареа чea теріторіалъ a ѫнѫї прeѫт de алтѫл, парте пе'нтрѫ болпъвїреа ѫнѫї прeѫт, че алтмїнтреле ар пѫтea ші дакъ требѫїнцїa пѫтаї декѫт чере, апої се поате севѫршї таїпа ачeаста ші de доѫї прeѫцї, ѫпсъ de ѫн преот печї одатъ, пе'нтрѫ къ пѫ с'ар фаче ѫпdестѫл кѫвїнтелор Апостолѫлуї Іаков: „Съ кїеме прeѫцїї весерічеї.“

Прегътїреа кътръ таїпа ачeаста de'n партea челѫїа, че воеште съ о прітeаскъ, требѫїе съ кѫпрїndъ ѫртътоареле: маї ѫнтѫїѫ требѫе чел пътїташїѫ съ-шї мъртѫрісeаскъ пъкателе сале, апої требѫї съ креадъ вѫртос ѫп пѫтереа лѫї Ісѫс Хрістос, кареле аѫ вїп-

декат пе тот фелїѣл de пътїташїѣ ші лп ѫрмъ съ фіе лѣторїѣ de сатъ ла лпса-шї ,севѫршіреа ачестеї таїне, zікѫnd пекопtепіt: „Мілѣеште-тъ Doamne! мілѣеще-тъ!“

§. 70.

Despre преждіе.

Преждіеа есте ачееа таїпъ крештїпъ лп кареа пре'п лтпѣпереа тѫпілор епіскопѣлуї ші пре'п ростіреа de ачеста а рѣгъчїѣпеї чеї прескрісе се погоаръ dѣхѣл свѫпт асѣпра челуї алес спре преждіе ші-л свіпдїеште ші-л вінекѣвінтеазїъ спре еспръвіреа таїнелор луї Хрістос, спре проповедуіреа лпвъдътореї евапделіче ші спре пъсторіреа тѣртеї чеї крештїне.

Преждіеа есте ашїезїатъ de лпсъ-шї Ісѣс Хрістос, кареле аѣ адѣс жертва чеа таї пе сѣс de черїѣрї а рескѣтпъръреї ші лтпъкъреї поастре кѣ Dѣmnezeѣ ші кареле dѣпъ гласѣл свіптеї скріптѣрї „есте прежт лп веак dѣпъ рѫndѣеала луї Мелхіседек.“ Еаръ dѫnd ел апостолілор съї порѫпка, ка съ теаргъ ла тоате попоареле ші съ ле лпведїе ші съ ле ботезїе, ашїїdере zікѫndѣ-ле ел лор, ка съ севѫршїаскъ жертва алтарїѣлуї спре потепіреа луї ші съ ерте пъкателе челор че се вор покъї, кѣ ачесте аѣ лпкѣвііпдїат ел лп персоапеле Апостолілор преждіеа са, ші спре ачеаста старе фѣръ еї вінекѣвѫптадї ші лптърїдї лп зіоа а зїечеа dѣпъ лпълдїареа Domпѣлуї ла черїѣ пре'п погорѫреа dѣхѣлуї свѫпт лп кіп de літвї de фок. Апостолїї апої dѣпъ требѣіпдїъ аѣ свіпдіт пе чеї вредпічї лптрѣ преждї, пѣпѫndѣ-ле тѫпіле пе кап ші кїетѫnd асѣпра лор dарѣл dѣхѣлуї свѫпт, орѫndѣіnd ѫрташілор лор, ка ші еї dѣпъ требѣіпдїъ съ свіпдеаскъ пе чеї вредпічї лптрѣ преждї пре'п лтпѣпереа тѫпілор ші пре'п рѣгъчїѣпеа кїетъреї dѣхѣлуї свѫпт.

Трепте́ле преѫцíеї сѫпт треї, ѧптѫ́їа есте епіскопíеа, а доѫа презівітерíеа ші а треїа діакопíеа. Епіскопíеа есте чеа таї ѧпалтъ треаптъ а преѫцíеї ѧп весе́ріка лъї Хрíстос аічї пе пътѫпт ші пътаї епіскопълъї ѧї есте дат, а ѧтпъртъші презівітерíеа ші діакопíеа. Презівітерії пот еспръві тоате таїпеле, афаръ де таїпа преѫцíеї, еаръ Діакопії сѫпт пътаї ѧтпреѫпъ шїервіторї аї алтарїълъї къ Епіскопії ші презівітерії.

Пе лѫпгъ севѫршíреа свíптелор таїпе але лъї Хрíстос есте деторíеа преѫтълъї а ѧпвъцъ́їа, а ѧпдрепта ші а цінѐ попорѫл креш тíп ѧп тарцíпіле вѫпеї къвііпцїе ші а вѫпеї кредінцїе, ѧп прівінцїа къреї деторії стъ презівітерѫл ші діакопѫл сѫпт кондъчереа Епіскопълъї, еаръ діакопѫл сѫт чеа а Епіскопълъї ші а презівітерълъї.

Ѧпсъшíріле, каріле сѫпт пътаї декѫт де требíнцїъ де'п партеа челъї, че воеште съ фіе пърташїъ де преѫцíеа лъї Хрíстос сѫпт ѫртътоареле: 1. Съ фіе къ кредíнцїъ таре ші неклътíтъ ѧп тоатъ ікопотíеа дѫмнезїеаскъ; 2. съ фіе вíне ѧпвъцїат ші вíне ѧпделетнічіт ѧп свѫпта скріптѫръ; 3. съ фіе фъръ де печї о метеахтъ атѫт сѫфлетеаскъ кѫт ші трупеаскъ; 4. съ фіе от блѫнd ші аматорїъ де пачe, ка вънъл че есте хотърѫт съ сѫціе пачea; 5. съ фіе рѫвніторїъ пе'нтръ Хрíстос ші пе'нтръ весе́ріка са, ѧп скърт: ел съ фіе ѧнтръ тоате есетплъ дѫмп де ѫртаре пе'нтръ попорѫл, че і се ва ѧп креде спре пъсторіе.

§. 71.

Despre пънтъ.

Nънта есте ачеea лъкраре, пр'еп карea преѫтѫл доѫе персоане, че воеск съ се ѧпсоцеаскъ спре ѧт-

прѣпъ-вїеџївїре, ле вїпекѣвїптеазъ ші ле чере дела Dѣmnezeѣ ажѣторїѣл лпалт.

Еаръ персоапеле ачеле доѣе сѫпт ѣп бърват ші о тѣере, карї таї лптѫїѣ требѣї съ се лпџїълеагъ лптре сїпе деспре актѣл пѣпџеї ші съ-шї апромїтъ ѣпѣл алтѣїа, де а тръї лп тоатъ віеаџїа лп ѣпїре, лп драгосте ші лп преѫтърїреа Атотпѣтерпікѣлѣї Dѣmnezeѣ; ачеаста апромїтере се лптъреште ші се свїпџїеште апої 'паіптеа алтарїѣлѣї лѣї Хрістос пре'п вїпекѣвѫптареа ші рѣгъчїѣпїле пребтѣлѣї ші пре'п ревърсареа чea певъзїѣтъ а дарѣлѣї лѣї Dѣmnezeѣ асѣпра лор.

Апотъчїѣпе:

Афаръ де ачесте шїепте свїпџїтїпте ашїезїате де Хрістос ші рекотѫndate де Апостолїї съї спре тѫптѣїпџїа тѣтѣрор кредїпчїошїлор таї сѫпт лп весерїка поастръ лпкъ ші ѣпеле ашїезїътїпте, фъкѣте де свїпџїї пърїпџї, каріле аѣ де а се пъстра кѣ атѫта таї тѣлт, де оаръ че еле спореск лпдрептареа пъравѣрілор ші вѣпа кредїпџїъ лптре кредїпчїошї. Ачеле ашїезїетїпте сѫпт: свїпџїреа апеї, а весерічїлор, а каселор кредїпчїошїлор пре'п стропїреа кѣ апъ свїпџїтъ ші ѣпдереа кѣ ѣпт де летп свїпџїт; лтподовїреа весерічїлор ші а каселор крештїпештї кѣ ікоапеле Domnѣлѣї Хрістос, а ле Nъскътоареї де Dѣmnezeѣ, ші а ле свїпџїлор тѣчепічї; апрїndереа лѣтїпїлор лп весерікъ спре лпкїпвїреа адевърѣлѣї лпвъџътъреї крештїпештї ші спре лпкїпвїреа кредїпџїеї чеї фервїпте; апрїndереа тътѫеї ла тоате слѫжївеле dѣmnezeештї, спре лпкїпвїреа ръдїкъреї їпїтеї ла Dѣmnezeѣ пре'п рѣгъчїѣпе; лптортѫптареа чea кѣвїїпчїоасъ а репавсаџїлор, рѣгъчїѣпїле ші тїлостенїїле пе'нтрѣ dѫпшїї спре ѣшїѣрареа сѣфлетелор лор де пъкате. Ачестea ші алте лпdатїпърї свїпте ле пъзїеште весерїка поастръ dѣпъ кѣт с'аѣ ашїезат еле лп тітпѣл лпфлоріреї крештїпътъџїї ші леапъdъ тоате ашїъзїъ-

ріле, каріле пъ кореспънd кънъптълъї челъї dъmnezїeск ші свінценіеї, прекът ші modestіeї весерічештї.

B. Despre soartea чea de пе ърmъ a otълъї.

§. 72.

Despre moarte.

Съnt moarte се лпцїълеце despърцíреа съфletълъї de трън, dънъ карea despърцíре съфletъл пъ пъцїеште печї o скітваре, чі рътъпе лп лптреліtea са. лпторкъndъ-се ла Dъmnezeъ, de ънde аъ ешіt, еаръ трънъл ліпсіt фііnd de віеацїъ, се лпгроапъ лп пътънт, ънde се ресіпеште ші пътреїеште. Свънта скріптъръ пе dъ токта ачест лпцїълес despre moarte zікънd Еклесіастъл 12, 7: „Ші сева лптоарче цїърънa лп пътънт, прекът аъ фост, еаръ dъхъл се ва лптоарче ла Dъmnezeъ, карeле лаъ dat пе ел.“

Моартea ла лпчепът п'аъ фост, чі ea се къшїънъ пре'п къdереа стрътошілор поштрі, прекът ат аъzіt маї със, кънd Dъmnezeъ лп кіп de nedeапсъ аъ zic къtръ Adam: „Лп съdoareа фецїеї тале лцї веї агопісí пънea, пънъ че те веї лптоарче лп пътънт, de ънde ештї лъат.“

Моартea есте хотърътъ фіе-къръї от ші печї ънъл пъ се скътеште de dънca. Dавid псалмістъл zіче: „Чіne есте отъл, карeле ва фі віъ ші съ пъ вазїъ moartea.“ Пс. 8, 49. ші апостолъл Павел ла I. Коріптепї 15, 22 zіче: „лптръ Adam тоцї мор.“

Моартea лпаінте de Хрістос ера лпфіорътоаре, пе'птръ къ съфлетеле челор ръпаъсацї, фііnd еле прізхъпíте de пъкатъл чел стрътошїеск, пъ терцеаъ спре

лтпрезпареа кз Dзmnezeз,[5] даръ de кжnd Христос пре'п жертва морцїй сале аз штерс пъкатзл стръто-шїеск dела фецїеле крediпчїошілор съї, аз тітпіт ашїа zікжnd, акзл морцеї ші аз лвінсз порціле їadзлзї, de атзпчїа лпкоаче есте тоартеа пзтаї тіжлокзл чел перътъчібіл ал лтпрезпъреї отзлзї кз Dзmnezїез. De ачеea пітепе съ пз аїбъ фрікъ de тоарте, чі віецїзїnd dзпъ порзпчіле релецїзпеї крештіпе тотdeaзпа съ фіт гата, de a o прітí лп dзхзл чел рекотжndат de свжпта скріптъръ, спре лтпрезпареа сзфлетелор поастре кз бзпзл чел маї лпалт — кз Dзmnezeз.

§. 73.

Despre лпвіереа морцілор.

Сзфлетзл есте партеа чеа маї алеасъ а отзлзї. Dзпъ despърцїреа лзї de трзп сзоаръ ел ла локашїзріле петзрїреї ші трзпзл се dъ пзтрежїзпеї. Лпсъ de оаръ че отзл пз пзтаї кз сзфлетзл съз се остепеште лп калеа кътръ ферічїреа чеа череаскъ, чі ші кз трзпзл, апоі ші ачеста odiпioаръ се ва лтпрезпа еаръ-шї кз сзфлетзл, „пептрз ка фіекареле съ їее ачеле пре'п трзп, прекзт аз фъкзт орї вїпе орї ръз.“ II. Кор. 5, 10. adекъ: ка отзл лптрег dзпъ трзпзл ші сзфлетзл съз фіе орї ферічїт, орї пеферічїт.

Свжпта скріптъръ ші апзте Iсзс Христос ла Іоап 5, 25, 29. пе асігзреазїз кз кзвїпте фоарте кїаре despre лпвіереа морцілор, zікжnd: „Adевър, adевър вз zік воаз, къ вїпе чеасзл ші акзта есте, кжnd морцїй вор азzї гласзл фіїзлз отепеск, ші чеї че-л вор азzї, вор лпвіе ші се вор скзла чеї че аз фъкзт вїпе лптрз лпвіереа віецїеї, еаръ чеї че аз фъкзт реле лптрз лпвіереа осжndipeї.“

Ісѫс Христос есте ѧнчепѫтѫл ѧнвїереї поастре ші Апостолѫл Павел зіче: „De оаръ че Христос се проповедѫеште, кѫ саѫ скѫлат de'n морцї, de че зік ѫнїї, кѫ пѫ есте ѧнвіереа морцілор? Еаръ de пѫ есте ѧнвіереа морцілор нечї Христос п'аѫ ѧнвіеат, еаръ de п'аѫ ѧнвіеат Христос, зїѫdарнікъ есте проповедѫїреа поастръ ші зїѫdарнікъ есте ші кредінцїа поастръ. Ші de сперѫт ѧн Христос пѫтаї ѧн віеацїа ачеаста, маї тікълошї сѫнтем декѫт тоцї оамениї.“ I. Кор. 15, 12—19. I. Тессал: 4, 13—18. Ашїа даръ свѫнта скріптѫръ не спѫне кѫ кѫвїнте кїаре, кѫткъ ва фї ѧнвіереа морцілор; даръ ної авем довезї ші ѧн фїре ѧн прівінцїа ачеаста, каріле свѫнта Скріптѫръ ѧнкъ пѫ ле трече кѫ ведереа, чі аміптеште de еле ѧн фоіле сале. Ашїа Апостолѫл Павел ла I. Коріптенї 15, 35. продѫче о лѫкраре а фїреї ка довадъ пе'нтрѫ ѧнвіереа морцілор, зікѫnd: „Ва ѧнтреба чіпе-ва, кѫт ѧнвіеазїѫ морцїї ші кѫ каре трѫп вор вені? Небѫне! тѫ че сатенї, пѫ ѧнвіе, de пѫ ва мѫрі, ші чеea че сатенї пѫ есте трѫпѫл, кареле ва съ фіе, чі ѫн грѫѫнте гол, — грѫѫ с'аѫ алта че-ва, еаръ Dѫmnezeѫ ѧї dѫ трѫпѫл прекѫт воеште;“ de'n карї кѫвїнте depeazї ѫ (ѫртеazъ), кѫ прекѫт ѫн грѫѫнте маї ѧнтѫїѫ тревѫї съ пѫтрезїаскѫ ѧн пѫтѫнт ші апоїѫ ресаре кѫ воеа ші пѫтереа лѫї Dѫmnezeѫ, ашїа ші трѫпѫл отѫлѫї пѫтрезїnd ѧн пѫтѫнт, Dѫmnezeѫ ла тїмпѫл хотѫрѫт еаръ-шї ѧл ва редіка.

Маї de парте ѧн верселе de ла 42—45. дескріе Апостолѫл есчелѫнцїа ѧнсѫшірілор, кѫ карї вор ѧнвіеа трѫпѫріле челе тоарте ла а доѫа венїре а лѫї Христос, зікѫnd: „Сѫтъпъсе ѧнтрѫ стрікъчїѫне, скѫласе-ва ѧнтрѫ нестрікъчїѫне, сѫтъпъсе ѧнтрѫ нечїпсте, скѫласе-ва ѧнтрѫ тъ-

рire, сатъпъ-се лптръ слъвічїъne, скъласева лптръ пътере; къ се каде стрікъчїосълъї ачестъїа съ се лтвраче лптръ пестрікъчїъne шітъріторїълъї ачестъїа съ се лтвраче лптръ петъріре," адекъ: трънъріле челе лпвіете вор фі пестрікъчїоасе, пепътрезітоаре ші петърітоаре, еле лтпрезпънdъ-се еаръ-шї къ съфлетеле вор віецїъї лп вечї, неавънd требъїпцїъ печї de храпъ, печї de лтвръкътїпте; къчї храпа лор ва фі атъпчїа преа търїреа лъї Dъmnezeъ, еаръ лтвръкътїптеа ле ва фі подоаба чеа стрълъчітоаре а лтпъръцїеї чеї черещтї.

Адевъръл лпвіереї морцїлор есте ашїадаръ афаръ de тоатъ лndоеала. Хрістос, лпвъцъторїъл чел череск, 'лаъ лпвъцат къ тоатъ пътереа къвънтълъї ші к'о деосъвїтъ къldъръ а інітеї. Свінцїї Апостолї аъ фъкът асемене ші свінцїї пърінцї пътрънші de мънгънїереа ші dълчеацїа адевърълъї ачестъїа 'лаъ лпшірат лп рънdъл челор 'лалте дорме кредінціале къпріпцїътоаре лп сімвол, унде сънъ: „Аштепт лпвіереа Морцілор."

Лпвіереа морцілор ва фі вніверсалъ, адекъ: лоцї чеї дела лпчепътъл лътеї ръпъвсацї авzind гласъл трітвіцїеї се вор скъла, лпсъ пъ тоцї спре ачееашї респлатъ, чі прекът лпсъ-шї Мънтъіторїъл Хрістос зіче: Чеї че аъ фъкът бїне, се вор скъла лптръ лпвіереа віецїеї, еаръ чеї че аъ фъкът реле лптръ лпвіереа осънdірей. Ка съ не лпвредпічім de лпвіереа віецїеї ші съ не фереаскъ Dъmnezeъ de лпвіереа осънdірей, вот съ ведем, лп че ва конста ферічїреа челор дрепцї ші лп че ва конста осънdірea челор педрепцї.

§. 74.

Despre eterna (veciniка) ferichire a drepцilor.

Dъnъ лnviereа de'n morцi vor moштeni чeї drepцi лn вrtareа cenтinцieї чeї жiъdeцiale a preádrenтълъї жiъdekъtoriъ vieaцia c'aъ ferichireа чea eternъ.

Ferichireа чea eternъ, kareа li ce va хrъzi челор drepцi ka respлatъ ne'ntrъ staторichieа лor лn kredinцiъ, ши лn petrechereа чea kъvioasъ, va konstа лntr'o въkrie, mълцiъmire ши лndestълare neceвrшiveръ. Aчeste cimцiri лnalte, плъkъte ши desfътoace vor depazia de'n aчeea лmprezrare, kъ чel drept petrekand лmprezпъ kъ Dъmnezeъ ce va лndeplini лn kъnoштinцia despre dрncъл, prekъm ziче Апостолъл Павел: „Noї akъma vedem ka pre'n oglindъ лn грчitъръ, darъ atъnчia faцъ лn faцъ.“ I. Kor. 13, 12 adekъ: Dъmnezeъ kъ тоате подоавеле ши deплinetъцiле сале ce va deskoperi atъnчia челъї drept лntr'ъn kin kiar ши-л va лnvъцia a kъnoaще таїнеле челе таї пе със de cheriъri але dъmnezeireї сале.

Маї deпарте воеа челор drepцi va fi пътрънсъ de dъxъл свinцeнieї ши va ста лn neтiжлочitъ легътъръ kъ воеа лъї Dъmnezeъ. Dъmnezeъ ле va fi челор drepцi лътina лnцiълецереї, ле va fi въkrieа ши тългереа inimeї, desfътareа окilор, плъчереа врекilор, frътсецia, храпа ши лтвръкътinтea трънълъї. Dъmnezeъ va fi лntr'жnшiї ши eї лntrъ Dъmnezeъ, caъ: „Dъmnezeъ va fi totъл лntrъ тоате.“ I. Kor. 15.

Aчeasta въkrie, тълцiътire ши desfътare eternъ a drepцilor тълт се va лnълцia лnkъ ши pre'n petrechereа лor чea nekъrtatъ kъ свinцii лnцerї, kъ

пророчїй, апостолїй, мартїрїй ші къ тоцї чеїлалцї дрепцї, карїй аїчї аъ їкономісат бїне къ талантъл бъпеї кредїнцїе ші ал бъпеї къвїінцїе. Атъпчїа ашїадарь се вор ымплені квънтеле пророкълуї Ісаїа 51, 11: „Ші вор вені ла Сіон (сіонъл череск) къ веселїе ші бъкърїе вечїпікъ, пе'нтрь къ капъл лор ва фї ымкъпъпат къ лаъдъ ші веселїе, дарь дъререа, тъхнїреа ші съспінъл ва фъцї дела дъмнїї.“

Де'н ачесте пътет съ ымкеїет, къткъ таре есте бъкърїеа челор дрепцї ын ымпърцїеа чеа череаскъ, ыналтъ ле есте мълцїътїреа, десфътоасъ ле есте петречереа. Оатенїї пътъмънтенї аъ мълте бъкърїї ші десфътърї аїчї не пътъмънт ертате, дар' тоате ачестеа нъ съфър нечї чеа маї депъртатъ асемънаре къ плъчерїле челе вечїпіче ын локашїърїле Дъмнезеїреї, прекът зіче Павел Апостолъл ла І. Коринт: 2, 9. „Чееа че окїъл н'аъ възїът ші врекеа н'аъ аъзіт ші ынима омълуї н'аъ сімцїт, аъ гътіт Дъмнезеъ челор, че-л їъбеск не дъмсъл.“

Съ вієцїзїм дечї дарь амесърат порънчїлор релецїзнеї крештїне, ка съ не ынвrednічїм „вієцїеї веакълуї че ва съ фіе.“

§. 75.

Деспре осъnda чea вечїпікъ a челор nedрепцї.

Къ тотъл алтфелїъ ва фї стареа челор nedрепцї дънъ ынвіере. Стареа лор ва фі de тот тікълоасъ, чееа че се ынцїълеце de'н квънтеле, карї ле ва рости дрептъл жъdекъторїъ къторь дъмнїї: „Дъчецївъ de ла тїne блъстъмацїлор.“ Еї вор фї ліпсїцї de тоатъ бъкърїеа ші тъпгъїереа; къцетъл непрекъртат лї ва тъстра, дърере, тъхніре ші съспінаре

пекоптепíтъ вор фí вертеле чел неадормíт, кареле, дѣпъ кѣвѫнтѣл свíптеї скріптѣре, ва роаде ѫн íнíтеле пъкътошíлор; еї вор петрече ѫнтр'ѣн лок ѫнтѣпекос, пѣтѣрос шi ѫндесѣít де дѣхѣріле челе пекѣрате, аѣзínd ѫмпрежѣрѣ-ле пѣтаї цíпете де деспераре, плѫнс, хѣле шi скѫршпíреа díнцílор, каѣзíатъ парте де ѫнса-шї конштиínцía пепорочíреї лор, еаръ парте де кíпѣріле челе кѣмпліте але дѣхѣрílор пекѣрате ѫн локѣл чел де тѣпкъ, че се зíче їад. Атѣпчїа вор фí ѫнтрѣ ѫмплепíре кѣвíптеле Мѫнтѣíторíѣлуї Хрístос: „Шi вор мерце пъкътошíї ѫнтрѣ тѣпка де вечї.“ Мат. 25, 46, дечї даръ вечїпíкъ ва фí осѫнда челор педрепцї, прекѣт вечїпíкъ ва фí ферічíреа челор дрепцї.

Аѣзínd крештíпѣл адевърѣл ферічíреї чеї вечїпíче а дрепцílор шi адевърѣл осѫндеї чеї вечїпíче а челор педрепцї, стъ ѫн воеа лѣї съ се кваліфíче орї п'ептрѣ ѣна орї пе'нтрѣ алта; ѫнсъ прea бѣпѣл Мѫнтѣíторíѣ Хрístос, кареле есте петърцíнít ѫнтрѣ дрептатеа са кътръ неатѣл отенеск, пекоптепít ѫндеатпъ ѫн евапцеліеа са пе фíе-кареле от, ка съ ѫтбръцíшíезíе кѣ кълдѣръ кредíнцїа, съ о пъстрезíе, съ фъптѣеаскъ тот пѣтаї бíне, ка ѫн ѣртъ съ се факъ пърташíѣ де песпѣса ферічíре а черíѣлуї.

Кѣ ажѣторíѣл лѣї Дѣмпезеѣ пѫнъ акѣма пе-ам ѫнвредпічít, де а аѣзí ачеле адевърѣрї евапцеліче, адѣсе де'н черíѣ пе пътѫнт де Ісѣс Хрístѣс, ѫнтрѣ каріле авет съ кредет спре мѫнтѣínцíѣ-пе; де аічї ѫнаínте, черѫндѣ-пе ажѣторíѣл дѣмпезееск, вот ѫнвъцїа ачеле лецї саѣ порте, дѣпъ карї съ-шї ѫндрепте крештíпѣл віеацїа са спре а плъче лѣї Дѣмпезеѣ шi оатепílор челор кѣвíошї.

Партеа а доѫа.

Деспре леџеа чеа dѫmnezeeаскъ саѫ деспре порџеле, dѫпъ карї крештínѫл съ-шї ѧndрепте віеаџїа са.

Ѧ n т р o dѫ ч е р е.

§. 76.

Кѫпчепѫтѫл леџеї.

„Леџе“ се зіче ачеea прескрíере, кареа ѧл облеагъ пе от съ факъ „ашїа“ шї пѫ „алтмíптрелеа“, къчї фъкѧnd ел „алтмíптрелеа“ шї пѫ „ашїа“ пікъ сѫпт педеапса леџеї. Дечї dаръ фіе-кареа кълкаре а леџеї есте ѧтпрезпатъ кѫ педеапсъ. Dакъ калкъ чíпе-ва леџеа ѧтпъратѫлѫї пътѧптеск се педепсеште атъсърат кълкъреї ачелеїа. Dакъ калкъ чíпе-ва леџеа ѧтпъратѫлѫї челѫї череск, се педепсеште dе кътръ ѧтпъратѫл Dѫmnezeѫ, а кърѫїа есте леџеа.

§. 77.

Облегъчїѫпеа леџеї чеї dѫmnezeeштї шї легътѫра еї кѫ кредíпџїа ѧn Dѫmnezeѫ.

Леџеа чеа dѫmnezeeаскъ пе облеагъ, ка съ їѫвíт пе Dѫmnezeѫ, съ-'л чіпстíт, съ-'л аскѫлтѫт, съ пе пѫпет тоате педеждíле поастре челе сѫфлетештї шї

тімпърале лп атот пътінцїа лъї, еаръ лп привінцїа Фрацілор поштрі, карії сълт тоцї оатенії, съ фім тотдеавна къ блъндеацїъ, къ съферінцїъ ші съ-і їъбім, ка не noї лпші-не. Леџеа чea dъmnezeaскъ стъ лп легътъръ стрълпсъ къ кредінцїа лп Dъmnezeў. Деспре ачеаста легътъръ ворбеште лпсъ-шї Ісъс Хрістос ла Мат. 7, 21 zікънd: „Nъ тоцї чеї че zік Doamne! Doamne! вор лптра лптръ лмпъръцїea черїърілор, чі пътаї ачеїа, карії Фак воеа татълъї теў, карele есте лп черїърї,“ адекъ: ачеїа, карії пътаї кред лп Dъmnezeў ші-'л рекъноск пе Dъmnezeў de пърінтеле тътърор оатенілор, тъкар къ кред, тотъ-'шї пъ вор тоштені лмпъръцїea черїърілор, dакъ пъ вор ші Фъптъї ачеле лп віеацїъ, каріле сълт порънчіте de кътръ Dъmnezeў пре'n леџеа са чea свънтъ. Еаръ Апостолъл Іаков zіче dea дрептъл: „Кредінцїа Фъръ de Фапте есте тоартъ.“ Ашїadаръ леџеа ші кредінцїа стаў лп чea таї таре летътъръ ъна кътръ алта пе'нтръ ачел от, карele дореште съ-шї тънтъеаскъ съфлетъл.

§. 78.

Ъndeсеафлъ леџеа чea dъmnezeeаскъ скрісъ?

Леџеа чea dъmnezeeаскъ, кареа пе аратъ поаўъ деосъбїреа лптре Фаптеле челе бъне ші лптре челе реле, се афлъ таї лптъїъ скрісъ лп інїma отълъї, ші de аічї вїне, къ отъл, кънd севършїеште о Фаптъ бъпъ сімцїеште лп інїma са о шълцїетїре ; еаръ dакъ аў севършіт о Фаптъ врътъ, атъпчїа къцетъл лл тъстръ ші тоатъ стареа са чea съфлетеаскъ есте тъхпічїъпе, лптрістаре ші фрікъ.

Леџеа чea скрісъ лп інїma отълъї се zіче леџеа чea Фїреаскъ саў леџеа чea лпъскътъ отълъї, пе'нтръ къ отъл се паште къ dънса.

Dъпъ леџea чea фíреаскъ кънoаште фіе-кареле, къ Dъmnezeъ треbъї съ се чіпстеаскъ, съ се їъbеаскъ, фіе-кареле кънoаште, къ апроапеле треbъї съ се їъbеаскъ, zікѧndъ-ї леџea íпітеї сале: „Че џíе пъ-џї плаче алтъїа пъ фаче.“

Даръ леџea чea фíреаскъ съ афлъ ші скрісъ, ѧn декалог, кареле 'лаъ dat Dъmnezeъ ѧncъ-шї лъї Моїсí пе тъптеле Сіпаї. Ѧn декалог се кънpínde леџea чea фíреаскъ еспікатъ къ къвíпте кїаре ші ѧnдїълесе ші de ачеea се zíче еа „леџea хотърѧтъ саъ пъсеџíвъ.“

Прічíпа, de'n кареа аъ dіктат Dъmnezeъ Саваот челе zіече порънчї пе тъптеле Сіпаї, аъ фост корънчїзпеа попорълъї ісраілтеап, кареле атеџíт фііnd de вепíпъл пъкатълъї, adece-орї ісе ѧntъпека леџea чea фíреаскъ а íпітеї ші ел пъ кънoштеа, че есте біпе ші че есте ръъ; deчї даръ, ка попоръл съ вадъ ѧn декалог ка ѧntр'о оглíndъ чееа, че аре съ факъ ші de че аре съ се фереаскъ, спре а пъ съпъра пе Dъmnezeъ.

§. 79.

Ѧmпърџíреа декалогълъї.

Декалогъл с'а dat de Dъmnezeъ лъї Моїсí пе doъе табле de пїатръ. О таблъ кънpínde челе патръ порънчї de'нтѧїе, еаръ чееалалтъ кънpínde челе de'n ърмъ шїесе порънчї. Челе de'нтѧїе патръ порънчї кънpínd повъџїзíреа, кът аре отъл съ се поарте кътръ Dъmnezeъ, еаръ челе шїесе de'n ърмъ, пе ѧnваџїъ, кът аре отъл съ се поарте кътръ апроапеле. Ашїadаръ декалогъл дела ѧnчепът се ѧmпарте ѧn doъe пърџї. Партеа ѧntѧїа конџíпе деторііле драгостеї кътръ Dъmnezeъ, еаръ партеа а doъa кънpínde деторііле драгостеї поастре кътръ апроапеле.

Ачеаста лмпърдире аѣ фъкът'о ші Мънтъіторіъл Христос, респъпzind леџіъіторіълъї челъї, че 'лаѣ лптребат, карea есте чea таї таре порънкъ лп леџе: „Съ їъвещтї пе Domпъл Dъmnezeъл тъѣ de'п тоатъ іпіma та, de'п тот съфletъл ші къретъл тъѣ, ші de'п тоатъ віртътea та, еаръ пе апроапеле тъѣ, ка лпсъ-џї пе тіпе.“ Мат. 22.

§. 80.

Despre Cімволъл чел морал ші референџіа лъї кътръ декалог.

Ка Cімвол морал с'аѣ ка о прескъртаре a деторііlор поастре кътръ Dъmnezeѣ ші кътръ апроапеле, каріле се кърпind пе ларг лп декалог пе пот къ тот дрептъл шїервї къвінтеле лъї Ісъс Христос лпсъ-шї: „Съ їъвещтї пе Domпъл Dъmnezeъл тъѣ de'п тоатъ іпіma та ш. т. d.; еаръ декалогъл лл вот десвълї пе ларг, ка лп атънъпџіме съ пе кърпоаштет деторінџеле поастре челе лпалте кътръ Dъmnezeѣ ші кътръ апроапеле ші съ пе копвінџет, къ тоате челе прескрісе пе ларг лп декалог, се кърпind лп скърт лп cімволъл чел морал.

ГЪЕТЪРА I.

Despre драгостea (атоареа) кътръ Dъmnezeѣ.

§. 81.

Лпџіълесъл драгостеї кътръ Dъmnezeѣ.

Съпт драгостea кътръ Dъmnezeѣ се лпџіълеџе дъпъ къвінтеле лъї Ісъс Христос, ка отъл съ їъвеаскъ пе Dъmnezeѣ de'п тоатъ іпіma са, de'п тот съфletъл

съ̆, de'n тоатъ віртътеа са ші de'n тот къ̣петъл съ̆, лтплепínd de'n тоатъ ínima ші къ чеа маї таре остепínцїъ порънчіле лъ̆ї.

Чеea, че аре отъл крештín съ факъ ші de че съ се фереаскъ спре а-шї арăта дрăгостеа са лndeoсъ̆ъ̆ кътръ Dъmnezeъ̆ се ва къноаште de'n челе de'nтаїе патръ порънчї dъmnezeeштї.

§. 82.

Порънка лнтаїа.

Порънка лнтаїа сънъ: „Еъ̆ сам Domnъл Dъmnezeъл тъ̆, съ нъ аївї алцї Dъmnezeї афаръ de míne.“ Ешíре 20. De'n кіареле къвínте але порънчеї ачестеїа дерагїъ лнведерат, ка ної къ ínima съ кредет ші къ гъра съ мъртърісím, къ нъмаї лn Dъmnezeъ̆ есте, але къръїа лнсъшірї мъреце̣ле сам dескрíсе лn партеа лнтаїа а релеце̣їънеї.

Dечї контра порънчеї ачестеїа пъкътъеск:

1. Ачеea, карії нъ кред лn Dъmnezeъ̆; 2. Карії кред къ сам маї мълцї Dъmneце̣ї; 3. Карії крezind лn Dъmnezeъ̆, тотъ-шї de'n оаре-карea лípсъ a цínце̣ї zік, къ Dъmnezeъ̆ нъ се 'нгріжеште de лъте. 4. Врăжіторії ші dескантъторії ші ачеїа, карії лn тімп de певое, de'n певъíе лътеаскъ нъ роагъ ажъторїъл лъ̆ї Dъmnezeъ̆, чі алеаргъ ла ачеїа; 5. Съперстіціошії карії лнсъшїеск ънъї лъкръ с'аъ̆ ънеї персоане о пътере dъmnezeeаскъ; 6. Еретічії, карії скітосеск адевърърíле челе мънтъіцíве але Dъmnezeíреї; 7. Чеї, че пеете тъсъръ се пъдъждъеск лn авъцііле, лn лнцїелепчїънеа с'аъ̆ лn пріетепії лор.

Пе тоцї ачестїа лї бластъмъ Dъmnezeъ̆ пре'n гъра Пророкълъї Іереміе 17, 5 zікnd: „Блъстъмат есте отъл, карeле нъдеждъеште спре от ші дела Domnъл се ва депърта ínima лъ̆ї.“

§. 83.

Рѫгъчїѫпеа кътръ свїпцї пѫ есте контра порѫпчеї ачестеїа.

De a не рѫга ла свїпцї, есте dѫпъ лпвъцътѫра бесерічеї поастре пѫ пѫтаї ертат, dаръ кїар ші рекотѫndat; лпсъ рѫгъчїѫпеа кътръ свїпцї пѫ сѫрпъ adевърѫл, къ пої пѫтаї dела Dѫmnezeѣ атѫрпът, пѫтаї лптр'ѫпсѫл ші пре'п тр'ѫпсѫл віецїѫїт. Ашіждере пої не рѫгът ла Dѫmnezeѣ ка ла domніторїѫл чел преа 'палт ші преа пътерпік, ка ла кѫрмѫіторїѫл тътърор лѫкрърілор, ла свїпцї лпсъ не рѫгът ка ла шїервіторії лѫї Dѫmnezeѣ, ка съ тіжлочеаскъ лптрареа рѫгъчїѫпеї поастре ла трептеле стрълъчїтѫлѫї трон череск.

Deосъвїреа лптре рѫгъчїѫпеа кътръ Dѫmnezeѣ ші кътръ свїпцї се вede кїар de'п кѫвїнтеле челе скърте, карї ле лптревѫпцїазъ лпdeовшіе крештїпїї ла трімітереа рѫгъчїѫпеї лор ла черїѫ, zікѫnd кътръ Dѫmnezeѣ: „Doamne Dѫmnezeѫле! лпdѫръ-те спре тїne пъкътосѫл;“ еаръ кътръ ѫп свѫпт: „Свїпте маре мартїре (Ioane) роагъ-те лѫї Dѫmnezeѣ пентрѫ тїne пъкътосѫл.“

Deчї dакъ крештїпїї се роагъ кътръ ѫп свѫпт, пѫ се роагъ лптр' ачел феліѫ, ка свѫптѫл съ-ї деїе чеea, пе'нтрѫ че се роагъ, кънї атѫпчїа 'лар фаче пе свѫпт Dѫmnezeѣ ші ар пъкътосї протїва порѫпчеї лптѫїа, чі ел се роагъ, ка Свѫптѫл съ тіжлочїаскъ лптплепїреа рѫгъчїѫпеї сале ла Dѫmnezeѣ, кареле есте кътара а тот вїпелѫї.

Ашїadаръ хотърѫт есте, къ рѫгъчїѫпеа кътръ свїпцї пѫ ватътъ печї лптр'о прівїпцїъ порѫпка лптѫїа dѫmnezeeаскъ.

§. 84.

Порѫпка а доѫа.

Порѫпка а доѫа сѫпъ: „Съ пѫ-'ць фачї ціе кіп чїоплїт печї тоатъ асетъпареа, съ пѫ те ѫпкїпї лор, печї съ шїервештї лор.“

Ѫпведерат есте, къ пре'п порѫпка ачеаста се опреште ѫпкіпъчїѫпеа ла ідолї, прекѫт шї тоате кіпѫріле чеде неертате але ѫпкіпъреї кътръ Дѫтnezeѫ.

Ѫпаїпте де Хрістос, афаръ де попорѫл ісраілтеан, тоате чеде'лалте попоаре се ѫпкіпаѫ ла соаре, ла лѫпъ, ла стеле шї ла доѫітоаче. Ачеаста пекъвііпцїъ с'аѫ сърпат пре'п лѫтїпа чеа череаскъ Ісѫс Хрістос.

Контра порѫпчеї ачестеїа пъкътѫеск фоарте: 1) Ачеїа, карії ѫл чіпстеск не Дѫтnezeѫ пре'п пеште лѫкрърї, каріле печї декѫт пѫ сѫпт плъкѫте лѫї Дѫтnezeѫ. Ашїа d. е. фъкъръ ѫпїї de'п Ісраілтепї, карії аѫ адѫс жертвъ богатъ лѫї Дѫтnezeѫ, ѫпсъ de алтъ парте петречеаѫ о віеацїъ ѫрѫтъ; 2) ачеїа, карії фак рѫгъчїѫпї ѫп фаца оатепілор, спре а фї лъѫдацї; 3) карії постеск кѫ гѫра шї кѫ стомахѫл, ѫпсъ севѫршїеск тѫлте пекъвііпцїе шї асѫпреск пе апроапеле лор; 4) карії zік, къ Дѫтnezeѫ пѫтаї ѫп ачеста с'аѫ ачела лок се поате опора кѫвепїт denegѫndѫ-ї аст'фелїѫ ѫпсѫшїреа претѫтіndепетъцїеї.

§. 85.

Despre чіпстїреа ікоапелор.

Контра порѫпчеї ачестеїа пѫ есте чіпстїреа ікоапелор, каріле се афлъ ѫп пѫтър таре ѫп бесерічіле крештїпе шї ѫп каселе кредіпчїошілор, пе'нтрѫ къ ікоапеле аѫ ачел скоп, ка крештїпії въzind пе dѫпселе ѫпкіпѫїте фантеле ікопомієї чеї тѫптѫіцїве а лѫї Дѫтnezeѫ с'аѫ пе свіпцїї съї, съ се ѫтплъ кѫ

атѫта таї тѫлт de евлавіе. Deчї пої крештínїї dакъ пе ѫпкіпът ѫпаíптеа вре впеї ікоапе ші о съръът, пъ фачет ачеаста кътръ летп, чі кътръ ачела, пе карелe'л ѫпкіпъеште ікоапа, c'aъ dвпъ кът zіче св. Мареле Васíліе: евлавіеа, кареа о арътът ѫпаíптеа кіпърілор, ажвпце ла чеї че сѫпт ѫпкіпъíцї пе ікоапе.

Аштadаръ ѫпкіпареа ла ікоапе пъ есте контра порвпчеї a doъa. Тотъ-шї ѫпсъ ші ѫпкіпареа ла ікоапе поате съ рътъчїаскъ ѫп авъzїъ ші апъте: dакъ чіпева пе Ісъс Хрістос пътаї атвпчїа ѫл чіпстеште, кѫnd ѫл вede ѫпкіпъіт пе ікоапъ; c'aъ dакъ чіпе-ва опореazїъ о ікоапъ таї тѫлт, декѫт пе алта; c'aъ dакъ чіпе-ва цíпе de пекъвііпцїъ a се ѫпкіna ѫптр' ачел лок, вnde пъ се афлъ ікоапъ.

Спре феріпцїъ de тоате рътъчіріле ачесте сѫпт вртътоареле de ѫпсетпат: 1) Nътаї ачеea чіпстíре de Dътnezeъ есте adевъратъ, карea пврчede de'n o іпітъ ѫпфрѫптъ ші фъръ de віклешївг, прекът о чере ачеаста de ла пої ші свѫпта Скріптвръ, карea zіче: „Чеї че се ѫпкіпъ лвї Dътnezeъ, се къвíпе съ і се ѫпкіпе къ Dъхъл ші къ adевървл.“ Іоап 4. — 2) Съ пе цінет ѫп тоате челе че се атíпг de Dътnezeъ de св. Скріптвръ: despre карea ѫпсъ-шї Ісъс Хрістос zіче, къ ѫп тр'ѫпса се кънpínde вieaцїa чea de вечї.

§. 86.

Порвпка a треїa.

„Съ пъ їаї пътеле Domnълвї Dътnezeълвї тъъ ѫndeшїерт“ есте кънpінсъл порвпчеї ачестеїa; dечї dаръ пре'n ea се 'ndeтореште крештінъл, ка пътеле лвї Dътnezeъ орї ші вnde, ла орї че окъzївпе, ѫп орї че лок ші ѫп орї че тітп, тотdeaвпа ші претътíndene къ фрікъ съ'л пътеаскъ.

Контра порънчей ачестеĭа пъкътъеск фоарте: 1) Ачеĭа, карій къртеск контра лъй Dъmnezeъ zikând: къ Dъmnezeъ кареле есте de тот бíпеле воіторіъ, ар фí прічína пъкателор лп лъте, с'аъ карій се плânг, къ Dъmnezeъ пъ ле-аъ dat чеea, пе'нтръ че 'лаъ ръгат; 2) Карій depъn лп пътеле лъй Dъmnezeъ ъn жъръмânt фалс, ашішídere ші ачеĭа, карій жъръ пе dрептате, лпсъ апоі пъ ъртеазíъ жъръмântълъй челъй маі 'наínte depъc. Прівínцĭа ачестора зіче Прокъл Zахаріе 5, 4: „Се ва съльшлъí жъръмântъл лп каса челъĭа, че аъ жърат стрâмъ пе пъмеле лъй Dъmnezeъ ші ва ремâнea лп каса лъй ші'л ва містуí“; 3) ачеĭа, карій ростеск пъмеле лъй Dъmnezeъ ші ла челе маі тънъните лъкрърí ші ворве, zikând: „Zíeъ“ кареле къвânt есте скъртат de'n Dъmnezeъ; 4) карій зік, къ Dъmnezeъ ле-ар фі дескоперít чева, ка съ пророчеаскъ ші спън neадевърърí спре а се лпавъцí; 5) карій чер de ла Dъmnezeъ че-ва пекъвіос, прекът зній, ка съ трíмеатъ Dъmnezeъ фок ші гріndінъ асъпра дъшmанілор лор, лп лок съ'л роаце, съ лтпаче íнíмеле лор; 6) карій фъгъдъеск че-ва лпаíнтеа лъй Dъmnezeъ ші апоі пъ лтплепеск.

Лтплепíреа порънчей ачестеĭа пъ констъ пъмаі лптръ ферíреа de тоате ачесте лпшírате аічí, чí крештínъл требъíе съ ші пъмеаскъ пъмеле лъй Dъmnezeъ тотдеаъна къ чínстíреа чеа маі адânкъ ла тоате лъкрърíле ші лптрепрíndерíле сале челе крештíнешті, рекъпоскând ел пъмéле лъй Dъmnezeъ de пъмеле чел маі лпалт, маі мâнгâíос ші маі дълче.

§. 87.

Порънка а патра.

Ачеаста съпъ: „Adъ-цĭ амínте de зіоа сâмбетей (лп леце a поъ Dъmínіка), ка съ о свínцíештí пе еа, шíесе зіле съ лъкрезí ші съ

фачї ѧптрѣ ачелеа тоате лѣкрѣріле тале, еарѣ а шїептеа зї есте зїоа Domnѣлуї Dѣmnezeѣлуї тъѣ.“

Порѣпка ачеаста не прескріе, ка ної зїлеле челе de сървътоаре съ ле сервъм кѣвенїт, adѣкѣnd маї алес ѧптрѣ ачесте лаѣde шї кѧнтърї de тѣлцїътїре лѣї Dѣmnezeѣ.

Ѧn dekѣrcѣl тестаментѣлуї челуї векїѣ ера Сѧмбъта сервътоареа чеа септъмѧналъ, еарѣ dела ѧпвїереа Мѧнтѣїторїѣлуї пострѣ Ісѣс Христос, кареа аѣ ѣрмат ѧn зїоа Dѣmїнїчеї, сервїазїъ крештїнїї ачеаста зї.

Афарѣ de ачеаста сѧнтем ної крештїнїї ѧndetorїцї de a серва шї ачеле зїле ѧn an, ѧптрѣ каріле се потепеск тотїнтеле челе маї кѣтпепїтоаре але вієцїеї чеї тѧнтѣіцїве a лѣї Христос, прекът шї сервъторіле Nѣскътоареї de Dѣmnezeѣ, але Апостолілор шї але свїнцілор челор марї, каріле сервъторї тоате с'аѣ ашїезїат de свѧнта dрептkredїnчїоаса весерікѣ.

Спре кѣвенїта сервare a зїлелор челор свїнте се чере атъсѣрат порѣпчеї ачестеїа шї порѣпчілор весерічеї: 1) Ка ної съ пъръсїм ѧn зї de сервътоаре тот лѣкрѣл de кѧштіг шї съ не окѣпът пѣтаї кѣ чїнстїреа de Dѣmnezeѣ; 2) съ терцет ла весерікъ, ка ѧn adѣпареа чеа крештїпеаскъ ѣнїї не алцїї съ не ѧndemпът ла лаѣделе челе dѣmnezeeштї шї съ аскѣлтът проповедѣїріле челе превцїештї спре zidїреа поастрѣ чеа сѣфлетеаскъ, — шї dакъ вре ѣнѣл de'n крештїнї есте фоарте депъртат de весерікъ шї пѣ поате de'n o прічїпъ кѣтпепїтоаре съ вїе ла весерікъ, ачела съ ръдїче ѧn каса са тѧнїле кътрѣ черїѣ шї тримцind рѣгъчїѣпїле сале челе ѣтїлічїоасе ла Dѣmnezeѣ съ факъ ѧndestѣл певепїреї сале ла весерікъ; 3) фіе-кареле пърїпте, маїкъ шї стъпѧн сѧнт, маї алес ѧn зї de сервътоаре ѧndetorїцї, de a ѧпвъцїа пе фіїї шї не шїервїї лор кѣвѧнтѣл лѣї Dѣmnezeѣ,

aï повъдївї кътръ калеа чеа бънъ, спре о віедївїре къвіоасъ ші плъкътъ; 4) маї алес ân zí de сербътоаре съ еспръвїм фаптеле ândръреї чеї сьфлетештї ші трънештї, despre каріле вом авzí маї ла вале.

Контра порънчеї ачестеїа пъкътъеск 1) чеї, че de'n петърдінїтъ аплекаре кътръ авъдїе пъ пъръсеск лъкръл печї кїар Dъmїніка ші сервътоареа. Ачестїа шїервеск matonълвї ші пъ лвї Dъmnezeъ ші аратъ, къ n'аъ кредінцїъ ші ânкredere ân Dъmnezeъ; 2) чеї, че de'n лепе пъ терг ла весерікъ ші петрек зїлеле Domnълвї ân mâncърї, веътърї, петречерї ші'n тот фелїъл de свърдъчїънї; 3) чеї, че терг ла весерікъ пъmаї de'n datїnъ с'аъ спре а-шї петрече пъmаї тїmпъл; 4) чеї, че ân весерікъ сânt âmпръштіеацї с'аъ râd, с'аъ къцетъ ші ворвеск челе, че пъ се'къвїнъ ân весерікъ. De тоцї ачестїа есте departe âmпъръцїea лвї Dъmnezeъ.

Ачесте патръ порънчї фак партеа ântâїa a dekалогълвї, ші прекът am възїът, еле ne повъдїеск, de че авет маї алес съ ne ферім, ка съ пъ сьпърът ne Dъmnezeъ кїар ân прівінцїа са ânсъ-шї.

§. 88.

Ънеле регъле ân прівінцїа dрагостеї кътръ Dъmnezeъ.

Спре а штї крештінъл, че аре пъmаї dekât съ факъ, ка атореа лвї кътръ Dъmnezeъ съ фіе adевъратъ, се âmшїръ ân ъртътоареле регълеле челе маї ânsemnate ân прівінцїа âmкіпъреї ші їъвїреї de Dъmnezeъ:

1. Крештінъл съ цїнъ de adевърате тоате âmвъдїътъріле ĵрелецїънеї лвї Христос ші съ креадъ ân трânseле ші атънчїа, kând къ мїntea са се опінтеште, darъ de'n мърдінїреа еї пъ поате съ ле пътрundъ,

Іѣѕ зіче лп прівіпцїа аста: „Чіпе ва крede ші се ва вотезїа, тѧнтві-се-ва, даръ чіпе (de'п лпса-шї віпа са) пѣ ва крede, осѧндí-се-ва.“ Марк. 16, 16.

Контра регѣлеї ачестеїа deскоперíте поаъ пре'п Іѣѕ Хрістос лпсѣ-шї, пъкътъїеск ачеїа, карíї се леапъдъ de адевърѣріле dѣmnezeештíї deскоперíпцї ші петрек лптрѣ пекредíпцїъ, ашішїdере ші ачеїа, карíї леапъдъ пѣтаї ѣпеле адевърѣрї але deскоперíреї dѣmnezїeештí, пѣтíndѣ-се ачеїа еретíчї.

2. Се чере, ка крештíпѣл пепрекърмат съ фіе кѣ лпкредере лп Dѣmnezeѣ ші съ аштепте дела dѧпсѣл кѣ сегѣретате Феречíреа чеа вечїпікъ ші межїлоачеле къръ ачеаста.

3. Крештíпѣл съ їѣвеаскъ пе Dѣmnezeѣ песте тоате, таї тѣлт, декѧт орї че алта лп лѣте. Ачеаста пї-о порѣпчеште Іѣѕ лп порѣпка драгостеї. Лпсъ драгостеа поастръ ачеаста съ фіе ші лѣкръцívъ, адекъ пої пѣ пѣтаї съ сímцім лп іпітъ-пе, чі съ потрівім тоате кѣцетеле, ворвеле ші лѣкръріле поастре воеї dѣmnezeештї.

4. Крештíпѣл съ лппленеаскъ пѣрѣреа порѣпчíле dѣmnezeештї de'п вое лíверъ ші de'п драгосте адевъратъ кътръ Dѣmnezeѣ, еаръ пѣ de'п фрíкъ с'аѣ de'п сílъ.

5. Пої съ кѣцетъм пѣрѣреа ла вѣпътъцíле челе прімíте de ла Dѣmnezeѣ ші съ-ї дът тѣлцїемíре кѣвіінчїоасъ пе'нтрѣ дѧнселе, прекът пе лпвíтъ св. скріптърѣ, зікѧнd: „Мѣлцїемíцї лѣї Dѣmnezeѣ пе'нтрѣ тоате, къчї ачеаста есте воеа лѣї Dѣmnezeѣ къръ вої тоцї.“ І. Тесал. 5, 18. Еаръ адевърата тѣлцїемíре, кареа о чере Dѣmnezeѣ de ла пої, копстъ лптрѣ акърата лтплепíре а порѣпчílор лѣї ші лптрѣ редікареа íпітеї поастре ла дѧпсѣл лп рѣгъчїѣне, ашішїdере ші пре'п арътареа чеа везíверъ а драгостеї поастре кътръ дѧпсѣл пре'п

сетне евлавіоасе, прекът: пре'н дареа де мілостепій, пре'н ътблареа чеа сѫргъпчїоасъ ла бесерікъ ші алте фапте крештінещтї.

Спре а се пътеа фері крештінъл пъръреа ші де чеа маї мікъ вътътаре а ачестор прескрісе ѫн прівінцїа драгостеї, кътръ Dътnezeѣ, ѫї шїервеск доѣе кіпърї: 1) Съ се фереаскъ де петречереа къ ачеї оатенї, кърора де'н неѣъпіе пъ ле пасъ де Dътnezeѣ ші съ каѣте де а петрече тот пътаї къ оатенї евлавіошї; 2) есте не'нтръ фіекареле крештінъ ѣн пашїѣ маре спре мѫнтъінцїъ, дакъ се съпѣне тотдеаѣна ѫнвъцътърілор свінтеї скріптърї; не'нтръ къ дъпъ кѣвінтеле св. апост. Петръ: „Noї фачет вїне, дакъ прівіт ла кѣвінтеле лъї Dътnezeѣ ка ла о лътїнъ, кареа лъчеште ѫнтр'ѣн лок ѫнтѣнекат.“ II. Петръ 1. 19.

§. 89.

Despre порънчіле бесерічещтї.

Бесеріка, прекът ам аѣзїт, есте ѣн ашїъзїътѫнт свѫнт а лъї Dътnezeѣ не'нтръ оатенї, дечї ноі сѫнтем деторї а пъзї тоате повъцїзїріле бесерічеї, не'нтръ къ ачесте сѫнт дате де ѫнвъцъторії бесерічеї ѫн пътеле лъї Dътnezeѣ ші не'нтръ къ еле спореск бѣна кѣвіінцїъ ші драгостеа кътръ Dътnezeѣ. Челе маї де къпітеніе повъцїзїрї але бесерічеї се кѣпрінd ѫн ашїа пътїтеле порънчї бесерічещтї, каріле сѫнт поаъ ла пътер ші ле вот ѫншіра аічї, не'нтръ къ кѣпріпсъл лор атѫрнъ ла чінстіреа лъї Dътnezeѣ.

1) Ѫнтѫїа порънкъ бесерічеаскъ съпъ: „съ не ръгъм лъї Dътnezeѣ ші съ аскълтът dътnezeeаска літърціе ѫн тоатъ Dътїніка ші сербътоареа; 2) съ цінет ажѣпъріле челе де песте ап, каріле сѫнт: постъл ѫнаінтеа паштереї ші ѫнвіереї Domnълъї Ісѣс

Христос; постѫл свінцілор апостолї ші ал adormíreї Nъскътоареї de Dъmnezeŭ; Мїеркъріле ші вінеріле de пеcte an; ажънъл лпаíптea сервъреї ботезїѫлуї Domnълуї Ісус Христос, лп зíoa лпълцїъреї чінстítеї кръчї ші лп зíoa потенíреї тъїереї капълуї свънтълуї Іоан ботезїъторїѫлуї; 3) съ чінстím персоапеле челе преоцїештї; 4) съ не мъртърісim пъкателе ші съ не кътінікът лп потенítеле постърї; 5) съ не рѫгът пе'нтръ Domníторії ші стъпънíторії поштрі, пе'нтръ къ печї о derегъторіе нъ есте, карea п'ар фí dela Dъmnezeŭ; 6) съ пъзím ажънъріле ші рѫгъчїѫніле, карї ле ва орънdуí Епіскопъл локълуї лп тímп de певое; 7) съ нъ четім кърцї еретічештї; 8) съ нъ лпстръінът лъкръріле челе весерічештї ші 9) съ нъ се факъ нънцї лп тímп de пост.“

Ачесте порънчї весерічештї сънтем deторі a ле лтплení, пе'нтръ къ лпсъ-шї Христос лптемеїеторїѫл весерічеї зіче: „Че ла че нъ аскълтъ de весерікъ, съ-цї фíe ка ѫн пъгънш ші Ватешїъ.“ Мт. 18, 17. еаръ лтплеníndъ-ле ачесте ші челе патръ dъmnezeештї къ акърътеацїъ, de'n ínimъ, de'n сѫфлет ші de'n тот кѫетъл поштръ, пе вот фаче пърташї de dрагостеа атот вънълуї ші преа лndъратълуї Dъmnezeŭ.

ТЪЕТЪРА А II.

Despre dрагостеа кътръ ної лпші-пе.

§. 90.

Лпцїелесъл dрагостеї кътръ сіпе лпсъ-шї.

Отълуї ї-аŭ dат Dъmnezeŭ ѫн трѫп фрътос, карele лл redíкъ пеcte тоате челе 'лалте фъптърї лп лъте, 'лаŭ дързít къ сѫфлет de вieацїъ dънъ кіпъл ші

асетъпареа са, ші 'лаѣ лпзїъстрат къ тіпте ші къ вое ліверъ. Ачесте сѫпт дарѣрї преа стрълъчіте але Dѣтnezeіреї ші отъл аре лп прівінцїа лор лпсетпате деторінцї каріле лтплепіndѣ-ле де бѣпъ сеатъ ва ажѣпде ла хотърѫнцїа са чеа лпалтъ. Дрепт ачеаста ачел от, кареле лшї лтплепеште деторінделе сале кътръ сіпе лпсѣ-шї къ прівіре ла дарѣріле, къ каріле есте лпзїъстрат де Dѣтnezeіре, се зіче, къ ел се їѣвеште пе сіпе лпсѣ-шї, с'аѣ: драгостеа кътръ сіпе лпсѣ-шї копстъ лптрѣ акърата лтплепіре а деторіілор сале кътръ сѣфлетъл ші трѣпъл съѣ.

Че фелїѣ де деторії аре отъл кътръ сѣфлетъл ші трѣпъл съѣ, вот шті де'п ѣртътоареле.

§. 91.

Деторііле кътръ сѣфлетъл пострѣ.

Сѣфлетъл пострѣ есте петѣріторїѣ. Dѣтnezeѣ 'лаѣ лтподовіт къ тіпте ші къ вое ліверъ ші де ачеea се зіче, къ отъл есте zidіт dѣпъ кіпъл ші асетъпареа лъї Dѣтnezeѣ. Ашїadаръ сѫптет пої деторї, ка съ пе їѣвім сѣфлетъл, лптрѣ кареле есте лптіпъріт кіпъл ші асетъпареа Dѣтnezeіреї.

Пої вот арътá къ пе їѣвім сѣфлетъл, dакъ пепрекѣртат пе вот лпгріжі, ка съ пе кълтівът пѣтеріле челе сѣфлетештї, ші dакъ [пе вот сѫргуí, ка пре'п пѣтеріле поастре ачесте пе Dѣтnezeѣ тот таї віпе съ-'л кѣпоаштет, ші тот таї тълт съ лтплепім воеа лъї.

Еаръ пѣтеріле челе таї есчеліпте але сѣфлетълъї сѫпт: тіптеа ші воеа чеа ліверъ.

Мінтеа пе есте поаъ dатъ, ка пої пре'п лптревѣінцїареа еї чеа dреаптъ съ пе арътът тот таї лпцїелепцї, ші тот таї гівачї лптрѣ фъптѣіреа челор вѣпе. Даръ спре а о лптревѣінцїа дрепт dѣпъ воеа лъї Dѣтnezeѣ, требѣїе еа лтподовітъ къ штііпцї фо-

лосітоаре. — Чеа маї де ліпсъ ші маї фолосітоаре штііпцїъ пе'нтръ міптеа отълъї есте штііпцїа чеа реліцїъпаръ, къчї де'п ачеаста лпвацїъ ел а къноаште лпсъшіріле лъї Дъмпezeў, лпвеацїъ а къноаще пе Дъмпezeў де фііпцїа чеа маї лппалтъ', дела кареа денінд тоате, лпвеацїъ а шті деторііле сале ші хотъръпцїа са. Лп ачеаста лпвецътъръ афлъ фіе-кареле мъпгъїереа чеа дорітъ лп тоате лтпрежъръріле віецїеї сале. Дечї деторіеа поастръ есте, де а не лтпodові съфлетъл маї алес къ ачеаста штііпцїъ, къчї Ісъс зіче ла Іоан 17, 3. „Ачеаста есте віеацїа чеа де вечї, ка съ те къноаскъ пе тіпе ънъл адевъратъл Дъмпezeў ші пе карele 'лаї тріміс, пе Ісъс Хрістос.“

Алта штііпцїъ есте штііпцїа де сіпе лпсъ-шї, къноштіпцїа плекърілор, а пъравърілор, кънетелор, грешїалелор ші але тътърор лпсъшірілор сале. Кътръ ачеаста штііпцїъ пе лпdeamпъ с. скріптъръ ші апъте апостолъл Павел зікъnd: „Еспітіці-въ пе воі лпші-въ, орї de съптецї лптъріцї лп кредінцїъ, черкаці-въ пе воі лпші-въ.“

Межїлокъл чел маї потрівіт, de а-'шї лппропріеа ачеаста штііпцїъ есте адеаса кънетареа асъпра са лпсъ-шї.

Ашімїdере есте de ліпсъ, ка отъл съ се лпкънопштііпцїезїъ къ деторііле кїетъреї сале чеї спечіале ші къ кіпъл de але лтплепі кънепіт. Апостолъл Павел зіче лп прівіпцїа ачеаста: „Дакъ аре чіпе-ва о дерегъторіе, съ лтплепеаскъ деторіпцеле легате къ ачеаста.“ Ром. 12, 7.

Афаръ de ачесте штііпцї, къ карї съ-шї лтпodoвеаскъ отъл міптеа са, съ се съргъеаскъ фіе-кареле, de а-'шї лппропріеа тот фелїъл de ачеле лпвецътърї пре'п карї поате алтъїа съ ажъте. Ачелеа се пот агопісі: пре'п петречереа къ оатенї лпцїелепцї, пре'п четіреа кърцілор фолосітоаре ш. а.

A doŭa пътере, къ карева аѣ лпзїъстрат Dътnezeѣ сѣфлетъл пострѣ есте воеа чеа ліверъ. Лп ѵртареа ачестеї пътерї се чере дела пої, ка фъръ de сілъ съ алеџет пътаї челе бѣне спре фъптѣіре, кїар шї атѣпчїа; кѧnd фъптѣіреа ачелора есте лтпревнатъ къ тѣлте гревъцї, de'n алтъ парте лпсъ съ пе ферім къ вое de тоате челе реле, кїар de пе-ар шї фі къ плъчере фъптѣіреа лор.

Прівіпџїа ачеаста се чере, ка отъл пѣрѣреа съ фіе лъторїѣ de сеатъ ла кѹџетеле, доріпџеле шї плекъріле сале, еаръ таї алес de плекъріле сале ла плъчерї сітџїѣале съ-ї фіе пекоптепіт аміпте, пе'птрѣ къ ачесте adece се пасk фъръ de весте шї-'л ръпеск пе от ла пъкат. Ашїїdере шї пъzѣіпџїа dѣпъ опоаре dешїартъ шї dѣпъ авѣџій петъсѣрате, терітъ пе'птрѣ пъкътошетатеа лор тоатъ лѣареа аміпте de'n партеа отѣлъї, пе'птрѣ къ de'n еле се пасk тѣлте алте ръѣтъџї. Лп скѣрт zic: отъл съ domпеаскъ къ міптеа са асѣпра плекърілор сале, пе'птрѣ ка съ се факъ dемп de лаѣda чеа кѣпріпсъ лп кѣвінтеле лъї Ісѣс: „Феречіџї чеї кѣраџї ла іпітъ, къ ачеїа вор вede пе Dътnezeѣ.“ Мт 5, 8.

§. 92.

Deторііле къторъ трѣпѣл съѣ.

Dътnezeѣ пе-аѣ dат поаъ трѣпѣл, ка лп лтпревнареа лъї къ сѣфлетъл съ фъптѣіт пътаї челе бѣне. Трѣпѣл отепеск есте ашїadаръ лпкъ о пропріетате а лъї Dътnezeѣ шї пої сѧптет пътаї посесорї аї трѣпѣрілор поастре. — Трѣпѣл отепеск се пътеште лп свѧпта скріптѹръ ла I. Кор. 6, 9. къ пътіріле челе есчелінте de „тетплѣ ал лъї Dътnezeѣ“ de „локашїѣ ал dѣхѣлъї свѧпт;“ despre ел се zіче тот лп ачеаста епістолъ 6, 30. къ odiпioаръ лл ва скѣла

Dъmnezeъ лптръ пестрікъчїъпе, лптръ пътере ка трън dъховпіческ, кареле лтпреъпѫndъ-се еаръ-шї къ сѣфлетъл ва віецъї лп вечї.

Дрепт ачеаста dъпъ лпвецътъра лъї Ісъс Христос есте гріжїа de трънъл съъ a doўa деторіе a крештіпълъї кътръ сіпе лпсъ-'шї ші Апостолъл Павел зіче: „Nimene nъ вреште трънъл съъ, чі-'л гріжїеште ші-'л хрънеште пе ел.“ Ефесені 5, 29.

Гріжїа de трънъл съъ копстъ лптръ феріреа de ачеле лптрепріпderї ші лъкрърї, каріле ар періклітá съпътатеа с'аъ віеацїа с'аъ лтрецітеа лъї ші лптръ лптревъіпцїареа ачелор межлоаче, пре'п карї се поате съсціпе съпътатеа ші віеацїа лъї.

Межїлоачеле de a съсціпе съпътатеа трънълъї сѫпт:

1. Кътпътареа лп тѫпкаре ші лп веътъръ, adекъ: отъл съ тѫпѫпче ші съ беїе пътаї атѫта, кѫт се чере, ка съ съсціе пътеріле трънълъї съъ, кѫдетѫnd пъръреа ла къвінтеле: „Отъл пъ віецїеште, ка съ тѫпѫпче, чі тѫпѫпкъ, ка съ віецїеаскъ;“ Еаръ de пекътпътаре лп тѫпкаре ші веътъръ съ се фереаскъ, пе'нтръ къ ачеаста лл cedъче de сегър пе от ла тълте фелїърї de пъкате, слъбеште первеле трънълъї. лл фаче пеапт спре лтплепіреа деторіілор кїетъреї сале ші-'л арънкъ пе'пчетъл лп гїареле морцїї. Ісъс лпсъ-шї пе фереште de ачеаста зікѫnd ла Лъка 21, 34: „Лъацї аminte, ка съ nъ се лпгреъезїъ inimele воастре къ ашецїалъ ші къ беціе.“

2. Ал doїле межїлок, de a съсцінé съпътатеа трънълъї есте лъкръцівітатеа. Пре'п лъкръ се лтпътереште трънъл, даръ пре'п лепевіре слъбеште, ва лепеа лл cedъче пе от лпкъ ші ла тълте алте пъкате, прекът ла фъртъшїаг, ла пекъръцїепїї ш. а. ші дрепте сѫпт къвінтеле: „Лепеа есте лпчепътъл тътърор ръътъцілор.“ Даръ ші окънъчїънеа трънълъї

пре'п лѣкрѫ тревве съ фіе атъсѣратъ пѫтерілор сале, пе'нтрѫ къ опіпціреа лпкъ есте стрікъчіоасъ съпътъцій, слъвіпd тъdѣлъріле трѫпѣлъї.

3. Мѣлт спореште съпътатеа трѫпѣлъї кѫръцепіеа лп тѫпкаре, лп лтѣръкъмінте ші лп локѣіпцїъ. Мѫпкареа съ фіе кѫратъ, адекъ: съ пѫ кѣпріпdъ петікъ лп сіпе, че п'ар фі стотахѣл лп старе съ містѣеаскъ, къчї стотахѣл поате de'п прічіпа тѫпкърілор съ фіе езіворѣл тѣлтор воале. Прівіпцїа тѫпкъреї се чере лпкъ, ка съ фіе сімплъ, къчї кѫ кѫт таї сімплъ есте еа, кѫ атѫта есте еа ші таї съпътоасъ. Маї dепарте се чере спре съпътатеа трѫпѣлъї кѫръцепіеа лп лтѣръкъмінте ші'п лъкѣіпцїъ. Кѫръцепіеа лп лтѣръкъмінте пѫ копстъ лпсъ лп вешїмінте de мътасъ с'аѫ de алтъ матеріе скѫмпъ, de'п коптра вешїмінтеле челе мої моліческ трѫпѣл, dаръ еа копстъ лптр'ачеea, ка отѣл страіле сале, фіе еле кѫт de сімпле, съ ле цінъ лп вѣпъ рѫпdѣеалъ ші кѫрате. Че се атіпце de локѣіпцїъ, прівіпцїа ачестеїа отѣл съ каѣте, ка съ пѫ фіе еспѣсъ de'п тоате пърціле вѫптърілор, вързърілор de апъ ші алтор евенеміпте елементаре, аміпdере съ пѫ фіе апроапе de локърї т л ъ ш т і п о а с е, а кърора евапоръчїѣпе пѫтроасъ стрікъ тѣлт съпътъцій трѫпѣлъї. Еаръ лп лъѣптрѣл локѣіпцїеї съ фіе рѫпdѣеалъ ші кѫръцепіе, къчї рѫпdѣеала ші кѫръцепіеа лп касъ есте оглінda, лп кареа се поате вedé сѣфлетѣл отѣлъї.

4. Отѣл съ се фереаскъ de ачеле патімї, каріле de вѣпъ сеатъ апріпd ші слъвеск трѫпѣл, прекѫт: de zавіетіе (інвідіе), de ърціе, de тѫпіе, къчї ачесте dѣпъ кѣвінтеле лпцїелепцїлъї Сірах 30, 24. с к ѫ р т е а z ї ъ z і л е л е в і е ц ї е ї о т е п е ш т ї.

5. Фііпd къ трѫпѣл отепеск есте сѣпѣс тѣлтор воале, есте dеторіеа отѣлъї, ка ла лптѫмпларе de волпъвіре, съ кіеме пе ѫп medік лпцїелепт ші ърмѫпd сватѣлъї лъї съ лптревѣінцїезїъ кѫцетелпік medіка-

mințele челе прескрісе de dънсъл, reзїътънdъ-се лn Dъmnezeŭ, кареле de'n бъпетатеа са чеа петърдіпіть лї redікъ пе чеї славї ла вieaдїъ спре preaтърірea пътелъї съў.

6. Спре съсдіпереа съпътъдїеї трънештї се чере лпкъ ші репаосъл. Репаосъл есте лпсъ de doŭe фелїърї. Ел поате съ копстеїе орї лп сотп, ші ачеста требъїе лпкъ съ фіе къ тъсъръ, къчї сотпъл песте тъсъръ атордїеште трънъл, — орї лп гъстареа de оаре карї бъкърії ші плъчерї ертате. Прівіндїа ачестора de'n ъртъ съ се фереаскъ отъл, ка съ пъ лптреакъ тардіпіле, съ се факъ пърташїъ de еле пътаї de'n кънd лп кънd съ ле гъсте къ прекъдетаре крештінъ, къ кътпът, ші dънъ пътіндїъ съ ле dіреагъ къ ideї сьфлетештї, тълдїemind лъї Dъmnezeŭ, кареле пі ле-аŭ прегътіт ші пі ле-аŭ ертат.

§. 93.

Despre deторіea, de a пе апърá oпоареа.

Ачел от кареле се їъвеште пе сіпе лпсъ-шї лп кіпъл маї сьс арътат, de вънъ сеатъ ва къътá, ка съ факъ dънъ пътіндїъ-шї тот маї тълт челе бъпе; спре ачест скоп лї есте лпсъ пътаї dекът de ліпсъ, ка чеїа 'лалдї оатепї съ къдете ші съ ворвеаскъ віпе despre dънсъл, adекъ: ел съ се лпгріжїаскъ, ка съ стеїе ла оатепї лп опоаре. Къткъ пої сънтет деторї, de a пе лпгріжі пе'пъръ опоареа поастръ, пе лпвадїъ лпсъ-шї есетплъл чел de вieдїъіре ал лъї Христос ші Апостолъл Павел ла I. Кор. 9, 16. зїче: „Маї віпе съ мор, декът съ мі се ръпеаскъ чінстеа de къъръ чіпе-ва.“

Ла адевъратъ опоаре лптре оатепї пътет девепі пої, овсербând ъртътоареле регъле:

1. Съ пе гріжім, de a пе лтподові сьфлетъл къ штііндїеле маї сьс арътате лп §. 91. ка съ пътет dá

сват ші ръспѫнс бѫн челор че ле требѫеште. Штііпцїеле дл повілеазїъ пе от ші-ї агопіседк респект дпаінтеа асетепілор съї.

2. Съ се фереаскъ отѫл, де а се дпгѫтфа кѫ штііпцїеле сале, къчї пѫтаї атѫпчїа ва фі ел респектат пе'нтрѫ дѫнселе, кѫпd ле ва дптребѫінцїа кѫ modестіе, сѫферіпd кѫ ръбdаре крештіпеаскъ слъбъчїѫпіле алтора. De'п контра чел че се тѫпdреште пе'нтрѫ штііпцїеле сале ші ла тоатъ окъжїѫпеа каѫтъ пе чеї таї славї съ-ї дпкалече ші съ-ї рѫшіпезїъ, ачела се'нтіпde dѫпъ опоаре дешїартъ ші de оатепії чеї дрептк ѫетъторї пѫ есте опорат, цінѫпdѫ-се de-ѫп вас ресѫпъторїѫ.

3. Спре а пе дптетеїа ші пъстра опореа требѫї съ фіт лѫъторї de сеатъ ла тоате ворбеле ші лѫкръріле поастре ші ашїа съ пе дптоктіт дптрѫ ачесте, ка аскѫлтъторії с'аѫ везїъторії кїар печї съ поатъ кѫцета ръѫ че-ва деспре пої.

4. Dакъ пе-аѫ атакат поаъ опоареа оаре-чіпе фъръ de віпа поастръ, есте деторіеа поастръ de а пї-о апъра пре'п кѫвѫпт ші пре'п фаптъ, ѫршѫпd есетплѫлуї лѫї Ісѫс Хрістос, кареле дшї апъръ опоареа контра акѫзїъчїѫпілор dѫштапілор съї. Дпсъ dакъ пе-ат пїердѫт'о пре'п дпса-шї віпа поастръ, пе есте деторіеа, de а пї-о рекѫштігá пре'п о пѫртаре вѫпъ.

Отѫл, кареле кѫ акърътеацїъ ва фі ѫпгріжіт пе'нтрѫ дтподовіреа сѫфлетѫлуї съѫ кѫ штііпцїеле таї сѫс пѫміте ші-'шї ва фі дптъріт воеа са чеа лїберъ дптрѫ воеа чеа свѫптъ а луї Dѫmnezeѫ; кареле таї департе дшї ва фі дтпленіт деторііле сале къткъ трѫпѫл съѫ ші-'шї ва фі пъстрат опоареа дптре оатепї, деспре ачела кѫ тѫпгѫїере ва зіче свѫптѫл свіпцілор, Ісѫс Хрістос, къ шї-аѫ дтпленіт деторііле къткъ сіпе дпсѫ-шї ші-'л ва кїета съ дптре дптрѫ бѫкѫрїеа чеа череаскъ.

ТѢЕТѪРА А III.

Despre atóreа (dрагостеа) кътръ апроапеле.

§. 94.

Лпцїелесѫл атоареї кътръ апроапеле.

Атóреа кътръ апроапеле о dефіпеазїъ Ісѫс Хрістос кѫ кѫвінте скѫрте zікѧnd: „Съ їѫвештї пе апроапеле тъѫ, ка пе тіпе лпсѫ-'цї.“ Адекъ: тоате ачеле деторії, че аре отѫл съ ле плепеаскъ прівіпцїа са лпсѫ-шї, есте деторїѫ а ле плепі ші кътръ апроапеле съѫ.

Dе че аре съ се фереаскъ отѫл лпрівіпцїа апроапелуї, ка съ пѫ ватете порѫпка луї Ісѫс Хрістос ші че аре съ факъ, ка съ кореспѫпdъ порѫпчеї сале, пе вот копвіпце пе ларг de'п петречереа пърцїї а доѫа а dекалогѫлуї.

§. 95.

Порѫпка а чіпчїа.

Порѫпка а чіпчїа сѫпъ: „Чіпстеште пе татъл тъѫ ші пе маїка та, ка се тръештї тѫлцї ші ферічцї апї пе пътѧпт.“

Апроапеле пострѫ есте фіе-кареле от, прекѫт dетѫстръ Ісѫс лп паравола са ла Лѫка 10. лпсъ чеї маї dе апроапе аї поштрі сѧпт пъріпцїї, карії пе-аѫ крескѫт пе пої ші пе-аѫ повъцїѫїт ла калеа чea вѫпъ; dечї лп порѫпка ачеаста се прескріе, ка копііі съ чіпстеаскъ пе пъріпцїї лор. Чіпстіреа ачееа копстъ лп ѫртътоареле ; копііі съ їѫвеаскъ пе пъріпцїї лор, съ-і аскѫлте, фъръ dе сватѫл ші вінекѫвѧптареа лор съ пѫ лптрепріndъ петікъ, къчї вінекѫвѧптареа пъріпцілор лптереште

каса фіілор: маї деларте съ съферъ копіїй грешїеле ші слъбічїуніле пъріцілор лор, съ ле апере опоареа, кând се'нкъметъ оаре-чіне а-ї дефъїмá, съ-ї пътреаскъ ші съ ле стеїе лâнтр'ажъторїу, кând еї аŭ къ аŭ девенїт ла съръчіе, аŭ къ аŭ пікат ла зїъкаре, лâн скърт съ ле фіе тълцїеміторї пâнъ ла тоарте пе'нтръ крештереа ші алте бънътъцї, карї ле-аŭ прімїт дела дâмнїї. Пъріцїї сънт лâн локъл лъї Dъmnezeŭ, ка персоане везîуте повъцîуітоаре асъпра копіїлор, дечї ваї де ачела копіл, кареле нъ крецîе не пъріцї. Лâнцїелептъл Соломон зîче: „Копілъл, кареле се уîтъ ръŭ асъпра таїчеї сале, есте вреднік, ка корбіїй съ-'ї скоатъ окіїй.“

§. 96.

Деторіцеле кътръ лâмпъратъл ші алте персоане.

Пъріцї се кîатъ татъл ші таїка. Лâнсъ афаръ де ачестîа таї сънт лâнкъ ші алте персоане, каріле къ дрептъл се пот къцетá асемене къ пъріцїй.

Ачеле персоане сънт: 1. Лâмпъратъл ші амплоеацїй съї.

Прекът пъріцїй сънт нъшї дела Dъmnezeŭ, ка съ повъцîуеаскъ не копіїй лор кътръ челе де ферічіре, ашîа ші Лâмпъратъл есте нъс дела Dъmnezeŭ, ка съ се лâнгріжеаскъ де ферічіреа съпъї лâнтрег попор с'аŭ а таї шълтор попоаре. Дрепт ачеаста есте фіекареле сънъс ал лâмпъратълъї деторîу, де а-'л чîнсті, а-'л îубі, де а се сънъне къ аскълтаре порънчілор лъї, де а ръга пе Dъmnezeŭ пе'нтръ съпътатеа, бъна петречереа ші лâнцїелепчîуніеа лъї ші кând ва чере требуінцîа, де а се ші жертві пе'нтръ дâмнъл, къчї ел есте чела, че се лâнгріжеште, ка лâн цîаръ съ се съцînъ пачеа ші дрептатеа, ел есте де кътръ Dъmne-

zîъire хотърът, de a апъра́ къ пътере весериka de dъшîmanî, deakъ къвънтъл весерічеї пъ се їa ън ceamъ, пътindъ-ce eї ън аста привіщїъ „Хръпіторіі весерічеї.“ Iсаїа 49, 23.

Свънта скріптъръ ънca-шї пе порънчеште ші пе пъпе ла іпітъ, ka съ пе свпънет ътпъратълъї zikънd: „Тот съфлетъл съ се свпъїе стъпънііlор челор ъналте, къ пъ есте стъпънie, фъръ пътаї dela Dъmnezeъ ші стъпънііле, каріле сънт, dela Dъmnezeъ сънт рънdъіте.“ Pom. 13, 1. ші ла Мт. 22, 21. zіче ънcъ-шї Хрістос: „Dащї челе че сънт але Ътпъратълъї, Ътпъратълъї ші челе че сънт але лъї Dъmnezeъ, лъї Dъmnezeъ,“ еаръ ла Пілde 24, 21. свпъ: „Temete de Dъmnezeъ фііъле ші de ътпъратъл ші печї свпъїа съ пъ-ї фії неаскълтъторіъ.“

Ънcъ ътпъратъл ka от търъіпіт ла вп лок, пъ есте ън старе, ka съ прівігіезїъ ън персоапъ-'шї ън тоате впгїъріле ътпъръщіеї сале, пе'нтръ ачееа ашї алеце ел шіе-шї бърващї demnî ші ачелора се ънкредінщїazїъ ън кънте о парте a цїъреї, ka съ прівігіезїъ асъпра вънеї рънdъелї ші съ свсціе ън пътеле съъ dрептатеа. Ачеїа се пътеск атплоїацїї ътпъратълъї. Кътръ ачестїа авет пої ънкъ деторії ші апъте: съ-ї чіпстім, съ аскълтът рънdъіріле лор челе фъкъте ън пътеле Ътпъратълъї ші съ-ї спріжіпім ънтръ ънтрепріпdеріле лор спре свсціпереа пъчеї ші a dрептъцеї, ътплепіnd ашїа порънка dъmnezeeаскъ, ka съ пе свпънет стъпънііlор челор ъналте.

§. 97.

Проъртаре.

Алте персоапе, пе карї сънтет деторї а ле чіп сті асемене ка пе пъріпцїї поштрі сънт 2. Превцїї ші

лпвецъторій, карій къ врете ші фъръ de врете, adекъ: neобосіт лпваціъ къвънтъл лъї Dъmnezeъ ші-ї лпdreaмъ пе креştінї la калеа чea de фереріре. Апостолъл Павел рекомънdъ атóreа кътръ презвцї ші лпвецъторі zikънd: „Аскълтацї пе маї марій воштрі ші въ плекацї лор, къ ачеїа прівігieazїъ пе'нтръ съфлетеле воастре, ка чеї, че аъ съ деїе сеатъ, ка къ бъкъріе съ факъ ачеаста, еаръ нъ съспінънd, къ ачеаста нъ въ есте de фолос.“ Евреї 13, 17.

3. Сънт стъпънії, пе карій шерві съ-ї їъбеаскъ, съ ле фіе кредінчїошї, съ прівігіезїъ асъпра авереї лор ші съ ле фіе лнтръ тоате плекацї dъпъ къвінтеле св. скріптърї: „Шїервї плекацi-въ стъпънілор къ тоатъ фріка, нъ нъмаї челор бънї ші блънzї, чі ші челор греї ла фіре.“ I. Петръ 2, 18.

4. Лн ъртъ есте деторіea фіе-къръїа de a чінсті пе чел асемене лъї, еаръ пе чеї бътрънї a-ї чінсті лнтр'ън кін deосебіт, прекът зіче ла Левіт: 19 32. „Лнаінтea фецеї челъї бътрън съ те сколї ші съ чінстешті феацїа челъї маї бътрън.“

Прекът чеї маї мічї аъ ачесте деторії кътръ персоанеле аічї нъміте, ашїа аъ ші ачесте персоане деторії кътръ чеї съпъшї аї лор. Ашїа аъ пъріпцій деторіea, de a креште пе фіїї лор лн фріка лъї Dъmnezeъ ші a се лнгріжі пе'нтръ бънъ стареа лор чea матеріалъ. Лмпърацій аъ деторіea, de a спорі феріреа попоарелор ші a апъра весеріка de пъвъліріле дъштанілор мънтъінцїеї; амплоеацій аъ деторіea, de a нъ авеzїа пътереа чea датъ лор de кътръ Лмпъратъл; Презвцій ші лпвецъторій съ лпвеце къвънтъл лъї Dъmnezeъ спре мънтъінцїа търтеї, че лі с'аъ лнкредінцїат; стъпънії съ фіе къ лнгъдзінцїъ ші блънdeацїъ кътръ шїервії лор ка кътръ пеште фії, еаръ

вътръшїй съ повъцївпеаскъ пе чеї тепері ла вънъ кввіінцїъ пре'н лпвецътъръ влмndъ ші пре'н тъстраре.

§. 98.

Порънка а шїеса.

Порънка ачеаста пе фереште de a вчide пе вре вънл de'n апроапеле пострв. Еаръ вчidереа поате съ фіе с'аї трънеаскъ с'аї съфлетеаскъ.

Контра порънчеї ачестеїа ші апъте лп прівінцїа вчidereї чеї трънештї a апроапелъї се фак ачеїа віповацї 1) карії вчid пе вре вп от, фіе къ тълпа, с'аї къ арта с'аї пре'н лпекаре лп апъ; 2) карії свътъеск пе алцїї, de a вчide пе чіпе-ва; 3) Карії прадъ пе апроапеле с'аї лї апрind каса, къшївпълndв-ї астфелїв: съпъраре de тоарте; 4) Карії сілеск пе апроапеле ла вевтврї спірітъасе, че апрind трънъл ші-'л слъвеск, ашішdере ші ачеїа, карії пв-'л десфътъеск пе апроапеле дела вевтврї ші тълпкърї звврдъчїоасе, везїълnd къ-ї стрікъ; 5) Ачеї жвзї, карії прітind тітъ, слобод пе чел віповат, еаръ пе чел певіповат лл педепсеск; 6) Чеї, че пот съ лтпїedече о непорочіре асънра апроапелъї ші пъ воеск, d. e. дакъ чіпе-ва поате съ скапе віеацїа впъїа de'n перікълъл de лпекаре ші пъ воеште, с'аї кареле вede, къ каса вечінълъї се квпрinde de пара фокълъї ші ел шїede къ тълпіле лпкрвчішїате, с'аї кареле пъ прітеште пе чел гол лп тітпъл ерпеї лп каса са чеа калдъ; 7) Ачеї стъпълпї, карії песте тесвръ лпкаркъ пе шїервїї лор къ лъкрвл ші-ї талтратеазїъ пълпъ ла сълцце; 8) Пре'н порънка ачеаста се опреск ші тоате ачеле, че тотdеавпа пот съ deїе прілежїв спре вчidере; прекът: Мълпіеа, пезпіреа, свада, вътътареа пре'н кввінте, бътаїа, вецїеа ш. а. 9) Сінвчidереа

с'аѫ арѫпкареа кѫ вое ѧп прітеждіе de тоарте есте ѫп пъкат грозав de тот ші чела че се фаче віноват de пъкатѫл ачеста, аѫ пъкътуіт грозав коптра порѫпчеї ачестеїа. — Сінѫчідереа се поате фъптуí пре'п веѫтѫръ ші тѧпкаре петъсѫратъ, десфрѧпаре, деспераре ш. а.

Ѯчідереа сѫфлетѫлуї апроапелуї, карea ѧпкъ се опреште ѧп порѫпка ачеаста се поате къшїѫпá: 1) dакъ повъдїѕіторії пѫ се ѧпгріжеск de zidirea чеа сѫфлетеаскъ a ѧпкрезїѕтѫлуї лор; 2) dакъ чіпе-ва ѧтпъртъшїеште алтуїа кѫпоштінцї греште деспре челе dѫmnezeештї; 3) dакъ чіпе-ва пре'п сватѫрї неотепоасе ѧл траце пе алтѫл ла лѫкрѫрї пекѫвіоасе; 4) dакъ чіпе-ва пе алтѫл ѧл стотеште пре'п атъдірї с'аѫ ші ѧпгрозірї ла лепъdареа кredinцїеї ші a весерічеї сале, прегътinds-ї кѫ ачеаста пїerdереа віецеї de вечї.

Коптра ачестор'а ѧшї ѧndреаптъ Іс҃с Христос ѧпсѫ-шї гласѫл, ziкѧnd: „Чіпе-ва стіпті пе ѫпѫл de'п ачештї маї тічї, карії кred ѧптрѫ тіпе, маї біпе есте луї, съ-шї леце о пїатръ de тоаръ de грѫтазїѫл съѫ ші съ се арѫпче ѧптрѫ adѧпкѫл търеї.“ Мт. 18, 6.

Спре феріре de пъкътуіре коптра порѫпчеї ачестеїа се рекотѧndъ фіе-къруїа: о пѫртаре блѧndъ ші прїетепоасъ кътръ фіе-кареле от, попѫларетате modестъ, ръвdаре, тарінітітате, ѧndѫраре ш. а. Прівінцїа ачеаста зіче Апостолѫл Павел ла Колосенї 3, 12. Ѧмвръкацї-въ ка алешіі луї Dѫmnezeѫ чеї свінцї ші їѫвіцї ѧптрѫ тілостівіреа ѧndѫръріlор, ѧп вѫпетате, ѧптрѫ стереніе, ѧптрѫ блѧndецїе, ѧптрѫ ѧndелѫнга ръвdаре, прітind ѫпѫл пе алтѫл ші ертѧnd ѫпѫл алтуїа de аре чіпе-ва коптра кѫї-ва пѧръ, прекѫт Христос аѫ ертат воаъ, ашїá ші вої.“

§. 99.

Порънка а шептеа.

Ачеаста порънкъ dътnezeeаскъ опреште тоате пекъръцііле челе трънещтї.

Трънъл отълъї, прекът ам аъzіт, есте zidіт de кътръ Dътnezeў; deчї прекът аре отъл deторіпцї свінте кътръ съфлетъл съў, кареле есте о скънтеіе de'n фокарїъл Dътnezeіреї, ашїа аре ел deторіпцї свінте шї кътръ трънъл съў, кареле есте локашїъл съфлетълъї. Апостолъл Павел zіче: „Аў пъ штіцї вої, къ трънъріле воастре сънт локашїе але dъхълъї свънт, кареле локъеште лнтръ вої.“ Евреї 13, 4.

Ноі атънчїа пе лнплепім акърат deторіпцїеле поастре лн прівіпцїа трънълъї, кънd прекът ам лнcетнат маї сък пъ-'л молічім пре'n трънdъвіре, пре'n лнбъїваре къ бъкате шї беътърї лнфїерънтътоаре, кънd лл пъzіт de окірї пекъвіоасе шї de фанте фъръdелеце, кънd ка о парте лнтреціtоаре а віецеї поастре ачестеї пътънтештї, лл лнтребъіпцїът de odатъ къ съфлетъл спре преатъріреа шї лаъda лъї Dътnezeў. Нътаї лнтр'ачеаста старе есте трънъл отълъї вrednік de пътіреа ка локашїъ ал лъї Dътnezeў.

Контра порънчеї ачестеїа пъкътъеск ашїadаръ тоцї ачеї оатенї, карії петрек пътаї лн тънкърї шї'n беътърї, лн трънdъвіре шї desфрънаре, карії лшї лнтребъіпцїazъ літва спре клеветірї шї спре ворве de рътіne, карії daў аъzіў кънтърілор челор перъшіноасе шї карії лшї лнтребъіпцїazъ окії спре прівірї пекъвіоасе.

§. 100.

Порѫпка а опта.

Пре'л порѫпка ачеаста опреште Dѫmnezeѣ фѫртѫшїагѫл. De фѫртѫшїаг се фаче ачел от віноват, кареле лшї лпсѫшїеште лп орї че феліѳ пекѫвііпчїос ѫп лѫкрѳ стреіп.

Фѫртѫшїагѫл есте de треї феліѳрї ші апѫте: орї фѫртѫшїаг deск-періт, орї пе аскѫпс, орї пре'л лпшїелъчїѳпе.

Фѫртѫшїаг deскоперіт есте ачела, кѫnd чіпева лшї лпсѫшїеште кѳ пѫтере ѫп лѫкрѳ стреіп. Ачест феліѳ de фѫртѫшїаг се zіче ші пръdаре. De пъкатѫл ачеста ѳръчїос се фак віноваџї 1) Чеї че пъвълеск асѫпра dрѫтаріѳлѣї ші кѳ пѫтере лл десвракъ de але сале; 2) Ачеї стъпѫніторї, карії ръпеск авереа сѫпѫшілор лор с'аѣ лї селеск ка съ ле лѫкрезїъ пе'нтрѳ ѫп преџіѳ тік; 3) Ачеї, карії опреск плата шїервілор; 4) Карії пѳ daѣ зїълоаџеле лndъръпт, чі ле лптревѳіъџїazъ лп фолосѫл лор.

De фѫртѫшїагѫл пе аскѫпс се фаче ачела віноват, кареле лшї лппропріеazъ ѫп лѫкрѳ стреіп фъръ de штіреа пропрієтаріѳлѣї, d. е. daкъ чіпе-ва поаптеа, кѫnd тоџї dорт, лптръ лп касъ, лп кътърї, лп граждѫрї, лп гръdінї, лп еazїѫрї de пеште лп пъdѫрї ш. а. локѫрї ші прічіпѳеште апроапелѣї съѣ пагѫбъ пре'л ръпіре de лѫкрѫрї.

Даръ челе маї марї фѫртѫшїагѫрї de феліѳл ачеста сѫпт доѣе: 1) Кѫnd чіпе-ва adѫче марфъ стреіпъ лп џіаръ ші пѳ плътеште вата, прічіпѳind кѳ ачеаста пагѫбъ тѳлтъ кътърей лтпъртешті; 2) кѫnd чіпе-ва се атіпџе de ѳпѫл ѫпеї топастірї, ал ѫпеї весерічї с'аѣ ал ѫпѳї інстітѫт весеріческ, прекѫт есте шкоала.

Афарѣ де ачестїа пъкътѣеск шї ачеїа контра порѣнчеї а опта, карїї афлънд ѣн лѣкрѣ пе дрѣт с'аѣ ун ограда лор шї штиind вине, ал кѣї есте ел, пѣ-'л даѣ унапої, чї-'л тъїнѣеск ун фолосѣл лор.

Ал треїле феліѣ де фѣртъшїаг се еспръвеште пре'н уншїелъчїѣне шї анѣме: 1) Дакъ чїнева винде о тарфъ ун маї таре преџїѣ, декѣт фаче еа; 2) дакъ чїне-ва уншїалъ пе кѣмпъръторіѣл ун прівинџїа тъсѣреї шї а кѣмпенеї; 3) дакъ чїне-ва винде о тарфъ реа ун лок де бѣнъ; 4) дакъ дъ ѣнѣї от пекѣпоскъторіѣ банї ръї ун лок де бѣнї. Ун шірѣл ачестор фѣрї се пѣтеръ; 5) шї ачеї жѣдекъторї, карїї пе мітъ даѣ дрептате челѣї віноват; 6) ачеї, че сънт пѣшї, де а кївірнісі банї унпърътештї шї тъїнѣind де'нтрънпшїї ѣркъ дъждіиле фъръ де штіреа дерегъторіїлор челор уналте шї ашїа асѣпреск пе сѣпѣшї, пе'нтрѣ ка съ унплепеаскъ чеea, че аѣ фѣрат.

Ун рѫндѣл ачестор пъкътошї маї есте де амінтіт ункъ шї де ачеї оаменї перѣшіноші, карїї дедаџї фііnd трѫндъвіеї пѣ вреѣ съ лѣкре шї спре а авea де ѣнde съ се сѣсџіе, се фак, къ сънт болнавї шї ѣтвлъ пе ла каселе оамепілор а черші унпшїелѫnd оамепїї.

Ачесте сънт челе треї феліѣрї де фѣртъшїаг, де каріле отѣл пѣтаї де кѣт требѣїе съ се фереаскъ спре а фі плъкѣт лѣї Дѣмnezeѣ шї спре а пѣ-'л ажѣнџе педеапса дѣмnezeeаскъ, деспре кареа зїче Ісѣс Христос: „Къ фѣрїї пѣ вор моштені унпърџїea лѣї Дѣмnezeѣ;“ еаръ дакъ оаре-чїне с'аѣ алѣпекат ла вре ѣн феліѣ де фѣртъшїаг, пѣтаї атѣпчїа і се ва ертá, дакъ ва унтоарче ундърънт лѣкрѣл чел фѣрат с'аѣ дакъ-'л ва респлъті пропріетарїѣлѣї ун алт феліѣ. Унтѫмплѫндѣ-се унсъ, де ѣн ест феліѣ де віноват ун декѣрсѣл тімпѣлѣї девіне ла съръчїе шї пѣ поате съ дедаѣне лѣкрѣл чел ръпіт, апої се

чере dела dънсъл, ка съ търтъріseаскъ сінчер пъкатъл съў лпаінтеа пъгъвашїълъї ші съ факъ покъінцїъ сінчеръ лпаінтеа лъї Dътnezeў, ертъndъі-се пътаї сънт ачеаста kondічїъne пъкатъл чел таре.

Спре а рътъпеа пъръреа феріт de кълкареа порънчеї ачестеїа, се чере dела фіе-кареле от, ка съ фіе съргъінчїос ші пре'n съргъінцїъ съ-'шї агоніseаскъ челе требъінчїоасе спре съцінереа віецїеї сале. Маї dепарте се чере, ка фіе-кареле съ лпъdъшeаскъ лп сіne аплекареа чea пъкътоасъ dънъ аверї, къчї есте маї чінстіт, de a авea пъцін ші ън пъme бън, dекът de a авea o авъдіе таре, лпсъ de odатъ къ dънca ші пътіреа de-ън тълхарїъ, de ън пръdъторїъ de ън асъпріторїъ ал въdъвелор ші ал орфанілор. „Маї біne сърак ші кърат, dекът богат ші лптіпат“ сънъ zікала чea попъларъ, ачеаста съ пе стеїе тотdeaъna лпаінтеа окірор, кънd de'n слъвічїъnea тінцїеї сънтем лп перікъл, de a пъкътъі контра порънчеї а опта.

§. 101.

Порънка а поаъ

Лп порънка ачеаста опреште Dътnezeў, de a спъne тінчїънї ші de a стрікá апроапелъї постръ къ літв'a поастръ, зікънd: „Съ пъ daї търтъріе тінчїъноасъ контра апроапелъї тъў.“

Апостолъл Іакóв кап 3. кънтеазъ, къ літв'a отепеаскъ поате тълтъ стрікъчїъne съ продъкъ лп сочіетатеа отепеаскъ, dакъ пъ се лпфрънъ ші пъ се kondъче de мінте, пътindъ-'л de'n контра пе бърватъл ачела, кареле пъ грешїеште печї лптр'ън кънънт бърват deплін.

Літв'a чea клеветітоаре поате съ-ї стріче апроапелъї лп маї тълте фелїърї: 1) Пре'n о пънъ тін-

чїѣпоасъ ла жѣдекъторіе с'аѣ ші пре'п о ѧпвіповъ-цїре фалсъ ѧпаіптеа алтора, къшїѣпѧnd пре'п ачеаста апроапелъї скъдереа чїпстеї сале, сѣпъраре тѣлтъ ші скъзїѣчїоасъ сѣпътъцїеї сале ші de тѣлте орї ші dаѣпъ ѧп прівіпцїа авереї сале; 2) Пъкътѣеск ачеї жѣдекъторї контра порѣпчеї ачестеїа, карії de'п пъртіпіре ѧл dежѣдекъ пе ѣпѣл кѣ пedрептѣл, къшїѣпѧnd кѣ ачеаста апроапелъї сѣпъраре de тоарте ші вътъмѧnd пе Dѣmnezeѣ, ла кареле ѧп жѣдекъцїле лор пѣрѣреа требъїе съ прівеаскъ; 3) контра порѣпчеї ачестеїа сѧnt ші тоате пореклетѣріле челе ѣрѧте ші кѣвінтеле челе de батжокъръ, фіе ачесте гѣрал с'аѣ пре'п скрісорї пѣбліче.

Neатѣл клеветіторілор кѣ dрептѣл се zіче neam diаволеск, къчї dѣпъ кѣвінтеле Мѧнтъіторїѣлъї „есте dїаволѣл dела ѧпчепът тіпчїѣпос ші татъл тіпчїѣпеї“ Ioan 8, 45.

Dѣmnezeѣ пе-аѣ dат поаъ літв'а, ка съ о ѧптребъінцїът спре лаѣda ші спре преатъріреа пѣтелъї съѣ, спре апърареа пѣтелъї челъї бѣп ал пострѣ, спре повъцїъіреа челор ретъчіцї пе калеа бѣпеї кѣвіінцїе, decї отѣл, кареле ѧшї ѧптребъінцїазъ літв'а спре клеветірї ші deфъїтърї есте ѣрѧчїос ѧпаіптеа лъї Dѣmnezeѣ, еаръ ѧп сочіетатеа отепеаскъ се прівеште de-о лепъдътѣръ ѣрѧтъ ші de фіїѣл dїаволѣлъї.

Спре а се фері de кълкареа порѣпчеї ачестеїа, есте de требъінцїъ, de а кѣцетá пѣрѣреа ла кѣвінтеле евапцеліче: „Че цїіе пѣ-цїї плаче, алтъїа пѣ фаче;“ ашїшїdере de а кѣцетá тотdеаѣпа ла ѣръчїѣпеа клеветіторїѣлъї, пѣміт фііnd ел de кътръ тоцї: от фъръ de кѣцет, фъръ de сімцїѣ de чїпсте ші de бѣпъвоінцїъ, от фъръ de іпімъ. Пѣрѣреа съ пе адъчет аміпте de кѣвінтеле ѧпцїелептълъї Сірах: „літва съ пе фіе ѧп іпімъ, dаръ пѣ іпіта пе літвъ,“ ші се пе рѣгът пепрекъртат

къ Псалмістъл: „Пъне Doamne пазїъ гъреї теле ші ъшїъ de лпгръdipe прежъръл ъъzїелор теле.“ Псал. 140.

§. 102.

Порънка a zїечea.

Порънка ачеаста сънъ: „Съ нъ пофтештї каса апроапелъї тъъ, печї тошіea лъї, печї шїервъл ші печї шїервітоареа лъї, печї вовл ші печї асінъл лъї, печї тот dовітокъл лъї ші печї тоате кът сънт але апроапелъї тъъ.“

Ачеаста порънка есте о хотърре таї de апроапе a тътърор челор 'лалте порънчї de таї 'наінте ші опреште, ка нъ нътаї съ нъ фачет ръъ, чї ші de a кърета че-ва ръъ лп інітеле поастре, съ не ферітъ; къчї Ісус Хрістос ла Мт. 15, 19 zіче· „De'n інітъ ес гандъріле челе реле: ъчideріле, фъртъшїагъріле, търтърііле тінчїънoасе, хълеле ші тоате челе че спъркъ пе от лп прівінцїa трънeaскъ ші съфлетeaскъ.“

Ашїadaръ Dътnezeъ опреште лп порънка ачеаста ші тоате доріпцїеле челе пекъвіoасе але інітеї ші адекъ: dакъ Ел лп порънка a чінчїa порънчеште чінстіреа кътръ чеї таї тарї, лп порънка a zїечea порънчеште, ка съ фіт сънъшї ші къ інітa; dакъ порънка a шїеса опреште de a ъчide, порънка a zїечea опреште ші воінцїa чea тотептапъ de'n лъънтръ, de a ъчide пе чіне-ва, опреште dъштъпііле ш. а. лп порънка a шїептea опреште Dътnezeъ пекъръцііле челе трънештї, еаръ лп порънка a zїечea опреште de a ші кърета ла dапселе. Лп порънка a опта ші a поъа опреште Dътnezeъ фъртъшїагъл ші ръпіреа чінстеї апроапелъї пре'n клеветірї, даръ лп порънка

а zĭечеа врȷісеште Dвmnezeв ші пе ачела, че пвтаї квȷетъ ла ачесте.

Ашĭадаръ порвпка а zĭечеа есте о хотърȃре таї de апроапе а челор 'лалте порвпчĭ.

§. 103.

Despre фаптеле лndвръреї трвпештĭ ші свфлетештĭ.

Свȃпта весерікъ dрептkredinчĭоасъ пврвреа лngріжітъ de тȃнтвinȷіа фіілор съї n'аб лntрелъсат, de a ашĭезĭа атесврат гласелвї свінтеї скріптврĭ ші лndeосевї атесврат порвпчілор челор dвmnezeештĭ впеле регвле хотърȃте, карĭ лmплenindв-ле крештінвл съ поатъ zіче, къ аб вртат порвпчеї лвї Ісвс Христос, „de a ĭвві пе апроапеле ка пе сіне лнсв-шĭ.“

Ачеле регвле сȃнт таї лntȃĭв фаптеле, карĭ авет съ ле плепім лn прівінȷіа трвпвлвї апроапелвї, апоĭ лn прівінȷіа свфлетвлвї лвї ші се zік фаптеле лndвръреї трвпештĭ ші свфлетештĭ.

Челе de'нтȃіе сȃнт шĭепте ші сънъ: 1) пе чел флътȃnd а-'л сътврá; 2) пе чел лнсетат а-'л adъпá; 3) пе чел гол а-'л лнвръká; 4) пе чел стреіп а-'л прімі лn касъ ші а-'л оспътá; 5) пе чеї волпавĭ а-ĭ черчетá; 6) пе чеї de'n прінсоаре а-ĭ черчетá ші 7) пе чеї морцĭ сърачĭ а-ĭ лнтормȃнтá.

Еаръ фаптеле лndвръреї чеї свфлетештĭ, лnкъ шĭепте ла нвмър, сȃнт: 1) Пе чел че пъкътвеште а-'л лndрептá; 2) пе чел че пв штіе а-'л лнвецĭа; 3) пе чел че есте ла лndоеалъ, віпе а-'л свътві; 4) пе'нтрв бвпъ петречереа ші тȃнтвinȷіа апроапелвї а-'л рвгá пе Dвmnezeв; 5) пе чеї лntрістацĭ а-'ĭ тȃнгȃіа; 6) а свфері кв ръвdаре пedрептатеа ші 7) а ертá челора, че пе-аб грешіт поаъ.

Тътъror челор че вор фі лтплепіт фаптеле ачесте лп віецїъ-ле, ле ва зіче Хрістос, преадрептъл жъdекъторїъ: „Веніцї вінекъвънтацїї пъріптелъї теї, de тоштеніцї лтпъръцїea, карea есте гътітъ воаъ de ла лптемеїареа лътеї.“ Лпсъ атар челора, карії пъ вор фі ъртат порънчілор челор еспъсе dътnezeештї; кътръ ачеїа вор респна къвінтеле челе лпфрікошїате: „Dъчецї-въ dела тіne блъстъмацілор лп фокъл чел вечпік, карeле есте хотърът dїаволълъї ші шїервілор лъї.“ Мт. 25, 31 - 46.

§. 104.

Легътъра лптре dрагостea кътръ Dътnezeъ ші кътръ апроапеле.

Dрагостea кътръ Dътnezeъ стъ лп легътъръ стрънсъ къ dрагостea кътръ апроапеле. Ачeаста пї-о фаче къноскътъ лпсъ-шї Мънтъіторїъл Хрістос лп сітволъл съъ чел морал, кънї dъпъ че аъ ростіт: „Съ їъвештї пе Domnъл Dътnezeъл тоъ de'n тоатъ іnіma та, de'n тот съфлетъл тъъ ші de'n тот кънетъл тъъ“, прозъртънd а ворбі зіче: „Еаръ алта порънкъ асемене ачестеїа есте: Съ їъвештї пе апроапеле тъъ, ка пе тіne лпсъ-цї“, лпкеїind къ кънвінтеле: „Лптр'ачесте доъе порънчї се кънprinde тоатъ леџea ші пророчії.“ Мт. 22, 35.

Ашітідеџе ші с. Апостолъл Іоан I. еп. 4, 8, кънвінтеазїъ despre ачeаста легътъръ зікънd: „Чел че зіче къ їъвеште пе Dътnezeъ ші ъреште пе апроапеле съъ, есте ън тіnчїъпос, къчї чел че пъ їъвеште пе апроапеле съъ, пе карeле-'л ве de, кът поате ел съ їъвеаскъ пе Dътnezeъ пе карeле пъ-'л вede.“

De'n aceasta legătură resălță, că dragostea noastră cătră Dumnezeŭ nuмаї atunчїа poate сă se numeaskă adevărată ші deplinъ, кând ne vom ămplenї kŭ akŭrătenцїъ ші deторііле noastre cătră aproapele, earъ de'n kontra, negrіжind deторііле noastre cătră asemenїї noштрі ші atunчїа zікând, că їŭbіm ne Dumnezeŭ, vom fі oсândiцї pre'n kŭvіntele Apostolŭlŭї Ioan ka minчїŭnoшї ші lipsiцї de dragoste.

§. 105.

Trebŭinцїa darŭlŭї dumnezeesk spre ămplenіrea deторііlor noastre.

De oarъ ce otŭl, prekŭm am aŭzit de mŭlte orї, de sine ăsŭ-шї este slab, ka сă noatъ prečepe adevărŭrіle čele dumnezeeшї ші сă alegъ spre fărtŭšіre numaї čele bune, apoї ăl este neapărat de trebŭinцїъ, ka darŭl čel atotputінte al Dumnezeіreї сă-ї хărъzeaskă măn de ažŭtorіŭ ăntrŭ prіčenereа adevărŭrіlor čelor deskoperіte ші spre alenereа čelor bune, luminează-ї mintea ші anlekează-ї inіma. Свănta skrіptură ne demŭstrъ trebŭinцїa darŭlŭї dumnezeeск, zікând Хristos ăsŭ-шї: „E ŭ сănt vіцїa, voї сănteцї mlъdіцїele, čel че rămâne ăntrŭ mine ші eŭ ăntrŭ el, ačela adŭče roadъ mŭltъ, kъ fărъ de mine nu putemцї fače nemікъ“. Ioan 15, 5, ші Apostolŭl Pavel la II. Koріnteнї 3, 4 zіče: „Noї nu сănтem vrednічї dela noї ănші-ne, čі vrednічiea noastrъ este dela Dumnezeŭ.“ Earъ kŭtkъ Dumnezeŭ ne ămpărtъšїesče darŭl sъŭ, ačeasta o zіče c. Apostolŭl Iakov, kŭvănтând: „Toatъ dareа čea bunъ ші tot darŭl desevăršіт, de sŭs este dela părінтele luminілor.“

Лпсъ пе'нтрѫ ка пої пѣрѣреа съ фїт пърташї де дарѫл пъріптелуї челуї чересk спре севѫршіреа челор бѫне, требѫїе съ авет пепрекѣрмат кредінцїъ неклътітъ лп дѫпсѫл, съ пе пѫпет тоатъ пъдеждеа поастръ лптр'ѫпсѫл ші съ авет драгосте кътръ дѫпсѫл, лѣкрѫнd пѣрѣреа кѫ пѣтеріле поастре чеде спірітѫале ші трѫпесчї спре преатъріреа луї спре фолосінцїа поастръ ші а апроапелуї пострѫ.

ТѢЕТѢРА А IV.

Despre віртѣте.

§. 106

Копчепѣтѫл віртѣцїї.

Отѫл аре хотърѫнцїа чеа лпалтъ, ка аічї пе пътѫнт съ се певоеаскъ de a се фаче тот маї бѫп спре а се лпвреднічї лп черїѫ de Феречіреа чеа вечїпікъ. Спре а кореспѫnde ел хотърѫнцїеї сале ачестеї, се чере, ка ел тоате кѫпетѫнцїеле, тоате ворбеле ші фантеле сале съ ле лптоктеаскъ атъсѣрат воінцїеї луї Dѣmnezeѣ, се чере, ка ел съ-шї плепеаскъ аічї тоате деторііле сале кътръ Dѣmnezeѣ, кътръ сіпе лпсѫ-шї ші кътръ апроапеле съѣ.

Маї департе се чере, ка отѫл съ-шї плепеаскъ деторііле сале ачесте пѫ спре а кѫштіга лаѣдъ ші чінстіре дела оатепї с'аѣ спре алт фолос вретелпік, чі съ ле плепеаскъ de'n адевъратъ драгосте кътръ Dѣmnezeѣ. Ачел от дечї даръ, кареле лшї лтплепеште деторііле сале кѫ ажѫторіѫл дарѫлуї dѣmnezeeск пѫтаї de'n драгосте кътръ Dѣmnezeѣ, се zіче от віртѣос. Віртѣтеа копстъ ашїадаръ лптрѫ

воінцїа чеа таре, de'n кѣратъ dрагосте кътръ Dѣmnezeѣ deа лмплені тоате deторііле сале, челе кътръ Dѣmnezeѣ, кътръ сіне лпсѣ-шї ші кътръ апроапеле съѣ.

§. 107.

Nѣmіреа віртѣцїеї de свънта скріптѣръ.

Лн свънта скріптѣръ се чіпстеште віртѣтеа кѣ фелїѣріте ші фрѣтоасе пѣмірї. Ашїа се пѣтеште еа 1) свінценіе, лпкът отъл чел віртѣос пъзїѣеште кътръ свінценіе; ѣртънd кѣвінтелор лъї Хрістос: „Фіцї свінцї прекѣт ші татъл вострѣ чел de'n черіѣрї свънт есте.“ 2) Се зіче еа dрептате; 3) адевър; 4) фрікъ фіеаскъ кътръ Dѣmnezeѣ; 5) родѣрї вѣне але покъінцїеї; 6) кѣчерпічіе ш. а. Лнтре тоате пѣмірile чеа маї есчелінтъ есте ачееа, карea о лнтребѣінцїазїъ Апостолъл Павел лн епістола са кътръ Галатені 5, 6 зікънd: „Nетікъ лнтрѣ Хрістос нѣ поате маї мълт, декът кredінцїа, карea лѣкреазїъ пре'n dрагосте“, ші лнтр'адевър, чел че кrede адевърат ші їѣбеште адевърат пе Dѣmnezeѣ ші-шї лмплінеште деторііле сале кътръ апроапеле, ачела пошїede віртѣтеа чеа маї депліпъ.

§. 108.

Ѳніверсалетатеа ші адевъратъл прецїѣ ал віртѣцїеї.

Отъл крештін есте деторїѣ, de a лмплені тоате порѣпчіле лъї Dѣmnezeѣ фъръ de деосевіре, пе'нтрѣ къ тоате свънт пѣмаї пе'нтрѣ dънсъл dате ші пе'нтрѣ къ фіекареа інсъ порѣпка стъ лн легътъръ стрънсъ кѣ скопъл отълъї чел de пе ѣртъ. Ашїа dаръ пѣмаї

ачела от се поате къ дрептъл пътí віртъос лн лнцїелесъл чел адевърат, кареле каътъ съ лмплепеаскъ тоатъ леџеа къ де атъпъптъл, еаръ чел че аў кълкат пътаї ъна де'н порънчіле леџеї, ачела с'аў фъкът віповат лнтреџеї леџї. С. Апостолъл Іаков 2, 10. зіче лн прівінцїа ачеаста: „Орї чіне ва пъзі тоатъ леџеа ші ва греші лнтръ ъна, с'аў фъкът тътърор віповат;“ де'н карї къвінте ресълтъ дестъл де кіар, къ отъл съ се съргъеаскъ де а лмплені тоатъ леџеа, с'аў віртътеа лаї съ фіе ъневерсалъ.

Еаръ адевъратъл преџїъ ал віртъцїеї есте ачела, ка отъл пътаї де'н драгосте кътръ Дътnezeў съ лмплепеаскъ порънчіле леџеї, даръ пъ де'н інтерес тімпърал, спре а добândí чінсте, авере с'аў алт фолос. С. Апостол Павел ла І. Коріптепї 13, 3 зіче: „Де а-шї лмпърцí тоатъ авъцїеа теа лнтречеї сърачї, ші де а-шї дá трънъл теў съ-'л ардъ, еаръ драгосте п'ам, нечї ън фолос пъ-мї есте,“ ші ла Галатепї 5, 6 зіче: „Нетікъ лнтръ Хрістос пъ поате маї тълт, декът крединцїа, кареа лъкреазїъ пре'н драгосте.“ Еаръ Хрістос зіче протіва челор, карії де'н фъцїърїе плінеск порънчіле леџеї: „Лъацї аміпте! мілостепіеа воастръ съ пъ о фачецї лпаінтеа оаменілор, ка съ о вадъ еї; еаръ де пъ, плътъ пъ вецї авеа дела татъл вострь, кареле есте лн черїърї.“ Мт. 6, 1.

§. 109.

Лпшірареа ънор тежїлоаче спре лплеспіреа віртъцїеї.

Пе'нтръ ка отъл тотдеаъпа съ фіе деспъс, де а лмплепі порънчіле леџеї де'н адевъратъ драгосте кътръ Дътnezeў, съ їа ъртътоареле аміпте: 1) Ел

съ кѫете пѣрѣреа, къ есте Фъптър'а лъї Dъmnezeъ, ziditъ пътаї de'n ѧndърареа-і петърдіпітъ ші къткъ стъ ѧn легътъръ къ dѧпсъл ка фіїнд къ пъріптеле съъ; 2) съ кѫете пѣрѣреа ла бъпетатеа лъї Dъmnezeъ чеа петърдіпітъ, къ карея пе adътвреште ел пе noї пепрекъртат; 3) съ кѫете таї алес ла ачеа бъпетате а пъріптелъї череск, de'n карея Ел пе ѧпсъ-шї фіїнд съъ 'лаъ трітіс, ка съ пе рескътпере de'n ровіеа пъкатълъї ші съ пе ѧптемеїезїъ ферічіреа чеа вечїпіка; 4) съ кѫете ла віеџїѣіреа чеа есетпларъ а лъї Христос, карele ѣрдісіт, гол, флътѧnd, ѧпсетат ші вътът фііnd аъ петрекът пеаъътът ѧптрѣ ѧтпліпіреа воеї пъріптелъї съъ, ші 5) съ ѣртът кѣвіптелор челор прокїетътоаре ші пъріптештї але Мѧнтъіторїълъї: „Рѣгаџі-въ ші прівігіаџї ка съ пъ ѧптраџї ѧn еспітъ“ плепіnd къ сѧргъіпџїъ ші челе порънчіте de весеріка крештіпъ.

ТЪЕТЪРА А V.

Despre пъкате.

§. 110.

Ѧпџїелесъл пъкатълъї ші фелїѣріле лъї.

Хотърѧпџїа отълъї есте, de a фі аічї аскълтъторїѣ порънчілор dъmnezeeштї, пе'нтрѣ ка ѧn чеea 'лалтъ віеаџїъ съ фіе ферічіт ѧn вечї. Dела ачеаста хотърѧпџїъ търеаџїъ се авате отъл, dакъ къ штііпџїъ ші къ вое калкъ порънчіле лъї Dъmnezeъ adекъ: dакъ пъкътъеште.

Пъкатъл есте аштádаръ кълкареа порънчілор dъmnezeeштї къ штііпџїъ ші къ вое.

Отъл поате пъкътъї орї пре'n кѫетърї, орї пре'n doріпџї, пре'n кѣвіпте, пре'n лъкърърї орї ші пре'n

ънтрелъсареа фъптъіреї челор бъпе. Пъкателе de'n къцетаре ші de'n dopiнцїъ се zік пъкате інтерпе с'аў de'n лъъптръ, челе пре'n къвінте ші пре'n лъкраре пъкате естерпе с'аў de'n афаръ, еаръ челе de'n ънтрелъсаре се пътеск пъкателе ънтрелъсъреї, карї ънкъ пот съ фіе орї de'n лъъптръ, dакъ отъл пъ къцетъ ън тоате ънтрежърьріле сале ла Dътnezeў, орї de'n афаръ, dакъ ел de'n непъсаре везіверъ пъ 'тплепеште порънчіле лецеї. Тоате пъкателе, каріле ле коміте отъл de'n ънса-шї воеа са се пътеск пъкате пропрії с'аў персонале, парте спре deосевіре de пъкатъл чел оріцінал, кареле 'лаў коміс стръмошії пострі ън раїъ, еаръ парте de пъкателе ачеле, каріле ле коміте отъл ademenіт фііnd de алцїї.

Пъкателе челе пропрії пот се фіе орї греле, dакъ отъл калкъ леціле dътnezeештї de'n adinc ші къ ъndърътнічіе, орї ъшїоаре, dакъ чіпе-ва калкъ с'аў пъ ътплепеште челе але лецеї пътаї de'n непътінцїъ с'аў de'n пештіінцїъ. Пъкателе челе греле се zік алтміптрелеа ші de тоарте, пе'нтръ къ пре'n dънселе пїerde отъл віеацїа чеа вечїпікъ.

Ачесте пъкате се пот коміте пънътаї пре'n къвінте ші пре'n лъкрърї, даръ ші пре'n ънтрелъсареа фъптъіреї челор бъпе de'n партеа челора, карії штіў, че аў de а фаче, ші пъ фак, ашїшdере ші пре'n къцетаре ші dopiнцїъ, dакъ отъл пъ къцетъ dрепт decпре Dътnezeў ші dореште ачеле дела dънсъл, че Ел dънъ ънцїелепчїъпеа ші свінцїеніеа са печї dекът пъ поате съ-ї деїе.

Пъкателе челе греле с'аў de тоарте сънт de патръ фелїърї ші анъте: 1) пъкате къпітале; 2) пъкате контра dъхълъї свънт; 3) пъкате стрігътоаре ла черїъ; ші 4) пъкателе стреіпе.

Ної вом тръта ачесте пъкате ъndeосевї, ка съ ведем ъръчїъпеа лор ші съ не штім фері de dънселе ън інтересъл тънтъінцїеї поастре.

§. 111.

I. Despre păcatele cele căpitale.

Păcatele cele căpitale sănt ărtătoarele șiepte: 1) trufiea, 2) îndiprea de arginte, 3) Nerușciea, 4) Pizma s'ar invidia, 5) Nerăbdarea, 6) Mânia și 7) Trândăviea.

Aceste păcate se pătesc căpitale, pe'ntru că de'ntr'ânsele ezăvoresc tălte alte păcate, prekăt ne vom închipuia.

Trufiea s'ar mândriea este o petăsărat și păcătoasă dorință, de a dobândi tăriре și lăudă la oameni. De'n aceasta se nasc în cel trufași sokotințe rele despre aproapele, vorbe deșierte, neascultare kiar în privințe porunčilor dumnezeești, defăimarea altora și kiar și hotărâre spre čidere s'ar čidirea însa-și, dakă cel mândru se vatămă întru dorința sa. Un esemplu vrednic al mândriei este Irod, rudele Isdeilor, karele de'n ne'nfrânate nopți, de a domni, porunči cu se taie tălțimea porunčilor celor nevinovați de'n Vitleem, kugetând, kă și Hristos se va afla între aceia.

Hristos ne fereshte de aceasta patimă vrednic la aceea okazione, kând Iakov și Ioan cerură cu fie cei de'ntâi în împărăția lui, rekomândându-le ameninței și dragoste unii kătră alții.

Isbirea de argint este o nopți nesățioasă dupe avuții trekătoare. De'n aceasta ezăvoresc furtunăgirile, înșelăčiunile, nečinstirea servitorilor, negriжirea sfetnicilor, otrăvirî, kălkarea vrăjmășilor, înșilarea sărачilor ș. a. Urgia patimei acesteia o kunoashtem noi dela fapta lui Iuda Iskariotean, karele ne'ntru treizeči de argint n'ar krudiat nečî ne cel mai sfânt, ne însu-și Mântui-

торїѣл ші ѧпвецїеторїѣл съѫ, чі 'лаѫ трѣдат дѣшїтапілор съї; кѣпоаштет респлата патімеї ачестеїа де'п ѧптѫмплареа лѫї Апапіе ші а Сафіреї, карїї кѫ тоарте пъпраспъ с'аѫ педепсіт пе'нтрѫ ѧпшїелъчїѣпеа лор чеа де'п їѣбіре де арцінт.

Спре феріре де пъкатѣл ачеста съ ѣртът кѫвінтелор лѫї Ісѫс. „Nѫ въ гріжіцї, къ че вецї мѫпка ші кѫ че въ вецї ѧтвръкá, чі кѫштацї маї ѧптѫїѫ дрептатеа лѫї Dѫmnezeѫ,“ Мт. 6, ашїдере съ опорът есетплѣл лѫї Ісѫс кареле аѫ фост ѧпдѣрат кътръ сърачї ші ї-аѫ мілѣіт.

Nекѣръціеа есте о пофтъ пе'нфрѫпатъ дѫпъ десмїердъчїѣнї трѣпештї. Ачеаста есте езїворїѣл: тімпіреї тіпцїї, ал кѫдетелор челор пекѣрате, ал пепъсъреї де лѫкрѣріле лѫї Dѫmnezeѫ, ал пекредіпцїеї ші ал алтор пъкате. Спре есетплѣ де феріпцїъ шїервеаскъ-пе Іродіада, кареа ѧп ателїала еї чеа де'п десфрѫпаре аѫ черът капѣл свѫнтѣлѫї Іоап ботезїторїѣлѫї.

Пізта с'аѫ інвідіа есте о бѫкѣріе пъкътоасъ ла пепорочіреа апроапелѫї ші де'п контра о ѧптрістаре ла ведереа порочіреї ші а бѣпеї стърї а лѫї. Де аічї се паск; ѣрѣ, клеветірї, оторѣрї ш. а. Каїп ші Фрацїї лѫї Іосіф де'п інвідіе комісерѣ крітеле челе марї.

Протіва патімеї ачестеїа есте дрягостеа кътръ апроапеле кареа атѫт Ісѫс Хрістос кѫт ші Апостолїї съї ла пепѣтерате окъзїѣнї пї-о рекотѫндъ.

Nекѣтпътареа есте о петъсѣратъ пофтъ дѫпъ мѫпкърї ші беѣтърї. Де аічї се паск: слъвіреа неврелор трѣпештї, маї алес де'п ѧптребѣінцїареа песте тъсѣръ а беѣтърілор спірітѣасе, се паште віецїѣіреа чеа десфрѫпатъ, пегріжіреа де сіне ѧпсѫ-шї ѧп прівінцїа челор спірітѣале ш. а.

Ѳръчїѣпеа пекѣтпътъреї о кѣпоаштет пої де'п пъкатѣл чел грозїав ал лѫї Ірод, прінчепелѫї Галілееї,

кареле аменіт фііnd de бевъръ се'nвоі ла черінціа чea пъкътоасе a консоаціеі сале Ipodiada.

Христос не фереште de некъмпътаре ші не'nвіть ла лнфрънаре ші ла тъсъръ лn тънкаре ші бевъръ zікънd: „Лъаці аміnte, ка съ nъ се лngребезіть ініміле воастре къ аменіалъ ші къ веціе.“ Лък. 21, 34.

Мънieа есте о пътітаміъ цінере аміnte de ръў лтпребнатъ къ o пъзібінціъ nedomоліверъ de a респлъті челор, че не-аў вътъмат. De'n ачеаста патімъ се паск: сфъзіле, de тълте орі ші оторърі, ш. a. Піста ші тънieа сънt маі тотdeaбna лnсоціте бna къ алта, de ачееа се ші рекотънdъ dрагостea къtръ апроапеле, ръбdареа ші блънdeaціа ка межілок ші протіва ачестеіа de'n ъртъ, еаръ маі алес съ кецетът лn adinc ла къвінтеле, че ле ростіт лn фіекареа zі: „Ші не еартъ поаъ грешіалеле поастре, прекът ертът ші поі грешіцілор пострі.“

Трънdъвіреа есте о непъсаре пъкътоасъ лntръ лтплепіреа deторіілор сале, езіворітоаре de'n фрікъ de остепеалъ. Лn трънdъвіре афлъ езіворъл тълте пъкате, прекът: слъвъноціреа трбпълві, гънdърі реле, фъртъшіагъріле ш. a.

Прекът тоате патіміле, ашіа ші ачеаста ка бna, че dъче ла тълте алте пъкате, о кънртеште св. скріптъръ ші рекотънdъ сънргбінціа ші рънвна лntръ лтплепіреа deторіілор поастре.

§. 112.

II. Despre пъкателе контра dъхълві свънт.

Пъкателе контра dъхълві свънт сънт бртътоареле шіесе: 1) Нетъсърата пъdъждбіре лn харъл лві Dътnezeў, 2) десперареа лn лndърареа лві Dът-

nezeŭ, 3) ѧmпротівіреа ла ведератъл ші доведітъл адевър ал кредінцієї креш тіне, 4) лепъдареа де весеріка креш тінъ, 5) ѧndърътніка гоніре а еї къ скоп, де а тікшърá търіреа еї ші 6) непокъіреа пѧпъ ла тоарте ші пелъареа ѧn сеатъ а дарърілор челор тѧntъітоаре.

De'n пътіреа ачестор шїесе фелїърї де пъкате се поате лесне ставері дефінічїънеа пъкатълъї контра dъхълъї свѧnт. Ел есте о пъкътоасъ ші ѧndърътнікъ ѧmпротівіре атѧт тінцієї чеї кълтівате пре'n адевърърілe кредінцієї креш тіне кѧт ші сватърілор челор de'n дар але лъї Dътnezeŭ.

Ъръчїънеа ші търітеа пъкателор ачестора о еспрітъ ѧnсъ-шї Ісъс Христос ла Мт. 12, 32 zікѧnd: „Къ хъла контра dъхълъї свѧnт пъ се ва ерта нечї ѧntръ ачест веак нечї ѧn чел вііторїъ,“ еаръ пої вот съ не конвінцет деспре ъръчїънеа фіе-кърїа ѧndеосевї, спре а не фері пърърea de dѧnселе.

De пъкатъл ѧntѧїъ de ачест фелїъ се фаче ачела віноват, кареле непрекърмат пъкътъind креде, къ Dътnezeŭ, фііnd ел преá ѧndърат пъ ва ѧnкide de кътръ dѧnсъл ъшїа ѧndърърeї сале ші пъ-'л ва педепсі. Ачест от пъ къцетъ, къ Dътnezeŭ не лѧпгъ ѧndърътатеа са чеа маре есте ші свѧnт ші чере дела пої, ка ші пої съ пъzїъім кътръ свінцієніеа са, плеnінd воеа лъї, пъ къцетъ, къ Dътnezeŭ есте преá дрепт ші респлътеште фіе-кърїа dъпъ фаптеле сале, чі къ ѧndърътнічіе пъкътъеште не сеата ѧndърътъцій лъї Dътnezeŭ, денегѧndъ-ї астфелїъ свінцієніеа ші дрептатеа.

Тот ѧntръ асеменеа тъсърът пъкътъеште ші ачела, кареле де ачееа пъ се покъеште, къцетѧnd къ Dътnezeŭ пъ-'л ва ертá нечї декът ші пе'нтръ фаптеле лъї челе реле пъ-'л ва пріті съпт харъл съў. Къ ачеаста де неагъ ел лъї Dътnezeŭ ѧnсъшіреа чеа тѧntгѧїоасъ а ѧndърътъцієї сале.

Amprotivirea la vederatul si dovedirea adevăr al credinciei crestine află lok, când vine-va de'n temeie c'aŭ amcredinciat, ce este bine si adevărat, dară nimai ne'ntru aceea nu primească adevărul, ne'ntru kă-'l lasă patimile si ne'ntru ka să poată pkătui kă mai mult amdrăzinealu. Brăvinea pkatului acestia este amdoŭitu, ne'ntru kă părtaşiul de el nimai kă lukru protiva voinciei lui Dumnezeŭ, ne'mplenind fantele leciei, dară kă voea se leapădă de odorul cel mai skump al omenimei, de relecinea cea mântuitoare.

Tot atât de vrăvios este pkatul, kare-'l komite cela, ce se leapădă de veserika c'aŭ skitosească amveciătoarile eĭ, c'aŭ kiar o gonească. Beserika este maika oamenilor krestinĭ, ea ne povăciuieşte ne kalea vieciei dela leagăn până la mormânt, ea ne adapă kă mântuitoarele amveciătorĭ ale lui Hristos, ne'ntru acheasta ĭi sfătuim deplinimile si vrednice este achela apaintea lui Dumnezeŭ, karele o vatămă an orĭ ce felu.

An vrun mort de viŭ este achel om, karele kă amdărătnivie petreche toată vieaciia ca an pkate si nevi când nu se pokăeşte de ele, nevăgând an ceamă mejloacele cele de kărăciire aşiezate de Isus Hristos. Omul cel amkărkat de pkate nu poate se moştenească ampărăciea cerilor, deci amvederată este vrednicia petrecerei an pkate si a nepokăirei.

Privind noĭ la grevatea pkatelor achestora, kă drept se nimeşte ele de kătră Hristos „hula protiva duhului svânt“ ne'ntru kă ele aeve se amprotivesc darului duhului svânt, karele voesc se ne avute spre mântuinciune.

An vrun, ka să nu ne sedăkă la retăvire kăvinitele lui Isus „kă achestе pkate nu se vor ertá nevi an acest veak nevi an cel viitoriu“ este de apsemnat, kă Isus pre'n kăvinitele achestе

espritъ nъmaĭ mъritea ші вrъчĭънea пъkателор protiва dъхълъĭ св. daръ nъ воеште съ zikъ, kъ ачесте pre'n o покъинцĭъ adевъратъ ші pre'n лnфrънцereа inimeĭ nъ c'ar, nъte ertá, чеea че ar фi kontra лndъrътъцĭеĭ dъmnezeeштĭ.

§. 113.

III. Despre пъkателе strigътоаре la черĭъ.

Ачесте сънt la nъmър patrъ: 1) Ъvidereа de бъnъ вое, 2) Codomiea, 3) асъpiреа въdъвелор, а орфанілор ші а сърачілор ші 4) opiреа плъцĭĭ шĭервіторілор.

Че се атінце de ъvidereа de бъrъ вое, ачеаста поате съ фіе орĭ трънеаскъ, орĭ съфлетеаскъ. Чеа съфлетеаскъ афлъ лок атънчĭа, kънd съфлетъл nъ се trezĭвеште pre'n лnведĭътърĭ бъne, каріле сънt віеацĭа лъĭ, чі de'n nenъсаре се negріжеште ші се dъ morцĭĭ лntrъ штіреа фънтъіреа челор бъne. Еаръ ъvidereа чеа трънеаскъ поате съ се фънтъеаскъ орĭ пе'nчетъл, слъбind nътеріле трънълъĭ pre'n лnбъĭваре kъ тънkърĭ, kъ веътърĭ pre'n лепе c'aĭ pre'n trodъ neste тъсъръ, орĭ лn prinъ жігnindъ-'л лn пърціле лъĭ челе таĭ сітцĭтоаре.

Ачест пъkат есте de moарте, пе'ntrъ kъ c'atinце de darъpіле челе таĭ скътпе, каріле nі ле-аĭ dat noaъ Dъmnezeĭ.

Codomiea есте o лъkраре скънрнавъ, несъферітъ de kъръцĭeniea, че аĭ лntiпърiт'o Dъmnezeĭ фънтърілор сале. Пе'ntrъ търітеа ші врънчĭънea лъĭ се nътеште ел kъ o nътіре лъатъ dела Codoma, kареле орашĭъ лл стънсе Dъmnezeĭ kъ фок ші kъ пъчĭоасъ de пе фаца пътънтълъĭ пе'ntrъ фърълелеціле челе марĭ але локъіторілор съĭ.

Despre челе 'лалте doĭe пъkате de'n ъrтъ се лnсеатnъ, kъ акъта nenъсареа kътръ чеĭ nenорочіцĭ

ші ліпсіцӣ есте ъп пъкат таре, къ атът таї таре лпсъ есте асъпріреа лор.

Ачесте пъкате се пътеск стрігътоаре ла черїъ пе'нтръ къ еле де сіне лпсе-шї пе'нтръ търітеа лор чер респлетіре дела Дътnezeъ. Ачеаста ъртеазїъ адесе-орї акъта лп віеацїа ачеаста, даръ де сегър ва ъртá еа лп віеацїа чеа вїїтоаре.

§. 114.

IV. Despre пъкателе челе стреіне.

Пъкате стреіне се пътеск ачелеа, каріле де ші се коміт пре'п алцїї, тотъ-шї ні се лтпътъ ші поаъ аъ пе'нтръ къ ат лndemnat спре дъпселе, аъ пе'нтръ къ п'ат рецінът пе алцїї дела еле, пътъnd фаче ачеаста. Лndeосевї пе фачет пої пърташї де пъкателе алтора, дакъ vedem пе алцїї пъкътъind ші пъ-ї лнфрънтъм, с'аъ дакъ тъїнъім пъкателе алтора ші пъ ле дескоперім челора, кърора се къвіне, с'аъ дакъ дът пілдъ реа пре'п лпса-шї пъкътъіреа поастръ; еаръ чел таї таре пъкат де фелїъл ачеста есте, дакъ пої пре'п къвънт, пре'п фъгъдъінцїе ші пре'п атъцірї лndemnът пе алцїї ла пъкат. Лп казїъл ачест де'п ъртъ се фаче отъл віноват ънъї пъкат де тоарте, есте непрїетенъл лъї Хрістос ті vrednik de осъnda къвінтелор лъї ла Мт. 18, 7. „Ваї отълъї ачелъїа, пре'п кареле віне стінтеала, таї віне есте лъї, съ-шї леце о пїатръ де тоаръ де грътазїъ ші съ се арънче лп адънкъл търеї.“

§. 115.

V. Despre лndътепареа чеа реа с'аъ despre вічіосітате.

С'аъ везїът де'п пертръътареа пъкателор естор греле, кът де ъръчїоасе сънт еле лпаінтеа лъї Дът-

nezeѣ ші къ еле сѫнт пїерзїътоаре de ферічіреа чea вечнікъ a отълъї; даръ фіе-кареле пъкат de'n ачесте, се поате ертá отълъї, дакъ се ва покъї ші ва ѫнтревъінцїa тоате межлоачеле челе крештіне спре кърѫціреa са. Ачеаста ѫнсъ требъї съ o факъ отъл ѫndатъ dъпъ че аѣ вепіт ла къноштінцїa пъкатълъї съѣ ші съ нъ трагъпе, чі конвінгѫndъ-се ел despre връчїънea пъкатълъї съѣ, съ ѫнтревъінцїезїъ межлоачеле челе крештіне, de a-'л desръдъчінá кїар ѫнсітъръ-ї, къчї не фъкѫnd ел ачеаста ші цінѫnd лъкръл de тік, ѫл ва коміте ші a доѣa ші a треїa оаръ ші dъпъ кѫт-ва тітп се ва веde астфелїъ ѫнсоцїт de плекареa кътръ dѫnсъл, къ ва афлá o плъчере de a-'л коміте пе'пчетат фъръ ка съ-'л тъстре къретъл. Астфелїъ de старе a отълъї се zіче ѫndатепаре реа с'аѣ ші вічіосітате ші отъл ѫнсъшї се zіче вічіос.

Прекът пъкателе се deосебеск ънъл de алтъл dъпъ фелїъл ші търітеа лор, ашїá ші вічіосетатеа есте къ атѫт маї ърѫчїоасъ, къ кѫт маї маре есте пъкатъл, кареле с'аѣ префъкът ѫп вічіѣ. D. e. ън пъкат протіва dъхълъї свѫnт есте маі маре, декѫт ѫп пъкат коміс de'n пепътінцїъ трънеаскъ, ашїá даръ ші пъравъл, de a пъкътъї пе'пчетат протіва dъхълъї свѫnт есте маї ърѫчїос, декѫт ън пърав ръѣ ѫп прівінцїa трънеаскъ.

Мълт пеферечіт есте отъл, пе кареле 'лаѣ кънріпс ън вічіѣ. Ел шї-аѣ пїердът лібертатеa чea dървітъ de вънъл Dътnezeѣ спре фънтъіреa челор въне ші с'аѣ фъкът ровъл пъкатълъї аічї пе пътѫnt, еаръ пїердереa віецїеї чеї de вечї ѫї ва фі de сегър респлата.

§. 116.

VI. Despre пъкателе челе ъшїоаре.

Пъкате ъшїоаре се zік ачелеа, каріле се коміт de'n пепътінцїъ, de'n пештіінцїъ с'аѣ ші de'n o оаръ

рѣпіре а воеї отепештї. Ачесте пъкате пѫ сѫнт пїерзїътоаре де сѫфлет, пе'нтрѫ къ пѫ с'аѫ коміс де'н ѧндърътнічіе, кѫ воеа ліверъ ші кѫ штііпцїа порѫнчілор дѫмнезеештї. Кѫ прівіре ла ачесте пъкате зіче пророкѫл Давід: „Къ ші дрептѫл пікъ де шїепте орї ѧн зі.“

Де ші ѧнсъ се зіче, къ пъкателе пепѫтіпцїеї ші але пештііпцїеї сѫнт ѫшїоаре ші лесне ертътоаре, тотѫ-шї ачеаста пѫ есте де лѫат ѧнтр'а чел ѧнцїелес, ка кѫнд отѫлї де еле съ пѫ-ї фіе аміпте; де'н контра отѫл съ їа сеата ші ла чеа маї мікъ аплекаре а са кътръ челе реле, прекѫт ѧї есте деторіеа де а лѫа сеата де пъкателе сале челе греле, пе'нтрѫ къ ші пъкатѫл чел маї мік есте о вътътаре а воеї лї Дѫмнезеѫ ші пе'нтрѫ къ дела пъкателе челе ѫшїоаре лесне се поате ѫрка отѫл ла пъкателе челе марї, де'н кареа прівіре есте дреаптъ зікала чеа попѫларъ: „Астъ-зї ѫп оѫ, тѫпе ѫп воѫ.“

§. 117.

Деспре езївоареле пъкатѫлї.

Езїворѫл чел де къпітеніе ал пъкатѫлї есте стрікъчїѫпеа фіреї чеї отепештї, кареа с'аѫ къшїѫпат пре'н кълкареа порѫнчеї чеї де'н раїѫ де кътръ стръмошїї пострі. Пъкатѫл чел стръмошїеск адекъ се штерпе дела феацїа сѫфлетѫлї пострѫ ѧп свѫнтѫл вотезїѫ пре'н агоніспцїеле Домнѫлї пострѫ Ісѫс Христос, даръ трѫпѫл ѧнтрѫ кареле есте ѧнвръкат сѫфлетѫл ші кареле есте о парте пътѫнтеаскъ, есте сѫпѫс тѫлтор пофте ші патімї, де каріле мінтеа адесеорї се тѫрвѫръ с'аѫ се ші ѧнвіпце кѫ тотѫл, кѫт отѫл ѫртеазїъ пѫтаї лор. Прівіпцїа ачеаста не конвіпцет адесе-орї де адевърѫл кѫвінтелор ѧнцїелептѫлї Солотон, кареле зіче: „Трѫпѫл чел пѫтрезїъторїѫ

лпгрезеазїъ сѫфлетѫл ші локѫінцїа чеа пътѫптеаскъ апасъ тінтеа кѫ тѫлте гріже.“ 9, 15. Алт езївор де къпетеніе ал пъкателор есте сътапа (вези §. 26).

Афаръ де ачеаста сѫнт езївориле пъкателор поастре лпкъ ші алцї оатенї, карії се зік ръї, ресврътіцї ші непъсъторї де леціле челе дѫмнезеещтї. Ачестїа адесе не дескід езївориле пъкателор пре'н лпдемнърї сатаніче, пре'н фъгъдѫінцї діаволештї ші адесе кїар пре'н селіре.

Протіва ачестора съ авем пѫрѫреа бърбъцїеа чеа крештінеаскъ, съ пъръсім сочіетъціле кѫ дѫншії, дакъ се вор арътá не'ндрептаверї, съ черем тотдеаѫна сват дела таї марії пострі прівінцїа лптрепріндерілор поастре, еаръ протіва тѫтѫрор пъкателор съ не шїервім де межлокѫл чел перътъчівіл ал лїї Ісѫс Христос, де межлокѫл рѫгъчїѫнеї, деспре карея вом съ пропѫнем акѫма.

ГЪЕТѪРА А VI.

Деспре рѫгъчїѫне.

§. 118.

Копчепѫтѫл рѫгъчїѫнеї ші фелїѫріле еї.

Рѫгъчїѫнеа есте редікареа тінцїеї ші а іпітеї поастре ла Дѫмнезеѫ. Редікареа іпітеї поастре ла Дѫмнезеѫ поате лпсъ съ се лптѫмпле де'н таї тѫлте тотіве: аѫ а-'л лъѫдá не Дѫмнезеѫ, аѫ а чере дела дѫмнезѫл че-ва, аѫ а-ї тѫлцїеті пе'нтрѫ чева. Кѫ прівіре ла ачесте треї тотіве пре'н каріле съ лпвітъ отѫл ла рѫгъчїѫне, есте ші рѫгъчїѫнеа орї лъѫдаре, орї черере, орї тѫлцїеміре.

Лъѣdареа лѣї Dѣmnezeѣ de'n партеа отѣлѣї афлъ атѣпчїа лок, кѣnd ел кѣцетѣnd ла фііnцїа чеа лnалтъ а лѣї Dѣmnezeѣ ші ла търеціеа ші deплінетатеа лnсѣшііlор лѣї, іnіma і се ѣmпле de респект, de фрікъ фіеаскъ кътръ dѣnсѣл ші nѣmаї dекѣт лл лndесѣеште de a-'л опорá пестe тоате, лmпрезпѣnd о рѣгъчїѣne протівітъ, пре'n карeа роагъ, ка съ і се прітеаскъ ачееа лъѣdаре.

Рѣгъчїѣnеа черътоаре есте ачееа, пре'n карeа отѣл лn кѣпштііnцїа са чеа кїаръ, къ Dѣmnezeѣ есте кътара атот вінелѣї, чере dела dѣnсѣл орї вѣпетъцї тітпѣрале, орї вечїніче, орї ертареа пъкателор; еаръ

Мѣлцїетіреа есте ачееа dіспѣсъчїѣne а іnітеї отепештї, лn ѣртареа къреїа отѣл пътрѣnс фііnd de рекѣпоштіnцїа вѣпетъцілор челор прімите dела Dѣmnezeѣ, се роагъ кѣ іnітъ лnфрѣптъ, ка Dѣmnezeѣ съ прівеаскъ кѣ плъчере ла сітціреа са act' de рекѣпоштіnцїъ.

Атѣт лъѣdареа, кѣt ші черереа ші мѣлцїетіреа пот съ фіе сітціте орї nѣmаї лn лъѣптрѣл отѣлѣї, орї пот съ фіе арътате ші de'n афаръ пре'n кѣвінте, фапте ші алте семне везівере, de оаръ че отѣл атесѣрат фіреї сале есте лndатепат, ка чееа, че сітцїеште лn іnіma са, съ търтѣрісеаскъ ші пре'n кѣвінте ші съ аръте пре'n фапте.

Кіпѣріле челе маї лndатепате ла крештіnіі ортодокшї, de a-шї арътá сітціріле челе реліціоасе ші de'n афаръ сѣпт: ростіреа рѣгъчїѣneї пре'n кѣвінте кїаре; лnсетпареа кѣ сетпѣл св. крѣчї лn nѣmеле татълѣї, ал фіїлѣї ші ал свѣптлѣї dѣх; лnкіпъчїѣnеа; лnцїепѣnкїереа; апріndереа лѣmінілор с'аѣ а вѣпѣлѣї de летn лn опореа св. треімї с'аѣ а вnѣї свѣпт; оспътареа сърачілор ш. а.

§. 119.

Despre пътереа рѫгъчѣúнеї.

Despre пътереа чеа таре а рѫгъчѣúнеї афлът ѫрте ѫн сѫнта скріптѫръ атѫндѫрор тестаміпте. Ѫн тестаментѫл чел векѣ шїервеаскъ пе de есетплѫ таї алес реџеле Ієрѫсалітѫлуї Ezechie, карєле пре'п пътереа рѫгъчѣúнеї сале ѫпаіптеа свіптеї свіптелор аѫ респіпс оастеа чеа пъгѫнъ а луї Zапхеріѣ, реџелуї Ассіріеї дела Феаџа четъџїеї Domпѫлуї, — еаръ ѫн тестатѫптѫл ест поѫ Ісѫс Хрістос, карєле пре'п петречереа са ѫн рѫгъчѣúне аѫ кълкат ѫпdетпѫл чел ѫнтреіт ал Сатапеї ѫн пѫстіе ші карєле ѫн рѫгъчѣúпеа са чеа преа Фрѫтоасъ ла Іоап 17. кѫ кълдѫръ рекотѫndъ пе чеї біпе кредіпчїошї брадѣлуї челуї преа пътерпік ал пъріптелуї съѫ. Пътереа рѫгъчѣúнеї есте ашїádаръ таре ші de а чеea Фѫ еа тотdеаѫпа рекѫпоскѫтъ de ѫп межїлок Фоарте есчеліпте протіва ме-штешїѫџірілор dїаволештї, рекотѫndѫndѫ-о ѫпсѫ-шї Хрістос кредіпчїошілор съї, zікѫnd: „рѫгаџі-въ ші прівігіеаџї, ка съ пѫ ѫптраџї ѫп еспітъ,“ Мт. 26, 41, еаръ Апостолѫл Іаков zіче: „Мѫлт поате рѫгъчѣúпеа dрептѫлуї, карєа се Фаче.“

§. 120.

Despre ѫпсѫшіріле рѫгъчѣúнеї ші тімпѫлеї.

Пе'пtрѫ ка рѫгъчѣúпеа поастръ съ аїбъ пѫтереа чеа адевъратъ ші съ Фіе плъкѫтъ луї Dѫmnezeѫ се чере:

1) Ка пої пѫтаї пе'пtрѫ ачеea съ пе рѫгѫm луї Dѫmnezeѫ, че пі с'аѫ прескріс ѫп ѫпвеџїътър'а са чеа deскоперігъ. Deчї атъсърат ѫпвеџїътърeї ачестеїа dѫmnezeештї сѫптет пої deторї съ черет таї ѫптѫїѣ

межілоачеле dъкътоаре ла ѧтпърѣціеа лъї Dътnezeŭ ші ла dрептатеа лъї, еаръ че се атінце de бънъріле челе пътѧнтешті, de съпътате, віеацїъ ѧndелънгатъ, авере, опоаре ш. а. ачесте съ ле черет съпт ачееа kondічїъne dела Dътnezeŭ, са съ ні ле ѧтпъртъшеаскъ, dакъ-ї ва плъче воінцїеї сале чеї преа свінте ші dакъ dънъ атотштіінцїа са ъn бън de ачесте нъ ne ва фі спре стрікъчїъne. Кътръ ачеаста ѧпсъшіе а рънгъчїънеї поастре ne'ndeatnъ ѧпсъ-шї Хрістос, zікѧnd: „Кътацї маї ѧптѧїъ ѧтпърѣціеа лъї Dътnezeŭ ші dрептатеа лъї, ші тоате челе 'лалте ві се вор adaoце воаъ.“

2) Рънгъчїънеа поастръ съ езївореаскъ de'n іпітъ ѧпфрѧптъ ші съ ne рекъноаштет стареа поастръ чеа тікълоасъ, de'n кареа пої ѧпші-ne нъ ne пътет ажътá, прекът фіїъл чел рътъчіт пѧпъ, че нъ с'аŭ ѧпторс къ ѧпкредере ші къ іпітъ ѧпфрѧптъ ла пъріптеле съŭ.

3) Тоате рънгъчїънїле поастре съ се бъзїезїъ ne терітеле лъї Ісъс Хрістос ші требъї съ кредет, къ нънаї тоартеа лъї ші сѧнцеле-ї чел въреат ne кръче пот ne Dътnezeŭ съ-'л аплече спре аскълтареа рънгъчїънеї поастре. Ачеаста oziче Ісъс ѧпсъ-шї ла Іоан 16, 23. „Adевър, adевър zік воаъ, къ че вецї чере dела татъл ѧп нъмеле теŭ, ві се ва dá воаъ.“

Еаръ че се атінце de тітпъл, ѧп кареле съ се факъ рънгъчїънеа, свѧпта бесерікъ dела ѧпчепът 'лаŭ ашїезїат ші аŭ котпъс рънгъчїънї потрівіте de сеаръ, de тїезїъл попцїеї, de demineацїъ, апої рънгъчїънїле оареї ѧптѧїа, а треїа, а шїеса, а поъа ші рънгъчїънеа чеа маї търеацїъ а свінтеї літърцїї. Бесерікa лѧnd маї departe прівіре ла тоате ѧтпрежърърїле ѧп віеацїа отепеаскъ аŭ котпъс ші рънгъчїънї ла фелїърїте окъзїънї, прекът: ла порпіреа ѧп къльторіе, ла сечетъ, ла тълтъ плоъаре, ла болпъвіреа ънъїа спре

лпсъпътошїаре-ї, рѣгъчїѣпеа спре лтпъкареа врътїташїлор ш. а.

Де'п ачесте се'пдїелеце, къ отъл пе'пчетат ші лп тоате лтпрежѣрїле віецїеї сале съ се роаце лъї Дѣтпезеѣ.

§. 121.

Рѣгъчїѣпеа domпeaскъ ші еспікъчїѣпеа еї.

Чеea, че авет пої съ черет dela лпdѣратъл Дѣтпезеѣ, пе-аѣ лпвецїат лпсъ-шї Мънтъіторїъл Христос лп рѣгъчїѣпеа са, пѣтїтъ de ачеea domпeaскъ, пе'птрѣ къ Ел есте Domпъл пострѣ.

Рѣгъчїѣпеа ачеаста кѣпрinde лп сіпе шїепте черерї ші апѣте:

1. Татъл пострѣ, карele ештї лп черїѣрї.

Пре'п кѣвінтеле ачесте еспрітъ крештінъл кredinдїа са лп атот пѣтерпікъл пъріпте чereск ші-'л рекѣпоаште de еzїворъл тѣтѣрор бѣпътъцїлор; аші-шїdереа лл прокїатъ кѣ лпкredере фіеаскъ, ка съші плече ѣрекїа са спре аскълтареа рѣгъчїѣпеї сале.

2. Свінцеаскъ-се пѣтеле тъѣ.

„Свінцеаскъ-се“ лпсеатпъ аічї атѣт, кѣт „лаѣde-се“, decї кѣпрінсъл черереї ачестеїа есте: Лпвацїъ-пе Doатпе адевърѣрїле тале, лѣтіпеазїъпе тіптеа, ка съ лпцїелецет лѣкрѣрїле тале спре тѣптѣінцїъ-пе, хърzїеште бесерічеї тале паче, ресъреште челор рътъчіцї лѣтіп'а адевърълї тъѣ ші пе пої пе пъzїеште dela къіле челе реле, ка тоцї съ лъѣdът пѣтеле тъѣ чел преа свѣпт.

3. Віе ѧтпъръцїea та.

Ачесте кѣвінте аѣ ачест ѧнцїелес: Тѣ Doamne не-аї adѣc de'n ѧптѣперек ла лѣmina та чea пе'nсератъ ші аї ѧптъріт інiміле поастре пре'n пъдежїdea віецїеї чеї de вечї ѧn ѧтпъръцїea та, dечї стѫрпеште ѧn пої тоате плекъріле челе пекѣвїоасе, ка аічї віецїѣind атъсѣрат евапцеліеї тале съ пе'nвреднічіm dѣnъ тоарте-пе пъртъшіеї ѧтпъръцїеї тале.

4. Факъ-се воеа та, прекѣт ѧn черїѣ, ашїa ші пе пътѫnт.

Ѧнцелесѣл ачестеї черерї есте: De оаръ че Doamne воеа поастръ есте аплекатъ таї тѣлт спре челе реле ші de ачеea adece пе аѣатет dела калеа тѫнтѣінцїеї, апої сѣпѣпе воеа поастръ воеї тале чеї преа свінте, пе'nтрѣ ка тотdеаѣна кѣ вѣкѣріе съ 'тплепіm порѣнчіле воеї тале, прекѣт ѧнцерії ѧn черїѣ ле 'тплепеск.

5. Пѫnea поастръ чea de тоате zілеле, dъ нї-о поаъ астъ-zї.

Прівеште Doamne! кѣ ѧndѣраре асѣпра требѣінцїелор поастре естор віецїѣале, вінекѣвѫntеазїъ лѣкрареа поастръ, ѧптѣлцїеште родѣріле пътѫnтѣлуї, dърѣеште-пе съпътатеа трѣпѣлуї, ка съ кѣпоаштет, къ тѣ ештї езїворѣл вѣпътъцілор ші къ Фъръ de вінекѣвѫntареа та ѧnzїъdар сѫnт тоате опінтіріле поастре.

6. Ші пе еартъ поаъ грешїaлеле поастре, прекѣт ертът ші пої грешіцілор пострі.

Прімind пої dела тіne Doamne тѣлте вѣпътъцї, пѣ тотdеаѣна ѧцї тѣлцїетім кѣвеніт пе'nтрѣ ачесте,

чі adece-орї пе авatem дела порънчіле тале, agonicind пе'нтръ ачеаста дреапта педеапсъ, даръ „Doamne! нъ терџе ла жъдекатъ къ робъл тъў;“ еартъпе de'n лndърареа та чеа петърџіпітъ тоате пъкателе поастре пе'нтръ agonicinџіеле фіїълъї тъў челъї ънъл пъскът, ші пої лп cetn de тълџіетіре лпкъ вот ертá фрацілор пострі, карії пе-аў сънърат с'аў пе-аў вътъмат, спре каре скоп черет ажторїъл дарълъї тъў.

7. Ші нъ пе dъче пе пої лп еспітъ, чі пе тлнтъеште de чел ръў.

Лп черереа ачеаста се роагъ крештінъл, ка Dътnezeў, кареле штіе пепътінџіа фіреї отепештї ші вede, кът пътеріле челе протівпіче тлнтъінџіеї: dіаволъл, лътеа ші лпсъ-шї трънъл се певоеск, de a-'л прinde лп лаџїърріле пъкатълъї, съ-'л апере de еспітъ, съ лптоаркъ дела dлпсъл съџеџіле віклеапълъї, ші dакъ Dътnezeў лпсъ-шї dънъ лпџїелепчїънеа са аў хотърлт, ка съ фіе отъл еспітіт спре лndрептареа са, апої съ-ї деїе тлнъ de ажїторїв, ка съ віръеаскъ асънра еспітіторїълъї.

Лпкеїереа.

Отъл крештін, лпълдїлnd рътъчїънеа ачеаста ла черїв ші лп лпкredереа са чеа віе прокїетлndъсе ла лndърареа лъї Dътnezeў ескїатъ: „Къ а та есте лтпъръџіеа ші пътереа ші търіреа, а татълъї, а фіїълъї ші а свлнтълъї dъх,“ adекъ: еў кred ші слнт сегър, къткъ тъ Dътnezїеле, ънъл лп фііпџїъ, даръ лптреіт лп феџіе веї лтплепї рлџіле теле, къчї тъ ештї преá лndърат, ештї корпъл тътърор вънътъџілор, ші пе-аї асігърат лп евапџеліеа та, къ орї че вот чере лп пътеле фіїълъї тъў, пі се ва dá поаъ.

„Amin“ este un cuvânt de rugăciune ši înseamnă: „Aša să fie“ adecă: ca toți să rekunoască, kă a Ta Doamne! este rugăciunea, puterea ši mărirea ši numai dela Tine să veară toți vele neve care spre ajutoriul hotărîților lor veči rugate.

Regulă pentru de škoală.

Ruga, meditația, voința, adevărul, karele pretotindene este ši toate le plenește, vestiarisle al unelților ši deșteptarisle de viață, vino ši te sălășluește untru noi ši ne krățește ne noi de toată spurkăciunea ši mântuește Bunule sufletele noastre.

Regulă dintru škoală.

Fačerilor tale de bine ši darurilor velor de'n dar, ka neste nevredničí rovi unvredničindu-ne Stăpâne, kătră tine ku nevoința alergând, mulțemire dintru puteri lui adăvet ši ka pre un dătătoriu de bine ši fruntariu a toate mărindu-te, strigăm: Mărire ție Dumnezeule untru tot undurate.

Regulă pentru de teasă.

Okiĭ tuturor Doamne spre tine nădăjduesk și tu le dai lor hrană la vrun vreme; tu deskizi mâna ta ši saturi ne tot vel viŭ de vrunvoința. Psalm: 144, vers. 16 ši 17.

Рѣгъчїѣпе dѣпъ теасъ.

Мѣлцїетіт ціе Dѣтпezeѣл пострѣ, къ пе-аї сътърат пе пої den бѣпътъціле тале чеде пътжптештї, пѣ пе лъса́ пе пої ліпсіцї ші de череаска та лтпъръцїе, чі прекът лп тежїлокѣл вчепічілор тъї аї вепіт Мжптвіторїѣле, паче dжndѣ-л е лор, віпо ші ла пої ші пе тжптѣеште пе пої.

С'аѣ тіпъріт ла К. Горішек in Biena.

МѢNѪАРІѪ

пе'птрѫ

Дивѫцътѫра релеціѭпарїъ а бесерічеї фрепт-кредінчїоасе а ресърітѫлуї

компѫс

спре фолосѫл дивѫцъчеілор класеї дитѣїе ціmпасіале

de

Константін Андріевічїѫ,
кътіхет сѫпл. ла ціmпасіѫл ротѣпо-ортодокс де'n Сучеава.

Кѫстъ ін брошѫръ 45 поі кр.

BIENA.
Ла ч. р. едічїѫне де кърцї сколастіче.
1866.

930

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: June 2005

Preservation Technologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS
0 014 382 167 5